

การวิเคราะห์บทประพันธ์ของนักเขียนบทประพันธ์ร่วมสมัย

แนวการวิเคราะห์บทประพันธ์ร่วมสมัย ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์นั้นได้วิเคราะห์แนวความคิดและกวีลีลาในการเขียน ของนักเขียนบทประพันธ์ ๔ คน โดยเรียงลำดับการวิเคราะห์ตามลำดับความนิยมซึ่งได้จากแบบสอบถามดังต่อไปนี้

วิเคราะห์บทประพันธ์ของ " ทีปกร " (จิตร ภูมิศักดิ์)

"ทีปกร" หรือ จิตร ภูมิศักดิ์ เป็นนักเขียนบทประพันธ์ร่วมสมัย ซึ่งมีผลงานแพร่หลาย ในหมู่ของคนรุ่นใหม่มากที่สุด อันจะเห็นได้จากงานของเขาได้นำไปแทรกไว้ในหนังสือประเภทก้าวหน้า อยู่เสมอ จึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า เขาเป็นนักเขียนที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิดของคนหนุ่มสาวในปัจจุบันนี้อย่างยิ่ง

งานบทประพันธ์ของ " ทีปกร " ที่นำมาวิเคราะห์ได้แก่

๑. กวีการเมือง แนวร่วมนักศึกษาเชียงใหม่จัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๑๗
๒. กวีประชาชน กลุ่มวรรณกรรมธรรมชาติจัดพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๑๗
๓. งานอื่น ๆ ซึ่งมีผู้นำมากกล่าวถึง โดยกระจัดกระจายอยู่ในหนังสือต่าง ๆ

เช่น อักษรศาสตร์วิจารณ์, โครงการหนังสือฉบับ ๔ ของกองบรรณาธิการสังคมศาสตร์-ปริทัศน์, วรรณคดีของปวงชน และ คอมมิวนิสต์ลาคยาว เป็นต้น

๑ หนังสือประเภทก้าวหน้า คือ หนังสือซึ่งมีเนื้อหาเพื่อชีวิต ที่มุ่งชี้นำประชาชนไปสู่สภาพสังคมใหม่ที่ดีกว่า นอกจากนี้ยังเสนอแนวความคิดทางการเมืองโดยเฉพาะลัทธิสังคมนิยม และยังละทิ้งธรรมเนียมนิยมแบบวรรณกรรมเก่า ๆ อีกด้วย

ผู้วิเคราะห์ให้พยายามศึกษาคิดต่อกับผู้ที่คุ้นเคยกับที่ปกร หลายท่าน ท่านเหล่านี้ได้ให้ข้อคิดว่าเป็นเรื่องยากที่จะรวมงานของที่ปกรมาเป็นชิ้นเป็นอันที่สมบูรณ์ได้ ทั้งนี้เพราะว่างานของที่ปกรกระจุกกระจายลงพิมพ์อยู่ตามหนังสือต่าง ๆ ไม่ใครรวบรวมเป็นเล่มอยู่เลยในระยะที่เขามีชีวิตอยู่

(๑) แนวความคิด ที่ปกรได้กล่าวถึงศิลปะวรรณกรรมว่า " เป็นผลึกกรรมที่เกิดขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ เกิดขึ้นโดยมีพื้นฐานและที่มาอันแน่นอน คือความชัดเจนที่ได้มาจากการต่อสู้ของมนุษย์ ... ในชีวิตของมนุษย์และชีวิตของมวลมนุษยชาติ การต่อสู้ของชีวิตมีอยู่เพียง ๒ คานเท่านั้นคือ การต่อสู้ของชีวิตในทางธรรมชาติคานหนึ่ง และการต่อสู้ของชีวิตในสังคมอีกคานหนึ่ง "๒

นอกจากนี้ที่ปกร ยังย้ำให้เห็นว่า วรรณกรรมจะต้องเปิดเผยให้มองเห็นสิ่งเหล่านี้ คือ .-

๑. ลักษณะอันอับลักษณะของชีวิตที่เป็นอยู่
๒. ที่มาของความอับลักษณะแห่งชีวิต
๓. วิธีแก้ไขเปลี่ยนแปลงความอับลักษณะแห่งชีวิตให้กลับกลายเป็นความดีงาม
๔. ตัวอย่างอันเบิกจางของความดีงามใหม่แห่งชีวิตที่จะมาถึง^๓

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ที่ปกรมีความคิดเห็นว่างานเขียนที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาสมควรจะเป็นงานศิลปะเพื่อชีวิตนั่นเอง ควดยเหตุนี้งานของที่ปกรจึงมิได้มุ่งด้านนี้เป็นสำคัญ แนวความคิดจากงานเขียนบทร้อยกรองของที่ปกร สรุปได้ดังนี้คือ :-

๒ ที่ปกร, ศิลปะเพื่อชีวิต ศิลปะเพื่อประชาชน (พระนคร : สำนักพิมพ์หนังสือ, ๒๕๑๕), หน้า ๕๘.

๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

๑. แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมือง งานส่วนใหญ่ซึ่งสะท้อนสภาพสังคมและการเมือง มักจะชี้ให้เห็นสภาพเลวร้ายของสังคมที่เป็นอยู่ และชี้ให้เห็นว่าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นอย่างไร การหยิบยกปัญหาหลากหลาย ที่ปกร จะเน้นให้เห็นอย่างเด่นชัด และกว้างขวาง แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้จำแนกออกได้ดังนี้

ก. การสะท้อนสภาพการปกครองในระบอบเผด็จการ ที่ปกร เน้นความคิดแนวนี้ใน " โคลงสรรเสริญเกียรติกรุงเทพมหานครยุคไทยพัฒนา " โดยย้ำให้เห็นว่า..

โอม... ตรีผลีประลัย	แผ่นดินไทยคั่งคินเคียด
ฟ้าสีเลือดค้ำคราง	เกียรติกระคางกลางลือระมัด
อายุคัพพัฒนาการ	จอมอันธพาลเดลิงอำนาจ
ปวงประชาราษฎร์รอนแรม	เปรตถูกกองรองตระเมิม
กระหายเหิมแลบดินอยู่วาววาว	ส่ายเขี้ยวเขี้ยวปลามอยู่วับวับ
จับชนเลือดสดสด	ชคิมเอมแปรนแปรระทองรองโลกฮือ
มีดถือสากรปากถือศีลตีนกระต๊อบ	ก๊ีบก็หอกศอกก็มัน
เห็นโหดโหดชาติ	อนาถหนอรุงเทพมหานคร
อมรรัตนโกสินทร์	อา... เมืองอินทรหยาคฟ้า
ผีเปรตย่ำหยาบชา	จักขัฎาไฉน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๔ โยธิน มหายุทธนา, รวมบทกวีและงานวิจารณ์ศิลปะวรรณคดีของกวีการเมือง (เชียงใหม่ : แนวร่วมนักศึกษาเชียงใหม่, ๒๕๑๗), หน้า ๕.

เมื่อการปกครองระบอบเผด็จการ เขาคดโกงว่า อำนาจเผด็จการจะมีอำนาจ
เหนือระบบยุติธรรม กฎหมายคือปิ่น และชาติคือผู้เผด็จการ

อำนาจมาที่ใหญ่โต	โหดเหี้ยม
ย่ำระบบยุติธรรมปิ่น	เหยียบเหยียบ
ปิ่นก็อกกฎหมาย....ปิ่น	ประกาศิต
"ผิดชอบด้วยตัวเอง"	"ชาตินั่นคือกู" ^๕

การโกงกินเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งมักเป็นไปอย่างกว้างขวางในระบอบการปกครอง
เผด็จการ ที่ปกครองไว้ คดีให้เห็นลักษณะนี้คือ.-

กูสร้างกูรับเหมา	ทั้งหนักเบาทุกหัวกรม
โครงการทุกกองกรม	ยอมควากำในมือกู
บริษัทอภิสิทธิ์	ผูกขาดปิดทุกประตู
ประมูลอย่างขมขม	เขมือบเมืงจรมันมือ

เขากินเขากอบโกย	เขารองไว้วาพัฒนา
ใครเห็นอย่าพูดจา	จงนั่งเฝ้าเราดูซิมซิม ^๖
บังคับรับชงขอยแย่ง	หัวคินหูแดงตัวสั้น
พัฒนาบ้านทุกทุกวัน	สวาปามแมงป่องเปรมไป

^๕ ๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^๖ ๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

กราวคลั่งตั้งฟาร์มยามเหอ
 ยืมไปใช้พลางต่างควาย
 ทำไร่ใหญ่อยู่เวร
 รัฐหรือคือกฏอุอา

แทรกเตอร์หลงมากหลากหลาย
 ทหารมากมายเกณฑ์มา
 รัฐเกณฑ์ผู้ใช้ไครว่า
 บินน้ำมันเมาเอาการ ๗

ข. สภาพของชาวนาและประชาชนโดยทั่วไป ที่ปรกมองสภาพของชน
 ผู้ใช้แรงงานเช่นชาวนาอย่างเห็นอกเห็นใจ เขาเป็นคนหนึ่งที่ยอมเห็นสภาพอันแร้นแค้น
 การต่อสู้ ความอดทนของชาวนาไทย บทกวีของเขาหลายบทได้สะท้อนสภาพของชาวนา
 ให้เห็นอย่างชัดเจนยิ่ง เช่น " วิทยุผาดหนังสือพิมพ์ " ไคกล่าวพวกพ้องถึงชาวนาผู้
 แร้นแค้นว่า

เบิบข้าวทุกคราวคำ

จงสุจำ เป็นอาจิด

เหงื่ออยู่ที่สูกิน

จึงก่อเกิดมาเป็นคน

ชาวนั้นะมีรส

ให้ชนชิมทุกชั้นชน

เบื่องหลังสิทุกขทน

และชมชื่นจนเขียวควา

จากแรงมาเป็นรวง

ระยะทางนั้นเหยียดยาว

จากรวงเป็นเม็ดพราว

ล้วนทุกขยากลำบากเข็ญ

เพื่อขอหนวดสักกัหยาด

ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น

ผูกโปงก็เส้นเอ็น

จึงแปรรวงมาเป็นกิน

น้ำเหงื่อที่เรือแดง

และน้ำแรงอันหลังริน

สายเลือดกฏทั้งสิ้น

ที่สูชคกำซาบพัน ๘

๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

๘ กลุ่มวรรณกรรมธรรมชาติ, "รวมบทกวีที่สรรแล้ว" กวีประชาชน "

(กรุงเทพฯ : เพนนิลพิศการพิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๓ - ๑๔.

ที่ปกร ยังได้กล่าวถึงชาวนาในยุคพัฒนา (ยุคเนคังการสฤษดี ๆ) ว่าชาวนา
ไม่มีนาเป็นของตัวเอง ไร่นา ซึ่งเป็นที่ที่รัฐพอใจ รัฐก็จะเข้าดำเนินการโดยบังคับซื้อ
หรือไม่ก็มีการโอนกรรมสิทธิ์โดยใช้อำนาจไม่เป็นธรรม " โคลงสรรเสริญเกียรติ
กรุงเทพมหานครยุคไทยพัฒนา " นี้ให้เห็นลักษณะดังกล่าวได้คือ

กรุงสยามยุคคลังเพื่อ	พัฒนา นี้ๆ
ทวยราชภูรหานาหา	ยากแท้
ทรรราชสิสุบา	บาน เบิก
ทลายหมื่นไรแประแปร	ชาวคลังควาณา ^๕
ไร่นาป่าคองหงพดกษ	ขุนศึก เขมือบสิ้นกินคิม
ทุ่งนาป่ารัฐภูริบ	โอนกันจับจับงานจก
ทวชชายปายชาวอาปีก	คนหลีกกตัวหงออกตก
สมบัติรัฐถายยายยก	เข้าพกขุนทัพวับแวม ^{๑๐}

ในส่วนที่เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับประชาชนส่วนใหญ่โดยทั่วไป ซึ่งมีอาชีพ
เกษตรกร ที่ปกรได้เห็นว่าสภาพแท้จริงของประชาชนยากจน ตกเป็นทาสคาเขา
ร่างกายที่กระทำเปรียบได้กับควายวัว

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๕ โยธิน มหายุทธนา, เรื่องเดิม, หน้า ๑๒.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

หลายปีติดกันในปลักเผด็จการ

ไว้ที่ท่ากินไร่กินของกำ
 ใจอกอนาถชนชาติชื้อไทย
 ที่ทุกฝ่ามือชื้อไทยทั้งสิ้น
 ไทยแทบทั้งชาติเป็นทาสค่าเช่า
 ค่าเช่าแพงครั้งคึงดูเอาไป
 ถึงทุ่มแรงกายคึงกรวยคึงวัว
 จากทวงถึงปู้ตอสูรทำกิน

เมื่อไทยใหญ่โถมโหลาร

มั่งคั่งล้ำมากยากจน

มวลชนจนอนันต์ด้านกรอมคร้ว

ไว้ที่ขุกหัว...อา...คังบุกหิน
 เจ้าของชาติไว้กรรมสิทธิ์ที่กิน
 แต่ไทยทำกินทองเช่าที่ไทย
 ชื้อไทยแต่เฝ้ากินเล้าชื้อโค
 อานัฎาไทยเป็นเทาสที่กิน
 ค่าเช่าติดตัวมู...คณัน
 คงไร่ที่กินเป็นเทาสความจน ๑๑

ประชาชนคนงานเกลื่อนกล่น

ออกทนตากไถไรนา ๑๒

ที่ปกร ยังได้เปรียบเทียบคนยากจนกับกลุ่มชนร่ำรวยว่า ชดเชยที่คนยากจนไร้
 ฝ้ายอนแพรพรต คนร่ำรวยกลับนุ่มเอื้อย โดยการจักแหรั้นไร่ว, การแต่งตัวประกวด
 ประชันกัน ฯลฯ

คนยากจนกรอมโอ

เต็มแยไรแพรพรต

คนรวยแต่งประชัน

แพ้นไร่วล่อยฟ้า

เกินจัน

นอนผา

เชือนเฉียว กั้นฮา

ฟองฟุงกรุงสยาม ๑๓

๑๑ ๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

๑๒ ๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

๑๓ ๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

ก. สภาพของสตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้หญิง ที่ปกรมีความเห็นว่า การกล่าวถึงสตรีในวรรณคดีสมัยเก่าจะต้องถือว่า การมองหญิงสาวต้องมองให้ล่อนจ้อน เหมือนไรชานงูหม คือมองด้วยคัมหารากะ และยิ่งกว่านั้นบางครั้งก็นำเอาเรื่องในม่ง มาเฉลยอย่างหมดเปลือก ที่ปกรจึงได้เปลี่ยนแนวความคิดเป็นทำนองเย้ยหยัน เสียคดี ประชดประชันการประกวดนางงามท่ามกลางลมหนาว โดยสะท้อนความที่นกระหายของผู้ดู และได้เสนอภาพของแม่อูก ซึ่งยากจนมาเปรียบเทียบ ทั้งยังได้เน้นว่า " ขอกพชฎไทย" ไม่ใช่ผู้เคียดแค้นส่วนสัก แต่ของทำงานเพื่อรับใช้ประชาชนให้มีสภาพดีขึ้น "๑๔

" จึงหมู่เขาเออยา โอรุพรองพชฎไทย " เป็นบทร้อยกรองซึ่งสะท้อน สภาพคั้งที่กล่าวแล้ว

เสียงสนหวิววุลล	ลมหนาว เหนือเอย
เสมอแปรทฎเกรี้ยวฉาว	โอบเนื้อ
งอทีนหม้อมีอราว	นวนราง
โขลงดูถูกกายกันเอื้อ	อุให้โดยฉิว
ใจทวิวจวนแมมวบ	เม็นหนี
อกเหี่ยวบอวบพี	พางบ่า
โอบกชคลูกคลูกคลี	ฤาอุณ เจ้าเอย
โขอกเทพีธา	อวบชอยชชชัน

๑๔ ชลธิรา กัดค้อย, ร้อยกรองของจิตร ภูมิศักดิ์ : การศึกษาวิเคราะห์ เนื้อหาและรูปแบบในเชิงวิวัฒนาการ โครงการหนังสืออันคัม ๔ ของกองบรรณาธิการ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิเศษ, ๒๕๑๓), หน้า ๑๓๓.

สองสัณโณมทอยงาน	งอนหงาย
อัคควบเอิบกามฉาย	เด็ดทำ
คาวาวระวามประกาย	ไกวกวาด
ยืมยั้งยืมเยาะฟ้า	ยั่วฟ้าขอเป็น
คำเนินทวยระทดแท้	เที้ยวหนอ
ผายสะโพกสองเพลาคลอ	คลังเคदन
ชคานคือเพลิงแผลมร่อ	รักรูป โอยแม่
ทวยระทีกสะท้านเตน	ตุมเตนตีวตัว
เขาหัวทรนหันหา	โทเห
จุมปากบางเล็งคะเน	แนงเนื้อ
แสนหนาวสันโยเย	ผางเผือก หายพ้อ
รอนระอุบอบาบเชื้อ	โชติเชื้อกามเกลียว
เขอเจียวโณมเด็ดแท้	พฐุไทย แม่ฮา
ขวัญราษฎร์ทุกทวยใน	เทศน์
ฝูงเขาทุกเข็ญใจ	เจียนขาด จริ่งแม่
เหงื่อหยาดเป็นมฤฎัก	กองแก้วกินขวัญ
ทุกขวัญเขาฝากไว้	วางพฐุ จริ่งตา
จริ่งแทหากไสสุ	สราภนา
สองมือเพื่องานฐุ	ชาวราษฎร์ นั้นฮา
จึงหมู่เขาเอยสา	โอรุพร่องพฐุไทย ^{๑๕}

^{๑๕} กลุ่มวรรณกรรมธรรมศาสตร์, เรื่องเกิม, หน้า ๔๐ - ๔๑.

ที่ปกรยังสะท้อนภาพผู้หญิงหากิน เช่น นางบังเงา นางทางโทรศัพท์ การค้าสาวทโนเรือ พารทเนอร์ การเคนฟลอโซ่า เป็นต้น ภาพเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นการคั่นรณเพื่อเงิน และเงินค้วเคียวที่ทาให้ผู้หญิงหมคความกาย

กรุงสยามกาวกาวคลุง	กาวปลา
จอมถอยกลั่นกามา	เมือบ้าม
" บังเงา " ทาสแมงคาค	เคียรคาค
กายเอกกกฎหมายห้าม	ทุมเซาเงาแฝง
มีนางโทรศัพท์เนื้อ	นวลหวาน
แมมายฉั้วเปลอมา	แบะคาค
มีเรือเรสำราญ	เริงสาวท
แสนแสบแสบกามา	กลั่นคลุงกาวคลอง
อิสานเคยอุโฆครัม	เพลงแคน
สาวแมายบาวแสน	ซอนหนา
ทหารฝรั่งกล้งคุยแพน	เงินฟาค
สาวออกเคินเสนอกาค	แนงเนื้อแกมถนน ^{๑๖}

ที่ปกร ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสตรี โดยทำทายประเพณีวรรณกรรม ซึ่งไม่ได้แนะแนวทางให้เป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งนัก แต่ก็ให้ชยายให้มึรายละเอียดยิ่งขึ้น^{๑๗}

^{๑๖} โยธิน มหายุทธนา, เรื่องเคิม, หน้า ๓๕.

^{๑๗} ชลฉีรา กลัดคอย, เรื่องเคิม, หน้า ๑๗๗.

สหายเอ๋ย

สหายที่คาซังงามหวานหัวใจ
 สหายที่โอบอุ้มเต็มอ้อมแขนจูบ
 สหายที่อกอันชายคองรองอุชู
 บางว่าสหายพริ้มพรายยามอายเหนียม
 บางว่าสหายพริ้มสรพร เมื่อดับเทียน
 สหายเพราะแสนรักฉวีจนกลัวหงอ
 สหายเพราะตัวมีเมียน้อยพลอยตามเลย

วานเฉลยว่าสตรีสวयीที่ไหน
 สวयीที่แกมพริ้มอำไพดวงชมพู
 สวयीที่รูปร่างระหงทรงเพริ้วหวง
 สวयीตะโพกผายชวนดูเดินแนบเนียน
 บางว่าเยียมก็ตรงคองงอนปวกเคียร
 บางว่าสวयीเพราะเซอเพียรให้ชมเชย
 สวयीเพราะรอเป็นเท่าหลังพังเฉยเฉย
 สวयीเพราะเป็นทาสเซลดเสมอไป

สหายเอ๋ย

สวयीเพราะทำงานแข่งกรานแกร่งไกร
 เพื่อช่วยให้เขาไคมีที่เรียนรำ
 มีบ้านอยู่อย่าง เป็นสุขทั่วทุกคน
 สวयीเพราะเป็นเทาหนาชาหรือชาย
 ใจแฉวนชีพไว้กับตัวชั่วชาติ
 จงคืนเด็กครุ่นว่าคนสามารถ
 แมแต่ลูกแมแต่หางโลกแมแต่กรรม
 เขอกก็จักสวयीเพราะกำนึ่งซึ่งในสิทธิ
 สิทธิหะหา... ขอจงปองสิทธิของคน

คำเฉลยต่อไปนี้เข้าที่ใหม่
 เพื่อช่วยมวลชนไทยที่มีคมน
 มีงานทำมีเงินจ่ายหายขัดสน
 งานเพื่อชนทั้งสิ้นอยู่กินดี
 เทียบเทาชายเขิดความรักในศักดิ์ศรี
 ใจความสามารถที่มีกอบกิจกรรม
 จงองอาจอย่ายอมให้ใครเหยียบย่ำ
 สองมือแมนแมนแรงกล้าโลกและคน
 ที่ควรมีใช้มอมิตรทุกแห่งหน
 สวयीด้วยศักดิ์ศรีชนไชเซลด^{๑๘}

จะเห็นได้ว่า ที่ปรกรมีส่วนเป็นบุบเบิกในการกระทำให้สตรีประจักษ์ในสิทธิและ
 บทบาทของตน และยังชี้แนะให้บุรุษมองเห็นคุณค่าที่แท้จริงของสตรี นอกจากนี้จากบทร้อย-
 กรองที่ยกมาแล้ว ยังมีลักษณะทางการประพันธ์รวมควยประการหนึ่ง คือการสนองภาพ

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๗ - ๑๗๘.

๒ คาบ ก้าวทางคานบวกและคานลบ และยุติลงด้วยมติอันมุ่งมั่นของผู้แต่งว่าควรเป็น
อย่างไรจึงจะถูก^{๑๘}

ง. สภาพสังคมและพฤติกรรมของชาวกรุงโดยทั่วไป ที่ปกรบรยายสภาพ
ชีวิตแก่ผู้ช่วยการเขียนนั้นอย่างถึงใจ และงานส่วนใหญ่เน้นพฤติกรรมของหนุ่มสาวซึ่ง
สภาพเดิมนั้นแต่ในสมัยปัจจุบันก็ยังมีอยู่อย่างกว้างขวาง

" จิ้งเหลนกรุง " เป็นบทช่วยกรองซึ่งได้ถ่ายทอดสภาพของ
หนุ่มสาวไว้อย่างชัดเจนดังนี้ .-

กรุงสยามยุคใหม่โอ	อัศจรรย์
ยามค่ำดั่งเสียงสวรรค์	แหวกฟ้า
เพลงฝรั่งแหวะกามกัน	คะยิกยัว
พื้นเองหึ่งเป็นน้ำ	บิกเบี้ยวตัวเกร็ง
โกกมีเกิดอนกุ่ม	กรายถนน
พื้นเองจับแก๊งกอดคน	เก็ดือกบ่า
สูบเค็ปจับกุปรน	เปรอสาวท กั้นแอ
ระเบ็คชวดยะยะยา	ยุคน้ำอัครม
คลังทองฝรั่งฟุ้ง	ฟุตฟิต
เสื้อแดงป็นชีวิต	ชอบโบ
โกรบิลส์เคอะกึก	ชอทราบ ... ?
กุนี่เว่ยบรวงโก	เก่งกล้าเกินใคร ^{๒๐}

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๘.

^{๒๐} กลุ่มวรรณกรรมวรรณศาสตร์, เรื่องเค็ม, หน้า ๒๐ - ๒๑.

ที่ปกร พยายามให้ภาพความจริง ปลูกให้ทัน และเร้าให้คิด โดย
กลายคำ ในบทร้อยกรอง " จิ้งเหลนกรุง " ในตอนท้ายว่า

โอบไ้จิ้งยัมเย็น

นี่หนอเขาวชนไทย

แผ่นดินจะร้อนไซ

ให้เสียชาติเป็นทรามชน

ตัวไทยคองใจไทย

จิ้งเมืองทองจะคองทน

ใจเทศน์นี้แถมกน

บคุควรกับนามไทย

ชนไทยนั้นมีชาติ

ประเพณีอันค้ำงาม

ชาติไทยจะลงนาม

ควมมีวัฒนธรรม^{๓๑}

บทร้อยกรองชื่อ " เนื้อ นม ไซ " เป็นบทร้อยกรอง ซึ่งถ่ายทอดสภาพของ
สาวกรุงว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เช่น

กรุงสยามยุคใหม่โอ

อัศจรรย์

เสียงประทัดก้องกำขวัญ

คำเรา

สาวสาวประหยัคยัน

ขอบแม่ แลวแม่

สวมนิกปิดทวยเวา

ชะเวีกว้งแลโหวง

ปรุกปรุกรุกเข้มซัด

ยุคประหยัคอัศจรรย์จริง

สาวกรุงคองสียง

ประหยัคผ้ามาจิ้งเบอร์

สวมนิกปิดทวยเวา

เห็นเงาเงาจับแง้ม....เฮอ

พึดบั้งนึ่งเปอเทศอ

เผลอนิกนิกตึกตูกตา

๒๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖.

เขี้ยวกล้าคำขอพบตา
แพ้นันรันถึงกอ

ยุคโลกบามามอบ
กรางกระ้อ็คหักหางัว

เนื้อหาของบทร้อยกรองอีกตอนหนึ่งได้กล่าวถึงความรุ่งเรืองว่า คนกรุงมัก
อ้าง " การกุศล " หรือ " การบำรุงการศึกษา " มาเป็นเกรียงบังหน้า

สาวสวยทรงออร่าอรอน	ลอยกรีก ทรายธา
แฉ่นไข้วสวิงหวัด	วอน.....เออ
ขอที่ชุกโค่นีระ	พันณา
เสริมแต่ความรุ่งเฟ้อ	เฟื่องแท้ "การกุศล"

แสงฉน์ใหม่ใหม่ของไทยของทรง ทรโซึ่งโค่งคังมาคุดาคู
"บำรุงการศึกษา" โฆษณาคบหู อ้างชื่อตุนหนู อ้าง "การกุศล"^{๒๓}

อีกตอนหนึ่ง ที่ปรกรยังไกรให้เห็นว่า กรุงเทพ ๑ นั้นหมกมุ่นในเรื่องกามกันอย่าง
กว้างขวาง

กรุงเทพากดุง	กาวหัน
ควันกามกฉัน	กอบใหม่
ควากกลางคิน	คคุมทาบ
เมืองรองไท	เทือกขัวญ

^{๒๒} โยชิน มหายุทธชา, เรื่องเกิม, หน้า ๔๗.

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

น้ำฟ้าฟาด	พองหา
คือกามฉาว	ชุมฟ้า
กลิ่นสาวสาว	กำซาบ
กามยอมเสลา	แหล่งสยาม ^{๒๔}

และคารวคามของกรุงเพน็เองที่ทำให้เขาวชนที่กำลังเคิบโตขึ้นต้องหลงผิด

ถวานั้นคือถวาน	ที่ถกถาวกลางคืนปรน
ชุมยอมแก่เขาวชน	ไทรคั้งเพอละเมอถาว
กีนกามจนกายกลิ่น	กำซาบสิ้นควยสาวสาว
อาปากออกเมิดทาว	เป็นกลิ่นหื่นเพราะหื่นหิว

อาไทยจะทรุกโทรม	เสมือนโรมที่ทรุกทราม
รานหญิงใบเฟื่องกาม	จนลางชาติพิณาตลง

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงมาร์-ในทคลับ และฟลอริโซว์ แหล่งเสาะสมความชั่ว
วามีมากเหมือนดอกเห็ด

ในทคลับ	เหมือนับงามงอกเหมือนดอกเห็ด
แสนคนมารรราคมากเห็ด	จับเค็ดเค็ดเสื่อป่าบายู
ของแรงแรงขิมขิมทรุษย์	จายฉิมบาเส็ดเค็ดคุด
เพลงกามขามโยไฟคุ	จ...จ...ดุดงฟ่งเื่อ ^{๒๕}

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

๑. ฝลอรโฆวร่ารอนยัว ยวนกระสื่อ
 แอนอกโกยกามกระทือ หนีใหม่
 สบิวคราวดุมพคานคือ เจาแคะ...โอยแม่
 (เสนอกาตแพร่หนีตัว) ยัวยอมเขาวชน)^{๒๓}

ที่ปกรยังพูดเขาะหยันการกระทำที่ผิดชนบประเพณี และถือขรรควา เป็นเพราะ
 ตำรวจไมกวดขันอย่างจริงจังกับเอง

บ้อง... บ้อง บ้อง
 เจามาละโทยบ เจามาละวา ฝลอรโฆวจากนอก สยอยคอกเข้ามา
 ตะละลา
 เจาเคนกระคุม เจาบุบกระคก แม่สาวทรงโต ยงโยียงหยก
 เสือป่าเมืองไทย น้ำลายไหลชก ตะละลา
 เจามาละแหวย เจามาละวา มาแค้นแมงมุม ก็ขุมหลังคา
 ตำรวจทองที่ ไหงไม่มีถูกกะตา หรือว่าเพื่อนนั่งหลับ จึงอะไรเสียละวา
 ตะละลา^{๒๔}

จ. ความสำนึกในสภาพอนุศิธรรมของสังคมไทย^{๒๕} งานเขียนของ
 ที่ปกร ซึ่งแสดงแนวคิดอันนี้ ส่วนใหญ่พูดถึงภาวะที่ประชาชนส่วนใหญ่ถูกกดขี่ ถูกเหยียด-
 พยาม ถูกจำกัดเสรีภาพ ถูกขู่กรัก ฯลฯ โดยกลุ่มบุคคลในระบบเบ็ดเสร็จการ เช่น.-

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗.

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๘.

^{๒๕} ชลธิรา กลัดค้อย, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕๕.

มารัชชานาไทย : สิ่งตอบแทนคือเซากคี่เหยียดศักดิ์ศรี
 ราวทาสไรคา ลมละลายลาหลังเรือขมา
 ข้าจักพรคินยมลารุกราน
 เราผู้หัดมานานเนนไกล
 คั้นเถิกตอสูโคณสมณูชุกริต

ความหวังยังไม่สิ้น : ถูกชูครีคบีทาทุกสิ่ง
 สญสินหมคทัวยากไร
 สิ่งทคองเหลือมีเพียงแครงงาน
 คาคำกว่าไคโคปวครารานควงใจ
 เจาอยูแหงไหนเล่า
 ความเที่ยงธรรม
 อย่าเหยียดหยามเรา
 สักมแสนทราม
 มียอมสญความหวัง
 สิ้นพลังแมคมหายใจ
 สองแขนนี้ยัง
 จะกอบกู้พลิกความเป็นธรรม
 ใฟ้าและคินชั้นขม^{๓๐}

๒. แนวความคิดเกี่ยวกับการปลุกใจ การให้กำลังใจแก่เยาวชน
 กรรมกร และชาวนา และการปลุกใจให้ร่วมกันทำลายเผด็จการ

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๐ - ๒๐๑.

"มาร์ชชานาไทย" เป็นบทเพลงซึ่งปลุกเร้าให้เยาวชนรวมใจกันเพื่อ
อนาคตของชาติบ้านเมือง

ตื่นเถิดเยาวชนไทยทั้งผองน้องพี่
สามัคคีรักรวมน้ำใจ
เยาวชนก่ออาชญากรรม
สาครแสงกำจายเรื่องรองแหล่งหลา
ปลุกชีวิตและสร้างอนาคตเจิดจ้า
เพื่ออนาคตของเพื่อนไทย
ชาติประชารอพลังเราอันเกรียงไกร
ควยดวงใจรอนรนเรือก้อง^{๓๑}

"มาร์ชกรรมกรไทย" เป็นบทปลุกใจกรรมกรให้รวมใจสร้างสรรค์ชีวิต
และโลก

นำขบวนการสังคมนิยมมาทวงคืน เป็นกองทัพหน้าสำคัญฟันฝ่า
อย่าเชื่อคำอมเมวว่าเราไรคา โลกก้าวหน้าเพราะะหยาดเหงื่อและ-
แรงงานชนชั้นใด
ใครเล่าอาจกางกัน ใครอาจขวางพลังเรา
กรรมกรจงตื่นเถิด รวมกันพลัง รวมกันพลัง
พลังเพื่อชิงเอาชัย สามัคคีก้าวตรงไป
ชัยยอมเป็นของเรา (สร้อย)^{๓๒}

^{๓๑} กลุ่มวรรณกรรมกรรมศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๔๕.

^{๓๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

ที่ปรารถนีสามัคคีนานาชาติ ในบทเพลง " อินเตอร์เนชันแนล " เพื่อปลุกใจประชาชนทั่วโลก ซึ่งอยู่ในภาวะถูกขี้นต่อสูเพื่อสิทธิเสรีภาพของตนเอง นับว่าเป็นความลึกลับก้าวหน้าวอย่างหนึ่ง

ต้นเกิดพื้นองดวงตาสูญทุกขระทม	โคลนลมสังคมแห่งการกดขี่
ต้นเกิดพื้นองผู้ไร้อิทธิเสรี	ครั้งนี้เราสู้เป็นครั้งสุดท้าย
ล้างโลกเกาะไหยย่อยยับไป	สร้างโลกใหม่ให้สดใสเปรมปรีดิ์
ทั้งนี้จงอย่าเหยียดหยามดูหมิ่น	พวกเรานี้คือผู้ที่ครองโลกใหม่
พร้อมใจกันจงอย่ารังรอร่า	สามัคคีกันให้แน่นแฟ้น
อินเตอร์เนชันแนล	คือแสงทองส่องบนฟ้า ^{๓๓}

"มาร์ชชาวนาไทย" ก็เป็นอีกบทหนึ่งที่ทำให้ปลุกเร้าให้ลุกขึ้นต่อสู้โค่นล้มผู้ขูดรีด

มวลชาวนาอย่าหยาบพลัดตน	ร่วมกันสามัคคีชนชั้นคนงานกว้างใหญ่
เราผู้หลบลี้มานานเนิ่นไกล	ต้นเกิดต่อสู้โค่นล้มผู้ขูดรีดเรา
รวมพลังเร้วมาสามัคคี ^{๓๔}	

"ฟ้าใหม่" ก็เป็นบทเพลงปลุกใจที่ให้ความรู้สึกปลุกเร้าที่มีพลังแรงอีกเพลงหนึ่ง เนื้อหาในตอนท้ายของบทเพลงนี้ว่า

เร้วลุกขึ้นเถิด เร้วลุกขึ้นเถิด ทุกชั้นคนไทย ชนผู้รักชาติรักความเป็นไทยจงสามัคคี
เร้วลุกขึ้นเถิด เร้วลุกขึ้นเถิด ทุกชั้นคนไทย พร้อมใจกันก้าวไปสู่ไทยเสรี^{๓๕}

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗.

^{๓๔} ทองใบ ทองเปาค, คอมมิวนิสต์ลาคยาว (กรุงเทพฯ: โพธิ์สามต้นการพิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๑๕.

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๑.

เนื่องจากสมัยที่ ทีวีกร ยังมีชีวิตอยู่ เป็นระยะที่เข้จัดการเข้กรอปรอง
งานของเขาได้มีเป้าหมายปลุกใจเพื่อท้ลายเข้จัดการอย่างเห็นได้ชัด ดังเนื้อเพลง
"วีรชนปฏิวัติ" ว่า

เมืองไทยคองเป็นของไทย
ลูกไทยห้าวหาญ พวกเข้จัดการ ไม่เคยหวั่น
เข้จัดการประหารชีวิต
ศรัทธายังมั่น เสมอคนสิ้นใจ^{๓๖}

๓. แนวคิดจรรโลงสังคม ทีวีกร เน้นความสามัคคีเป็นจุดสำคัญ เพลงทุก
เพลงของเขาได้กล่าวถึงสามัคคี ความรักชาติ รักความเป็นไทย สันติภาพ
เอกราชของชาติ และเสรีภาพของบุคคล^{๓๗} งานซึ่งเน้นสามัคคี เช่น มาร์ชเยาวชน
มาร์ชกรรมกร มาร์ชชาวนาไทย ฟ้าใหม่ และสามัคคีนานาชาติ
ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรักชาติ ความรู้สึกรักคนไทย ความเป็นไทย
ก็มีแทรกอยู่ในบทเพลงแทบทุกเพลง เช่นเดียวกัน

๔. แนวความคิดเกี่ยวกับศาสนา และความเชื่อถือทางศาสนา ทีวีกร เสนอ
แนวคิดอย่างแยบยล เช่นบทพรอกรอง "สร้างสวรรค์ขึ้นในโลกด้วยมือ"ชี้ให้เห็นว่า
นรกสวรรค์ตามความเชื่อเดิมมิได้มีอยู่จริง หากแต่มนุษย์อาจสร้างสวรรค์ขึ้นมาด้วยตน
เองด้วยแรงงานต่างหาก^{๓๘}

อนิจจนาห้เราะเยาะจริงเหวย เพราะเหตุผลที่คุ้มแถมมันชาชิน
หวังชาติหน้าชาติหน้ามีที่ไหนกัน หวังสวรรค์ที่ว่างโหวงโคงเตงลอย
นั่นคือคำที่ผมเคาะเคาะเขาให้ หมอโกรชใหญ่แหกปากกรอง
"หนอยหนอย
มีห้ะ ะไอ้เบื่อกนี้เลือกตะบอย " ผมรีบถอยหลังกรตุปรคเพราะกลัว

^{๓๖} ขอนิรา กลัคอยู่, เรื่องเดิม, หน้า ๑๘๓.

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๒ - ๒๐๔.

^{๓๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘๑ - ๑๘๒.

"ขอโทษครับขอโทษครับ" (ผมขยับเข้านั้น)

"ผมนะมันคนเซอซาในตาถั่ว

มองสวรรค์ไม่ยักเห็นเป็นคนตัว

เลยถามคุณไม่ไขว่หรือกรอกกับคุณ "

"อ๋อนั่นหรือ" (เออ โลงใจไปไถ่ถนัด)

หมดชีวิตอัคต้ายังเชียวเพราะเฉียวฉุน

"เดอะไอหอกจะบอกให้ไว้เอาบุญ

เมืองสวรรค์นั้นงามละมุนเจียวไอเกลอ

เมืองสวรรค์นั้นคือเมืองประเทืองสุข

ไร้ความทุกข์ "ผมแกลงถึง "จริงจริงหรือ

เทวดาเทวโค่งโง่งไหมเออ"

"ทุกไอเซอ ใครจะโง่งเดี่ยวโง่งชะนี้ "

ผมหลบขยับ "ครับคูหามันนาอยู่

เพราะคุณจจะรุ่งเรืองกว่าเมืองผี

การชุกรีตนี้คนหาจะไม่ยักกะนี้"

"แน่ละซี" เขายืนยัน "มันสุขจริงจริง"

เขาพนัใหญ่ออกกอพนเรื่องเมืองสวรรค์

พิลึกพิลั่นวากันนงจนยุ่งชิง

มีนางผ่านมโตะโตะไปเหมือนลิง

พอเขานิ่งผมก็พน(วากันคนละที่)^{๓๘}

ที่ปกรยังย้าอื่กว่า การโกหกให้คนงมงาย เรื่องนรกสวรรค์นั้นก็เพื่อปลุกฝัง
ให้คนงมงายจะได้ชุกรีตได้เต็มที

^{๓๘} กลุ่บรรณกรรมวรรณศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๓๑ - ๓๒.

เขาโกหกโกไว้เราทั้งนั้น ให้เรามัวหวังสวรรค์อันสดสี
 ยอมอดอยากหิวโหยไปโดยดี ในชาติหน้าอาจจะมีความสุขกรรมัง
 เราก็มัวหวังหวังกันไป เขาก็รีครีครีครีไถจนมั่งคั่ง
 เรายิ่งหลง เขายิ่งชุกชุมประดัง เราติดตั้งเหมือนติดฝันสิ้นปัญญา
 ใต้เท้าทอดถอนใจไปวันวัน เมื่อไหร่หนอสว่างสวรรค์จะไปรดชำระ
 นั่งอืดนั่งอมมือเออนี้หรือโชคชะตา เขาก็นอนหัวร่อว่า...พวกอ้วมมัววสานาศี^{๕๐}

ที่ปรกรไคยว่า "สันติภาพ" และสวรรค์ เราสร้างขึ้นไคยด้วยมือ ขอแต่ใหนั่งมัน
 จริง ๆ ออย่าเป็นเฉย

สันติภาพที่หาไม่ไคในเมืองสวรรค์ เราสร้างมันขึ้นไคยด้วยมือไคงายง่าย
 ขออย่างเคียวอย่าหคหัวเอาแตกลัวตาย ขอใให้สหายเขาชวงชิงไชนึง
 และรอ^{๕๑}

บทร้อยกรอง " การทำบุญ เพื่อตัวกูขอบกล " เป็นบทร้อยกรองที่แสดงภาพ
 ๒ คำน คือคานที่เป็นจริงเป็นภาพคานลบ และความฝัน ความหวังเป็นภาพคานบวก ^{๕๒}

ภาพคานลบในทัศนะของที่ปรกร

การฆ่าไก่ไปวัดจักเป็นบุญ จริงเรื้อคุณ ฌมชังงออกสงสัย
 ศิลปาณาหามฆ่าสัตว์ณคใจ ไหงฆ่าไก่ตัวเบอเรือเฮอ...อนิจจา
 บ้างชนของมามากมายถวายพระ เพราะหวังลาภสักการะเจียวสิหวา
 เพื่อชาติอื่นไคเกษมเปรมปรีดา แซงลัญญเหมือนพอคาคากำไร

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

^{๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๕๒} ชลธิรา กลัดอยู่, เรื่องเคิม, หน้า ๑๘๕.

เก็บดอกเบี้ยยสูงเงินปรุ่งง นอนตีทุงกรอกหัวตัว เป็นชน
 เข้าใสบาตร เป็นศรวจนำพร่าสวคมนตรี นั้นหรือคนทำบุญ..บุญ..นิจจา

การสร่างพระสร่างเจคีย์ที่โตใหญ่ เห็นจะพอแล้วของไทพั้ง เหตุผล
 เรามิวักมากจนเกินเคินแทบชน พระภิกษุสมคนแล้วทั่วกัน^{๔๓}

ความฝันความหวังค่านบวคของทีปกร

การทำคี่ที่แนแท้ที่สุด คือทำคี่แกมมนุษย์ทั้งนอยใหญ่
 คือช่วยเหลือเกื้อกูลหนุนกันไป คือปลคให้เขาพันทุกขที่รุกรน

สร่างมอหน้าทำสะพานการกุศล สร่างถนนบำรุงค่านการศึกษา
 เพื่อมวลชนทั่วทั่วไปไคพั้งพา จักไคบุญเสียยิ่งกว่าพร่าสวคมนตรี^{๔๔}

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นไควว่า ทีปกรไคตั้งข้อสังเกคให้ผู้คนหันมามองประเพณื
 ทำบุญในรูปที่เป็นบุญเป็นทานแท้ ๆ มีไชนบุญที่เป็นจารีตประเพณือันเป็นรูปธรรม หรือกล่าว
 อีกนัยหนึ่ง ก็คือทีปกรเน้นที่จิตใจ และการกระทำให้สอดคล้องกัน เพื่อให้เกิคประโยชน์
 แก่ผู้ทุกขยากอยางแท้จริง มีไชนทำบุญตามรูปแบบพิธีกรรมทางศาสนาเพื่อหวังประโยชน์
 ส่วนคนในชาติหน้า^{๔๕} ทีปกรจบบทรอยกรองเพื่อเป็นข้อคิคแก่คนทำบุญว่า

นี่แหละคือข้อคิคอันนคินอย บุญที่แท้คนยังคอบอยอยู่ทุกหน
 การทำบุญ" เพื่อตัวกู"กูชอบกล เชิญคิคหนอยเถอะทุกคนที่ทำบุญ^{๔๖}

^{๔๓} กลุ่มวรรณกรรมธรรมศาสตร์, เรื่องเคิม, หน้า ๓๗-๓๘.

^{๔๔} เรื่องเคียวกัน, หน้า ๓๗-๓๘.

^{๔๕} ชลฉิรา กลคคอย, เรื่องเคิม, หน้า ๑๘๗.

^{๔๖} กลุ่มวรรณกรรมธรรมศาสตร์, เรื่องเคิม, หน้า ๓๘.

๕. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ และนักหนังสือพิมพ์ ที่ปกรไค้สะท้อนแนวคิดนี้ในทร้อยกรอง " คำเตือนจากเพื่อนเก่า " และ "วิญญาหนังสือพิมพ์" โดยเตือนนักหนังสือพิมพ์ให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่เป็นทาสอำนาจเงินของใคร และควรรับใช้ประชาชน

อนึ่ง เพื่อนหนังสือพิมพ์	อีกหลายคนที่เอออวย
ขายแรงเพราะเงินรวบ	จะพลอยชั่วเสียชาติคน
อย่าเลยชาววิญญาณ	ยอมชมชานกับความจน
ปลีกตัวจากพาดชน	มายืนหยัคไ้หล้อใจ ^{๔๗}

ที่ปกรไค้เน้นอุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์ ในทร้อยกรอง " วิญญาหนังสือพิมพ์ " ว่า ควรเป็นปากเสียงให้แก่ประชาชน โดยเปิดโปงสภาพเลวทรามในสังคมกับทร้อยกรองที่ว่า

อาวุขหนังสือพิมพ์	คือปลายคมแห่งปากกา
เป็นทวนอันคมกล้า	และโคมทองอันวาววาม
คือปากและคือเสียง	ของมวลชนอยู่ทุกยาม
เปิดโปงที่เลวทราม	และเทิดทูนพิทักษ์ธรรม ^{๔๘}

ที่ปกรยังเน้นอีกว่านักหนังสือพิมพ์ต้องไม่ทรยศต่ออุดมการณ์ นักหนังสือพิมพ์จะต้องทรงและหญิงในเกียรติเสมอ

วิญญาหนังสือพิมพ์	นั้นลูกโรจนักรัษี้อือ
หลวมลนควยเปลวปือ	จนเหลือคนที่ทนไฟ
ใครคนหนังสือพิมพ์	ที่ทรงในนามไทย
มวลชนยอมชมใจ	และชมชื่นในผลงาน

^{๔๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^{๔๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

ใครคนหนึ่งสี่อหิมพ์
เสียงแข่งจะยาวนาน

ที่ทรยศอุคมการ
เป็นเคนปากของปวงชน^{๔๘}

๖. แนวคิดเกี่ยวกับศิลปินและศิลปะ ที่ปรกให้ความเห็นว่าเป็นศิลปินปัจจุบันไม่ค่อยมีความรับผิดชอบในผลงาน ถ้าเป็นเครื่องมือหากินได้ก็มักกระทำโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น

หากินง่ายขายชายกระโปรง เปิดถุงไอ้โง่ออกขาย
ศิลปินสิ้นหนำไม่อาย จะเสียหายใครมั่งก็ชั่งมัน^{๔๙}

ส่วนเนื้อหาของศิลปะ ที่ปรกได้เห็นว่า ศิลปะถูกแทรกถูกขมค้ายอนาจาร แล้วยกยกกันน้อยอย่างผิด ๆ

ไอ้ศิลปินไหนศิลปิน	จะถูกแทรกจนโหดมชม
ถูกขมค้ายล้นลม	อันลคเลี้ยวและเซี้ยวซาญ
ลวนเสทกระเทถอย	ที่ผิดเบื้อนอย่างหนามาน
เนื้อหาอนาจาร	เอาศิลปะไล่ชะโลมทา
ดามกอลดามก	ก็ยกยกกันเรื่อยมา
ควากามเอาฉาบทา	จนกรุงเทพจะเกินทน ^{๕๐}

ที่ปรกยังกล่าวถึงคนที่ไม่รู้อาษาของศิลปะอย่างแท้จริงมักสร้างศิลปะโดยไม่คำนึงว่าจะมีผลต่อเขารชนอย่างไร เช่นบทรอกกรองที่ว่า

^{๔๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘ - ๑๙.

^{๔๙} โยธิน มหายุทธนา, เรื่องเดิม, หน้า ๔๑.

^{๕๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

ศิลปินคืออาวูช	อันคมมันกระชับมือ
คนถอยเมื่อจับถือ	ยอมแตกถือเอาเนื้อคน
สร้างศิลป์อันร่าริง	มีค่านึงถึงเขาวชน
ทยานแตรารน	เอาตามกมาปกระบาล
มียุคมหากาม	แห่งศิลปะอนาจาร
ดูยุคมหากาฬ	แห่งการ เมืองที่เฟื่องงาม ^{๕๒}

ที่ปรกรมีความเห็นเกี่ยวกับศิลปะอีกว่า งานศิลป์จะต้องเพื่อชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ไม่ใช่ศิลป์เพื่อศิลป์ และไม่ใช้เพื่อตน ดังบทร้อยกรองที่ว่า

ศิลป์ทั้งดวงทอง เกื้อเพื่อชีวิต ของมวลมิตรผู้ใช้แรงงานทุกแห่งหน
ใช้เพื่อศิลป์อย่างที่นับสัปคน ใช้เพื่อตนศิลป์มีชีวิตเกี่ยว^{๕๓}

(๒) กลวิธีในการเขียน เนื้อหาที่จะพูดเกี่ยวกับเรื่องนี้จะแยกกล่าวเป็น ๒ ประเด็น คือ ชนิดรูปแบบคำประพันธ์ และศิลป์การประพันธ์

ก. ชนิดรูปแบบคำประพันธ์ บทร้อยกรองของที่ปรกรใช้คำประพันธ์มาแต่ง ทั้งต่อไปนี้คือ

คำประพันธ์ประเภทโคลง มี โคลงห้าพัฒนา โคลงสี่สุภาพ โคลงสาม และโคลงสอง

คำประพันธ์ประเภทฉันท์ มี สัททวิภักีพิศฉันท์ วิษุณุมาลาฉันท์ นบมังฉันท์ อิทธิสังฉันท์ และวสันตคิดถฉันท์

^{๕๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

^{๕๓} ชลธิรา กลัคอยู่, เรื่องเดิม, หน้า ๑๖๔.

คำประพันธ์ประเภทกาพย์ มี กาพย์ยานี (ยานีลำน่าน, ยานีเห่)

คำประพันธ์ประเภทกลอน มี กลอนบทละคร กลอนแปด กลอนหก
กลอนเพลงยาว กลอนเพลงฉ่อย กลอนเปล่า และบทเพลง

คำประพันธ์ประเภทร่าย มี ร่ายพัฒนา

ที่ปกร เป็นนักเขียนบทร้อยกรองซึ่งได้เลือกสรร ชนิดของคำประพันธ์โบราณ
ที่ตนสนใจมาแต่งหลายชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะพิเศษ คือที่ปกรได้พัฒนาชนิดของคำ
ประพันธ์ตามแนวที่ตนถนัด เช่นจากโคลงห้าคำเดิม มาเป็นโคลงห้าพัฒนา จากกาพย์
ยานี มาเป็นยานีเห่ และยานีลำน่าน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองทำให้ลักษณะการแต่งไม่จำกัด
ตนเองตามวิธีการประพันธ์แบบเก่า เช่น ลิลิต หรือเป็นคำฉันท์ หากแต่ใช้ฉันทลักษณ์
ทุกชนิดผสมผสานกัน ทั้งฉันทลักษณ์ที่เป็นแบบฉบับ เช่น โคลงสี่ ฉันท์ชนิดต่าง ๆ กลอน
และฉันทลักษณ์ของชาวบ้าน เช่น ลำน่าน กลอนสุภาพ กลอนเพลงยาว เพลงฉ่อย และ
วิชชุมาลีอีสาน เช่น โคลงสรรเสริญเกียรติคุณกรุงเทพมหานครพัฒนา เป็นร้อย-
กรองซึ่งมีเนื้อหา ๓ ตอน คือ สรรเสริญเกียรติคุณกรุงเทพมหานคร นิรันดร์ยกย่องแผ่นดิน
และหนุมานอมหาลัมพลา จะพบว่าในแต่ละตอนสลับด้วยคำประพันธ์หลาย ๆ ชนิดผสมผสาน
กันดังกล่าวมาแล้ว

ส่วนในงานบทร้อยกรองอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาคอนชางยาว เช่น วิจารณ์สยาม
ควางกลางคืน และเนื้อ นม ไซ ก็เช่นเดียวกัน แต่ละเรื่องใช้คำประพันธ์หลายชนิด
สลับกันไปจนจบเนื้อหา ลักษณะเช่นนี้ก็เป็นแนวทางที่ที่ปกรพัฒนาขึ้นตามแนวที่ตนถนัด เช่น
เดียวกัน เป็นที่นาแปลงที่แนวทางซึ่งที่ปกรพัฒนาขึ้นนี้คล้ายกับงานเขียนของ "ทวีปวร"
นักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยรุ่นราวคราวเดียวกันกับที่ปกร

ลักษณะที่แปลกอีกอย่างหนึ่งของงานเขียนบทร้อยกรองของที่ปกร คือในตอนท้าย
ของฉันทลักษณ์บางชนิด ที่ปกรมักเติมสร้อยลงไป เป็นการย่ำคำหรือวลีที่ต้องการเน้นหรือ
ตอกย้ำ ให้ลึกลงไปในสำนึกของผู้อ่านผู้ฟัง^{๕๔} เช่น

^{๕๔} ชลธิรา กลัดค้อย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๒๘.

กลอนแปด : ที่ตรงนี้คือนักกูรักเว่ย ชับไอ้เซยออกไปเสียให้สิ้น
ใครคือเพ่งแข่งช่อจาวธรณินทร์ ให้มันกินลูกปิ่นให้ชั้นสะคือ
เอ ลูกปิ่น..ลูกปิ่น...ให้ชั้นสะคือ^{๕๕}

อิทิสั่งฉันท์๒๐ : กลอกกระเคือกชยอกไหยิน
ก็เลือกของสูที่กูจะกิน ที่แดงแดง
เออ...ที่แดงแดง.... ฮะฮะฮ่า
.....เลือกแดงแดง
แดงแดง^{๕๖}

ยานี้เห : มีคิบที่คุเคือก จะคุคเลือกเหือกแห่ง....บา
วิญญาณสยาม...อา จะชูปสิ้นกระนั้นฤา?
บเคยมี...บเคยมี...บเคยมี...บเคยมี^{๕๗}

ลักษณะพิเศษเฉพาะอีกอย่างหนึ่ง คือที่ปกรนิมที่จะแต่งสัมผัสเสียงพยัญญูขณะภายในวรรคไม่น้อยกว่าสองหรือสามคำ คือบังคับให้ซ้ำเสียงอักษรไม่ต่ำกว่าสามอักษรไม่ว่าจะเป็นฉันทลักษณ์ชนิดใด นอกจากนี้ที่ปกรยังใช้คำตามลำนำตามจังหวะครุ ลหุ ไม่ได้ใช้คำตรงตามจำนวนบังคับ ลักษณะการแต่งเช่นนี้ แสดงว่าที่ปกร เป็นนายของฉันทลักษณ์อย่างแท้จริง^{๕๘}

^{๕๕} โยธิน มหายุทธนา, เรื่องเกิม, หน้า ๑๖.

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

^{๕๘} ชลธิรา กัดค้อยู, เรื่องเกิม, หน้า ๒๒๘ - ๒๒๙.

ข. ศิลปการประพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ จะแยกกล่าวเป็น
๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ศิลปะการเลือกสรรคำมาใช้ และการใช้โวหาร

ข.๑. ศิลปะการเลือกสรรคำมาใช้ งานบทหรือกรองของที่ปรกร ใช้
คำต่างกันอย่าง ๕ ลักษณะคือ

ข.๑.๑ การใช้ถ้อยคำธรรมดาสามัญ หรือใช้ถ้อยคำง่าย
ต่อการเข้าใจ งานประเภทนี้ผู้อ่าน ผู้ฟัง อ่านแล้วรู้เรื่อง เข้าใจง่าย รับรู้ได้ทันที เช่น -

แต่คนยอมเป็นคน	ในสายธารอันเหี้ยมคยา
คงคู่กับเดือนดาว	ดวงคเณนในคืนแค้น
ถึงปิ่นก็เถอะปิ่น	เจ้ายิ่งคนอย่างหมื่นแคลน
ใจสู้นี้เหลือแสน	กว่าปิ่นสูงจะศักดิ์สิน ^{๕๕}

โอ้ออกอนาถชนชาติชื่อไทย	เจ้าของชาติไรกรรมสิทธิ์ที่ดิน
ที่ทุกฝ่ามือชื่อไทยทั้งสิ้น	แต่ไทยทำกินคองเราที่ไทย
ไทยแทบทั้งชาติเป็นทาสคาเขา	ชื่อไทยแต่แนว กินแล้วชื่อใด
คาเขาแบ่งครึ่งคูดึงเอาไป	อันนี้ฤไทยเป็นทาสที่ดิน
ถึงทุมแรงกายคังควายคังวัว	คาเขาคิดตัวบรูหมคัสลิน
จากทวดถึงปู่ตอสูทำกิน	คงไรที่ดินเป็นทาสความจน ^{๖๐}

ข.๑.๒. ใช้ถ้อยคำที่มีเสียงอ่อนหวาน ประณีต บรรจง
งานบทหรือกรองของที่ปรกรส่วนใหญ่ใช้ถ้อยคำทำนองนั้นน้อย แต่ักพอจะหาได้บาง เช่น

^{๕๕} โยธิน มหายุทธนา, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑.

^{๖๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

แต่ยังคง

ความหวัง

พริ้มพริ้งพราวเหมือนคังเคื่อนฉาย

คังนำพิชัยลิลิชะโลมโพยมพราย
ถึงความทุกข์รุกรลาอาฆาตคลั่ง
ค้ายความหวังคังโสมโสมหทัย
ถึงไร้ดินถิ่นทองเป็นของชา

จะถางคองพงชฎาในปัฐพี
จะบันกรอทองพรหมทองหมทองทุ่ง
ทุ่งจะเหลือองเรื่องรองคังทองทา

เป็นฝนปรายหยาดซึ่งฝนฝนใจ
แต่ความหวังสียังมันไม่หวั่นไหว
คือโคมไฟจากระจางกลางราตรี
จะบุกหน้าหาญหักค้ายศึกคังศรี
ชุมชีวีป่าให้ขึ้นเป็นผืนนา
ขยายคังคืบไปค้ายใจจกล่า
ทั้งแหล่งเหล่านี้จะลือเพราะมือคน^{๖๑}

วิมานทราย

โอ้ความหวังอลังการวิมานมนต์
เหมือนน้ำฟ้าคราฟองคองฟาด
ครันคินแห่งแลงแลชะงะงัยัน

ครันทะเลลายทมทาวจากหาวหน
มาลอ คนพอให้คังก็ฟังกัง
ปานจะหยาดพรหมรินให้คินขึ้น
ลมสิกลืนเมฆลับไปกับตา^{๖๒}

๖๑.๓ ไซ่ดอยคำรุนแรง เสียคสี เย็บหมัน งานบท
รอยกรองของที่ปรกรส่วนใหญ่ ไซ่ดอยคำท่านองนี้แทบทั้งสิ้น เกือบทุกบททุกตอน มักจะ
มีภาษาพูด ไซ่คำอุทาน คำแสดง ภาษาชาวบ้าน หรือแม้แต่คำหยาบโธนามบางคำ ใน
บางคราวก็มีแทรกอยู่ด้วย เช่น.-

๖๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๖.

๖๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗.

ทอบเลส ชุคเปรตเปลือยแบะแคะแคะ^๑
 อกลอนจอนแฉะแบะแบ ชะแงงอนหงาย (ตายก)
 "อกหนู ฮู.. รุกเล็กออก " "ใครบอกคุณยะ" (บะฮู)
 "ไม่เชื่อเสียปามาคุ(มาคุ ๆๆ) ของหนูอวบอุมคุมตั้ง"
 หนาคานรานคุษุยัวะ ชาวจัวะจำบะอี่ลิ่ง
 อาซาหาโลกโยกคลิ่ง เธอชิงจอกวางกาง...โอย ^{๖๓}

เปรตฝรั่งบาแบะทรวง บา.. เต็คควงแคะแคะ^๑
 ไทวี่งตามตุคแต ติคค้อยโชนษา ^{๖๔}

ตัวคนบเป็นคน ใให้เขาสนเชือกทะพาย
 ตัวคนแต่ใจควาย ไคกินหญ้าจะดืมฟาง ^{๖๕}

คนบแพ ภัยผี
 เปรตอปริย ปลุกปลำ
 แรงคนตี คุมตอก
 ฝึลนชวำ ชวักคีนคาคีน ^{๖๖}

ข.๑.๔ ใชถอยคำที่มีสง่า มีความหมายลึกซึ้ง สูงส่ง เข้า
 ใจยาก การใชถอยคำทำนองนี้ในงานของที่ปกรมีน้อยมาก เช่นกัน ผลงานเกาชั้นหนึ่งที่
 ชื่อ " วจิจากนง " เขียนเมื่อที่ปกรเข้าเรียนชั้นปีที่ ๑ ในคณะอักษรศาสตร์ เป็นงาน
 ที่ที่ปกรเขียนโดยใชควำวรรณคดีเป็นส่วนใหญ่ ^{๖๗} ซึ่งหลังจากนั้นแล้วงานทำนองนี้มีปรากฏ
 อยู่น้อยมาก

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๘.

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐.

^{๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๒.

^{๖๖} กลุ่มวรรณกรรมธรรมศาสตร์, เรื่องเดียว, หน้า ๑๖.

^{๖๗} ขตฉิรา กลักอ้อย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๒๘.

ท่าทายแหงพินานตระหง่านภวไล
เลอหายสุเทพไท ประสิทธิ์

งามตีกอักษรสาสตราวิลาศรววิจิตร
รมรุ่มโนนิตย นรินทร์

น้องใหม่เรื่องคณะนอมคะคอมสรวีรัต
สรวมสิ่งสถานอัน เสลา

เอื้อนโอรุออกอกภพจนประณตชาชะเทา
จูงอวยอำนวยเนา สถาน^{๖๔}

หนึ่งในฤทัยนวกนิส	ลิตะคิคมเอนาอน
โคจรประสงคอุปกรณ	ก็จะช่วยอำนวยพลัน
ดวงพิณมีวาจนะเคื่อน	ก็จะเอื้อนวจีวรณ
โดยคำและท่าจะมิตัน	มนะคือและถ้อยคี่
พลั้งไคก็ให้อภัยะน้อง	และประคองประคัมศรี
เพื่อขวัญจะมันอนุชะปริ-	คินิอางขนางแขนง
รวมรักสมักระสมาน	วิชการยะรวมแรง
สัมฤทธิภักติจจะคำแดง	คณะวัฒน์สมรรถชัย ^{๖๕}

ข.๑.๕ การเล่นคำโดยวิธีย้ำคำและวลีในตอนท้ายคำ
ประพันธ์ มักเติมลงไปเป็นลักษณะของคำสร้อย แต่ช่วยเน้นใจความที่กล่าวมาแล้วให้
เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้ดียิ่ง เช่น.-

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๑ - ๑๖๒.

^{๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๒.

เขากินเขากอมโกย
ใครเห็นอย่าพูดจา

เขาร่องโว้ววาพัฒนา
จงนิ่งเสรำอู๋ซิมซิม
.. อยาพูดจา ... อยาพูดจา
.. จงนิ่งเสรำอู๋ซิมซิม^{๗๐}

ชาติไทยนั้นหรือคือกฎ
ต่างกฎก็เหมือนอย่างมันกลางไทย

มาต่อสู้แบบนี้ใครที่ไหน
จับใส่คุกให้สิน...เอาคืนมา
ฮา...ฮา...ฮา เอาคืนมา^{๗๑}

สยองเสียงปีศาจกอง
สยามสิ้นทรุดพุ่มพ่าย
แสงภัยกรามภัยตาย
ยอมสยบชนให้เหล่า
อหาสยามเอ๋ย ... จักสยบชนให้เหล่า
.....ให้โลกเข้ย

กรรหาย หัวเอ๋ย
พุ่มหน้า
ตายราม ฉะนี้ฉา
โลกเข้ยดาสยาม
โลกเข้ย...
ดาสยาม ?^{๗๒}

ข.๒ การใช้กวีโวหาร กวีโวหารคือการใช้ชั้นเชิงในการแต่งให้
รสของถ้อยคำลึกซึ้งกินใจโดยมุ่งเอาความรู้สึกค่านิยมเป็นสำคัญ กวีโวหารจากบท
ร้อยกรองของที่ปรกแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ข.๒.๑ การอุปมาอุปไมย การอุปมาอุปไมย คือการกล่าว
เปรียบเทียบโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้เห็นความรู้สึกชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าคำอธิบายธรรมดา

^{๗๐} โยธิน มหาบุรุษนา, เรื่องเคิม, หน้า ๑๐.

^{๗๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

^{๗๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

อุปมาอุปไมยที่ที่ปรกไร้ส่วนใหญ่ มักจะเปรียบเทียบกับสุนัข ควาย ด้ว เหวคา ความกรรมดี กรรมชั่วของคน ๆ นั้น เช่น.-

บทร้อยกรอง " คำเตือน..จากเพื่อนเก่า " เปรียบเทียบนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยึดมั่นในอุดมการ ยินยอมให้อำนาจเงินมีอิทธิพลเหนือตัวเองว่าเป็น ควาย และสุนัข เป็นต้น

ตัวไทยแต่ใจทาส	เขาเทียมแอกอนาตา
ชื่อโคควยราคา	นะนี้หรือที่เรียกคน
โคขาวที่เขาขุน	และเศษบุญที่เปโรปรน
แห่โห่งจนลืมนตน	ถวายตัวอย่างยอมตาย
ตัวคนบเป็นคน	ให้เขาสนเชือกตะทาย
ตัวคนแต่ใจควาย	ไคกินหญ้าจนลืมนฟาง ^{๗๓}

หรืออีกตอนหนึ่งในบทร้อยกรอง " คำเตือน..จากเพื่อนเก่า " ซึ่งเปรียบเทียบนักหนังสือพิมพ์ กับเสีอว่า

รักเสีอต้องรักศักดิ์	เยี่ยงพยัคฆ์สง่างาม
อย่าเพียงพยัคตาม	แต่เส้เงินที่กวัดไกว ^{๗๔}

บทร้อยกรองชื่อ " วิจารณ์หนังสือพิมพ์ " ได้เปรียบเทียบว่า หนังสือพิมพ์เป็นทวน เป็นโคมทอง ซึ่งเป็นปากเสีียงของประชาชน

อาวุธหนังสือพิมพ์	คือปลายคมแห่งปากกา
เป็นทวนอันคมกล้า	และโคมทองอันวาววาม
คือปากและคือเสีียง	ของมวลชนอยู่ทุกยาม
เปิดโปงที่เลวทราม	และเทิดทูนพีทักษ์ธรรม

^{๗๓} กฎมวธรรมกรรมธรรมศาสตร์, เรื่ องเดิม, หน้า ๗.

^{๗๔} เรื่ องเดียวกัน, หน้า ๕.

ทวนทองตองเป็นทวน
เป็นทวนที่เขาช่าง
โคมทองตองสองทาง
สาคแสงอันรอนรน

ที่กล้าแกร่งเป็นกลาง
อยู่เคียงคู่กับมวลชน
และสัจธรรมแก่ใจคน
ให้ปีศาจปลาตหนี^{๗๕}

อีกตอนหนึ่งใน " วิจารณ์หนังสือพิมพ์ " ได้เปรียบเทียบนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยึดมั่น
ในอุดมการณ์ว่าเป็นกาฝาก ซึ่งมีแต่จะทองตายไป

อาสูพวกกาฝาก
พื้นฐานนั้นโงงเงน

จะตายซากเป็นกากเดน
จะพังพยับอยู่นับวัน^{๗๖}

ที่ปรกรยังไคกล้าวถึงนักหนังสือพิมพ์ที่ยังในความเป็นนักหนังสือพิมพ์ว่า จะมีชื่อเสียง
คงทนดังรุ้งทามทองฟ้า

ใครคนหนังสือพิมพ์
ชื่อเสียงจะคงทน

ที่ทรงในนามคน
ดังรุ้งทามนภา...มา^{๗๗}

แม้สภาพสังคมจะเลวทรามแต่ในมทร้อยกรอง " ตอนที่ ๒ หิรัญยักษม้วนแผ่นดิน "
ที่ปรกรได้เปรียบเทียบความหวังว่าเป็นเคื่อนฉาย น้ำทิพย์ และโคมไฟ

ความหวัง
คั่งน้ำทิพย์ลึบชะโลมโพยมพราย
ถึงความทุกข์รูกลาอามาตคั่ง
ควยความหวังคั่งโสมโลมหทัย

หิรัญพรังพราว เหมือคั่งเคื่อนฉาย
เป็นฝนปรายหยาดชื่นมนดินใจ
แต่ความหวังสียังมันไม่หวานไหว
คือโคมไฟจากระจางกลางราตรี^{๗๘}

๗๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

๗๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

๗๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

๗๘ โยชิโน มหาบุพพนา, เรื่องเคิม, หน้า ๑๖.

บทเปรียบเทียบอีกตอนหนึ่ง ที่ปกรได้เปรียบเทียบคนไทยที่คลั่งฝรั่งว่าเป็นโจร
ผู้ปล้นใจคน

พวกคลั่งฝรั่งบ้า	เอากามทาชะโลมไทย
คือโจรผู้ปล้นใจ	ให้ชู้ชธาทั้งชั่วชน
อยากควากก็เชิญควา	แต่เพียงตามลำพังตน
อยากคายมาเมื่อคน	ให้พลอยเพื่อละเมอควา ^{๓๕}

ข.๒.๒ การใช้สัญลักษณ์ การใช้สัญลักษณ์เป็นการนำเอาสิ่งที่เป็น
เป็นรูปธรรมมาแทนสิ่งที่เป็นนามธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจใคกว้างขวางลึกซึ้งโดย
ไม่ต้องใช้คำอธิบาย^{๔๐} งานบทร้อยกรองของทีปกร ใช้สัญลักษณ์ให้เห็นชัดเจนอยู่หลายบท
เช่น บทร้อยกรอง " พีราบขาว " ใช้พีราบขาว เป็นสัญลักษณ์แทนสันติภาพ

พีราบเอย
ชนเจ้าขาว
ชนเจ้าขาว
ขาวกว่าเมฆบนนภา
บินเอย บินไปมา
บินเอยบิน บินเต็มฟ้า
เจ้ารองเรียกมาเถอะมา
มาเร็วมา อยาศักซามารองเพลงกัน
รองเถอะรอง ให้กังวาน
รองเถอะรอง ให้เบิกบาน

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๒.

^{๔๐} กุหลาบ มัลลิกะมาส, เรื่องเดิม, หน้า ๑๖๘.

เพลงเอ๋ยเพลง

เพลงแห่งชัย

กองศกไกล

ณ แห่งใดก็ยังไคผล

สันติภาพ ชุ่มกว่าฝน

สันติภาพ อานใจคน^{๘๑}

บทร้อยกรอง " สร้างสวรรค์ขึ้นที่ในโลกด้วยมือ " มีอยู่ตอนหนึ่งซึ่งที่ปรกติใช้
หาก ปลิง แทนกลุ่มผู้คร่ำครวญประชาชน

นี่แหละคือสาเหตุใหญ่เห็นไม่สหาย ร่วมทำลายพวกหากปลิงทิ้งเสีย
การชุกคร่ำครวญเชือกเชือกชีวิต ถ้าไม่มีเมืองมณเฑียรก็สุดสบาย^{๘๒}

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ที่ปรกติยังใช้ฉีกกับ แทนสิ่งชั่วร้าย และใช้ แสงทอง
ความดี แทนความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

ฉีกกับเมื่อยามศึก

จะคุกเลือดมานานพอ

แสงทองจะสาคทอ

มาจับฉีกให้สหาย

แสงทองที่ทาบฟ้า

บมีมาคว้งงายกาย

มีอคคนจะมันหมาย

ชโลฟาลงมาคืน^{๘๓}

^{๘๑} กลุ่มวรรณกรรมธรรมศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๔๒ - ๔๓.

^{๘๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๘๓} โยธิน มหาบุรุษนา, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕.

ช.๒.๓ โวหารแบบบุคลาธิษฐาน เป็นโวหารซึ่งกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตราวกับว่าสิ่งนั้นมีชีวิต แสดงกริยาอาการต่าง ๆ ได้เหมือนคน^{๘๔}
 โวหารแบบนี้ของที่ปรกส่วนใหญ่เป็นคำกล่าวเสียชื่อเสียงประชัน เช่น

ในบทร้อยกรอง " โคลงสรรเสริญกรุงเทพมหานครยุคไทยพัฒนา "

รายพัฒนา : ออ...ยุคพัฒนาการ จอมอันธพาลเถลิงอำนาจ
 ปวงประชาราษฎร์อาพาธ เปเรศกุงกรงระเริง
 กระจายเหิมแลด้นอยู่วาววาม
 แสยะเขี้ยวเขี้ยวปลามอยู่วันวัน จับชนเชือก
 เลือกลูกสด ซดอิมเอมแปรมแปรระทองร้องโลกสื่อ...^{๘๕}

โคลงสี่สุภาพ : โอม
 ทนุมาถลัมชาติพื้น ชนมา มาธา
 ฎไปอมพลับพลา คอกเฮย
 "กูดิงยุคพัฒนา ฤทธิมาก (โอยพ้อ)
 กองสลาภาตะหากไวย.." ว่าแล้วอมเสีย^{๘๖}

ในบทร้อยกรอง " วิญญาณสยาม " ก็มีโวหารบุคลาธิษฐานอยู่หลายตอน เช่น

อิติสังนิษ^{๒๐} เปเรศกุงกรงระหวิวไวย
 สะทอนวะแหวณะแหวณะโอย สะพรันพริง^{๘๗}

^{๘๔} นัยนา สุตธิธรรม, เรื่องเดิม, หน้า ๘๒.

^{๘๕} โยชิน มหาบุทพา, เรื่องเดิม, หน้า ๙.

^{๘๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

^{๘๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

โคลงสี่สุภาพ :

สยงเสียงปีศาจกอง	กรรหาย หิวเอ๋ย
สยามสิ้นทรศพุ่มฟาย	พุ่มหนา
แสงงภัยกรามภัยตาย	ตายราม ฉะนั้น
ยอมสยบซบให้เหล่า	โลกเขี่ยจาสยาม

ข.๒.๘ โวหารที่กล่าวแบบตรงไปตรงมา โวหารชนิดนี้ จะพบในงานเขียนบทร้อยกรองของที่ปรกรมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าที่ปรกรต้องการ ภายทอดทุกสิ่งทุกอย่างออกมาให้ผู้อ่านรับรู้ได้ง่ายที่สุด แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ที่ปรกร ละเลยศิลปการไชถอยคำก็หาไม่ เช่น

โรนาค่าคงพงพฤษ	ขุนศึกเขมือบสิ้นกินดิบ
ทุงนาป่ารัฐกูริบ	โอนกันงับงานงก
หวศชายปายชาวอาปีก	คนหลีกกลัวหงอคอกก
สมบัตินิรัฐถายย้ายยก	เขาพกขุนทัพวิ้วแวม
ตรงนี้คี่หวานากุง	โนนทุงเลียงสัตว์ชัคแจม
ไรสวนชวนลิมยิมแยม	โนนเหมืองฮะแอม...อมไป
กฎหมายม่งเขตเกษตรกรรม	ห้ามทำเก็บหาสิบไร
กฎหมายเฮงชวยชวยใจ	เก็บไว้ทำไมเลิกมัน

หรือบทร้อยกรอง " ตอนหนุ่มานอมพลับพลา " ก็เป็นอีกตอนหนึ่งที่อ่านเข้าใจ
ง่าย เช่น

๘๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

๘๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

อ่า...กรุงเทพมหานคร ยุคพัฒนาการ
 นอนละเนอเพอพัฒนาการ
 พัฒนาอาชีพเชียวชาญ ไทโยนี้ชำนาญ
 อาชีพแจ่มแจ๋วอัศจรรย์
 ชื่อขายสินค้าสำคัญ ยื้อแย่งแข่งขัน
 "กินแบ่ง"ระยำตำบอน
 ใ้เบื่อกศุคปะทัวปอน วึ่งเลนตะลอน
 ร่องขายเรียงเบอร์...เรียงเบอร์
 เขาเห็นเข็นค้ำเจอะเจอ ชายคี่จริงเออ
 เรียงเบอร์กินแบ่งโบบิน^{๙๐}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์บทร้อยกรองของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

งานเขียนของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ซึ่งนำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นผลงานจาก จากบทร้อยกรองที่รวมอยู่ในหนังสือทางนกกยุง คำหยาด อาทิตยถึงจันทร์ รวมบท ร้อยกรองชุดธรรมคีตา ชุดเมตตา ชุดวารีกุริยางค์ และงานอื่น ๆ จากแฟ้มรวมบท ประพันธ์ของเนาวรัตน์

ทางนกกยุง เป็นหนังสือที่มีผลงานบทร้อยกรอง	๑๒	ชิ้น
คำหยาด เป็นหนังสือที่มีผลงานบทร้อยกรอง	๘๐	ชิ้น
อาทิตยถึงจันทร์ เป็นหนังสือบทร้อยกรองเป็นเรื่องยาว ซึ่งแต่งควยราย และโคลง		
รวมบทร้อยกรองชุดธรรมคีตา	๑๓	ชิ้น
รวมบทร้อยกรองชุดเมตตา	๒๒	ชิ้น
งานร้อยกรองชุดวารีกุริยางค์ เขียนติดต่อกันเป็นเนื้อหาค่อนข้างยาว มี	๘๘	ชิ้น
งานร้อยกรองอื่น ๆ อีก	๔๐	ชิ้น

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เป็นนักเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเขียนบทร้อยกรองได้งดงามยิ่ง งานบทร้อยกรองของเขามีลักษณะเฉพาะตัว เขาได้รับอิทธิพลด้านสำนวนภาษาจากบทเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน ได้รับอิทธิพลจาก ธรรมชาติเมืองกาญจนบุรีอันถิ่นกำเนิดมาสร้างจินตนาการ และนอกจากนั้นยังได้ข้อ ธรรมะจากแนวทางแห่งเซ็นธรรมะจากพุทธศาสนา มาสร้างอุคมคติ เป็นพลังในการ สะท้อนออกอีกด้วย

เนาวรัตน์ได้รับชานนามว่า " กวีชาวบ้าน " ทั้งเขาเองชอบดนตรีไทย ร้องเพลงไทย งานบทกวีของเขาที่ชื่อ " นกขมิ้น " ซึ่งได้รับอิทธิพลจากเพลงขลุ่ย นกขมิ้น ได้รับการแปลไปแสดงในงานกวีนานาชาติ ณ ประเทศเกาหลีในฐานะงาน กวีตัวแทนของประเทศไทย งานของเนาวรัตน์ เป็นที่ยอมรับกันว่ามีค่าไพเราะ อย่างยิ่ง เนาวรัตน์เลือกสรรคำไพเราะมาสร้างงานเขียนได้อย่างกลมกลืน " อิงอร " ใต้เขียนถึงเนาวรัตน์ว่า " บทกลอนของเนาวรัตน์เป็นประจักษ์พยานเพลงที่แจ่มแจ้ง กระจ่าง... เข้าเป็นคนเขียนกลอนได้ทั้งลึก หวาน และคม... บทกลอนบางชิ้นของเขา ชวนให้ฝันถึงความรัก ความอบอุ่นอันแสนบริสุทธิ์ในวัยเยาว์ กับธรรมชาติที่โอบอ้อมอยู่ รอบกาย มีสะอาดและแจ่มกระจ่างในดวงความคิด... เนาวรัตน์นี้ช่างร่ายคำเพราะๆ เสียจริง ๆ และใช้คำอย่างกลมกล่อม " ^{๕๑} คำกล่าวของอิงอรนี้ว่าไม่เกินความจริง เลย หากเราได้อ่านงานของเนาวรัตน์อย่างพิจารณาอย่างแท้จริง

(๑) แนวความคิด เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ใต้แบ่งงานของเขาตามความ พอใจว่า มี ๓ แนว คืออารมณ์ อุดมคติ และบริสุทธิ์ แต่ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะพิจารณาแนวความคิดโดยแยกแยะรายละเอียด แล้วสรุปเป็นกลุ่มแนวความคิด ซึ่งมีดังนี้

๑.๑ เกี่ยวกับความรัก ส่วนใหญ่มีในงานเขียนบทหรือกรองขึ้นเท่า ๆ แนวความคิดนี้จึงน่าจะสัมพันธ์กับวัยมากกว่าสิ่งอื่น ทั้งนี้เพราะในวัยรุ่น ช่วงหนึ่งของ ชีวิตก็มักเกี่ยวพันอยู่กับความรัก เนาวรัตน์ไม่ได้เน้นเนื้อหาความรักอย่างเดี่ยว แต่มัก จะแทรกข้อคิดเชิงแนะนำแฝงไว้เสมอ

^{๕๑} "เนาวรัตน์ : เจ้าของสำนวนบทเพลงธรรมชาติ " รวมกลอนทางนภยูง (พระนคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, ๒๕๑๐), หน้า ๑๐๘ - ๑๐๙.

" กรองกานท์ " เป็นบทร้อยกรองที่พูดถึงความรัก โดยแทรกบทกลอน
จากเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน และชอคิดลงไป

โอ้หวานนักน้ำคำที่รำเรื่อง เพลินคะนึงถึงพิมพ์พิลาไล ออกขาวคอกณะเจ้าชีวิตวาย นางกมอยู่กับตักชมพักตรา ถวิลหาความรักแรกมักกรอน กระนั้นหนอหนุ่มสาวคราวแรกล้ม	ไม่เปล่าเปลื้องแรงจิตที่คิดไซ มนตร์รักในไร่ฝ่ายมิคลายคลา ไม่ตายคอกเพราะอคเสนาหา เผ่าอ่อนว่าไหวพลาฟพอวางพิมพ์ จะผันผอนพิชไซไม่พออื่น ก็เปี่ยมปิมสำคัญกระอักใจ ^{๕๒}
---	---

" เพลงยาวสำนวนชาย " เป็นบทร้อยกรองที่พูดถึงความรักตามแบบฉบับ
ของเพลงยาวคือ

สวาทหวังวรบุษวิสุทศศักดิ์ เทลดนมกลอมนองประคองเคียง	เอาความรักร้อยท่างสังวาลย์เสียด ชั้นสำเนียงเสนาหุ มาลัยกลอน
แกวที่ราวกายรุ่งแกวกรุงศรี รินระยับหยาดฟ้ามามณฑล โอ้งามหักศรดวงละไมประไพพรัน โอ้ละหนอหนาวรักมิหักคลาย อันศักดิ์หญิงยากลวนควรถนอม แกวพิหรือสารพัดจรสดวง เหมือนยอคมิ่งหญิงไทยในความฝัน พยายามห้ามรักหักอารมณ์	งามมณีเนตรฉำเพชรน้ำฝน เหมือนช่วยชนมพิชา เวลาตาย งามเมื่อยิ้มแย้มเหมือนงามเคื่อนฉาย คอยเคื่อนฉายชมสว่างอนกลางทรวง ซื่อยิ่งหอมก็ยิ่งเห็นเป็นทองหวง อรามชวงโชติล้ำบำรุงชม สารพันพร้อมพรึงทุกสิ่งสม ก็กลับตรนป่วนตามเกินปรามครอง ^{๕๓}

^{๕๒} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๒), หน้า ๘.

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘ - ๑๖.

"นิราศเล่มน้อย" พுகถึงความรักตามท่วงทำนองของนิราศแบบเก่า คือ เมื่อพบเห็นสิ่งใดในการเดินทาง ก็กล่าวเปรียบเทียบกับความรัก หรือไม่ก็คร่ำครวญถึงนาง เช่น.-

หัวลำโพงโมงเช้าเจ้าไปแล้ว ไม่เห็นแก้วตาพ็อยที่ไหน
หัวอกเอ๋ยเคยแอบจะแนบใคร ลำโพงไม่ใช่ขาวให้สาวพั้ง

นิราศลัคนาคัดคอนนครสวรรค์ คือของหมั้นชั้นหมากฝากผสม
ประสาयरักเคี้ยวอยู่เกลียวกลม เป็นเพื่อนชมถึงจิตคิดถึงเอ๋ย^{๔๔}

"ผ่านซอกใจ" เป็นบทกลอนรัก ซึ่งชี้ให้เห็นข้อคิดจากความรัก เช่นความรักเป็นไฟ เป็นความอิจฉา เป็นความโศกเศร้า

อยากจะผูกคอตายหมายพิสูจนัน แทนคำพูดเพียงปราศรัยชาติต่างต่าง
วาร์กแบบบริสุทธุ์คัจฉาน้ำค้าง ยกเป็นอย่างเยี่ยงใดไม่เคยมี
กามเทพมีชนุอยู่สามคอก แผลงตรีกตรอกซอกใจเลือกไหลปรี่
แต่ละครั้งฝั่งสลักไหนักก็ โรยชูลีร์รักรัศหัทธา
คอกแรกเห็นเป็นไฟไหม้เรียงผลาญ นามสะทอนสะทอนธาตูปราวรรณา
จะรอนรุมกลมกลัดอ้อคอร่า ในดวงตาพราศุคจุดประกาย
คอกที่สองสวมนามความอิจฉา จะไว้วางที่มีคามหมาย
แวกะวังตั้งแงแต่ทางร้าย หิวกระหายหึ่งหวงหนวงกลม
คอกสุดท้ายกลายวิโยคความโศกเศร้า พิษรักเราเผาแค้นเป็นแผลปน
กล่าวนำตาตางนามตามขุบล ทั้งชั้นชนปนหวานเป็นถ่านไว^{๔๕}

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔ - ๒๒.

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕ - ๒๖.

เนาวรัตน์ ไกลกล่าวถึงความรักใน " คนตรีแห่งอารมณ์ " ว่าเพลงแห่งความรักจะนำให้โลกสวยงาม

บทเพลงแห่งความรักจักเจื้อยแจ้ว	อมอุ่นแผ้วพานภพสมพรธรา
มวลมณเฑียรหุศศัปรีย์ลีลา	ลอยสู่อามาจักรรักนิรันดร
โลกสวยสดงดงามเพราะความรัก	สาครแสงศักดิ์สิทธิ์สว่างสร้างสวรรค์
ฝากล่านำน้ำใจให้แกกัน	กล่อมโลกฝันอันอร่ามด้วยความรัก ^{๕๖}

" ด้วยความรัก " เป็นการกล่าวถึงความรักอีกแห่งหนึ่งของเนาวรัตน์ โดยเน้นความรักธรรมชาติของบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง

เคยคิดถึงเมืองทองแมกลองแก้ว	คิดถึงแนวเนินเขาเป็นเงาเขียว
และนาคอนดงตาลหวานคมเคี้ยว	ลำไยเรียวลูกระเนนหวีเล่นลม
แผ่นดินนี้งดงามด้วยความรัก	ยังประจักษ์แม่ในวันอันชื่นชม
สายน้ำใจไหลเขียวเป็นเกลียวกลม	เติมให้คมให้เข็มให้เต็มคน
แวบเพลงใบไม้ในหน้าแล้ง	คนตรีแห่งทองนาเมื่อหน้าฝน
มานสายหมอกเมื่อหนาวคราวเย็นยล	คอยเป็นร่มครมาเตือนทุกเดือนปี ^{๕๗}

" ตรงมุมที่ไม่มีใครเอาใจใส่ " เน้นแง่มุมของความรัก ของแม่ที่มีต่อลูก
ว่ามีเหลือคณานับ

ผันถึง	ฝ่ามือซึ่งลูบไล้บนใบหน้า
ด้วยความรักและปรานียังมีว่า	จะหลับตาผอนพักบนคักัน

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑ - ๗๒.

เมื่อเวลาที่คอยคล้อยมาถึง

อากาศคงสดชื่นในคืนวัน

เสียงเทกลอมเป็นล่านำควยคำเพราะ

มาเอื้อปลูกปลอมปลิดที่อัคริรอย

วันนั้นซึ่งสคติสเหมือนในฝัน

ลมคงผันพัดเอื้อยเอื้อยเอื้อยโชย

หวานเสนาะเจื้อยแจ้วคงแผ้วโหย

ลมระโหยรอรระแหงแหงชีวิต

ขณะควาวาววิมพริบตาดี

ฉันทรุกลงทรงนี้หรือหลับตา

และเคื่อนที่ข้มละไมในเวหา

ฉันทถึงมือ้นมาพยามาล^{๕๕}

๑.๒ ความลุ่มหลงในธรรมชาติ เนาวรรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
นำธรรมชาติมาเขียนเป็นบทร้อยกรองไค่งงดงามยิ่ง สิ่งที่เขาถ่ายทอดออกมาในแนวนี้มี
ความประณีตบรรจง และผสมกลมกลืนกันโดยตลอด ซึ่งเป็นลักษณะเด่นพิเศษอย่างหนึ่ง
ของเขา

" คันทหนึ่งใจในแควน้อย " เขาบรรยายถึง แพร สายน้ำ
เคื่อน ฯลฯ ให้ความรู้อีกงดงามยิ่ง

แพไม้ไผ่ไหลผ่านนานน่าน้อย

น่านเง้อมฉายจากงำน้ำควันเกลียว

เคื่อนลอยทวนทิวฟ้าขึ้นมาแล้ว

ไกลแสนไกลในสายหมอกชะลอกแ

ระเรื่อลอยหลามหลากจาก
ป่าเปลี่ยว

เกาะแก่งเรียวเลี้ยวอ้อมค้อม
คองแคว

ประกายแพรวพรายระยับจับ
กระแสน

เรื่องรางเหงิงหอยพรอยไม้นำ

ในคงลิกคิกเล่นเห็นทิวเขา
 หมูยุงย่างยื่นชิมอยู่ครูปักคำ
 หริงเรไรรายไม้พิโรกลอม
 นกละเมอเพอขวามาไกลไกล

เป็นเงาเงาคำทับชะระอับอ่ำ
 ยะเยียบฉ่ำเฉียบหนาว ณ ราวไพร
 ประโลมอมราตรีที่หลับไหล
 แผลไม้ไผ่ผานเลียบอย่างเงียบงัน^{๘๘}

" กลั้มบ้าน " เป็นบทกลอนที่แสดงภาพธรรมชาติ ได้อย่างงดงาม และชัดเจน
 ควันไฟลอยอ้อยอิ่งถึงทิวไม้ เป็นภาพไหวอยู่หว่างกลางความเหงา
 ทำสีจืดมีคหม่นปนทึมเทา ทาบทิวเขาครึ้มเขียวอยู่เคี้ยวคาย
 อยากให้ลมลู่วิวทิวไม้ราบ แลนกดาบเฉวียนวกผกผันผาย
 ลอยขรวิคฉวัดฉวกเหมือนทักทาย บรรเลงรายรู้รับการกลั้มมา^{๙๐}

เนาวรัตน์ไค่กลาวถึง ตะวัน สายลม ไบไม้รวง ฝี่เสื่อ นก ใน " เสียงที่มา-
 ไม่ถึง " ก่อให้เกิดภาพพจน์ที่เด่นชัดยิ่ง

ตะวันยอแสงระยับกับยอดไม้ ลมแผ่วไลระบายปามาอ่อนอ่อน
 ไบไม้รวงลอยพริ้วปลิวซบซอน บางหม่นรอนเรื่อคว้างอูยกทงลม
 ฝี่เสื่อผอนกระพือปีกอึกซำซำ เกาะสง่าส่งบนานกลางลานรม
 หมูมคคำขยันเคินยังเคินงม กลั้มดอกส้มแกวเอนสร้างที่กลางคิน^{๙๐๑}

" ลมหนาวและเจ้าพระยา " เป็นบทกลอนที่เนาวรัตน์พูดถึงลมหนาว และ
 เจ้าพระยาในหน้าหนาว ไว้อย่างน่าฟังว่า

^{๘๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๘ - ๗๐.

^{๙๐๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๓.

^{๙๐๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕ - ๑๑๖.

ลมหนาวเริ่มลงมาจากฟ้าแล้ว
คลื่นคลี่เกลียวแกว่งวนกับนวลจันทร์

พรมจุ่มแนวเจ้าพระยาโรยฟ้าผัน
กระซิบลั่นชานกระเซ็นเป็นลำนำ

เจ้าพระยาหยาดกระเซ็นเย็นสียิว
เต็มตลอดทอคราจากกลางแสงเคียน

ลมหนาวลึกลงฟ้ามารเป็นเพื่อน
ยิ่งเหมือนเหมือนจะเลื่อนไหลในนิมิตร^{๑๐๒}

" ตะวันตกที่ป่าสัก " เนาวรัตน์ พุฒถึงตักแตน เพลงใบไม้ นก คาว และ
ลำนำป่าสัก ไก่อย่างผสมกลมกลืน

ตักแตนตำข้าวขย่าวโย่ง
ตกลงกินแล้วโคกโคกลบไป

คีตออกโพรงไม้ขลุ่ยใบไม้
เมื่อเปลวไฟพอนพินขึ้นเรียงลาม

เพลงชาวไร่เริ่มประสานสัญญาณค่า นกบินตำตระเวนล่อยคล้อยโชคเขิน
คาววะแวนแถมเลื่อนเหมือนเกล็ดเงิน ทั้งจะเชิญเคียนฉายขึ้นชายฟ้า
แสงรอนรอนออนละไมในคงรัก น้ำป่าสักกระซิบแหว่กับแนวป่า
การทองเที่ยวและหน้าซึ่งมีมา อีกอนาคตอันนิรันดร^{๑๐๓}

" บนสมรไม้ " เนาวรัตน์ พุฒถึงเสียงไม้เสียดสีกัน แผลไม้ไม้ที่ลมพัดปลิว
เสียงนก ลมหนาว น้ำค้างเหมือนกับมองเห็นภาพนั้นจริง ๆ

ไม้ซออ้อเอี้ยคเบียดออก
ซอกแอดแอดออกยอกไกว

ลมลอคไล้ยวเรียวไม้
แพใบไล้นำลาคลวง

^{๑๐๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๖ - ๑๔๘.

^{๑๐๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๔ - ๑๖๐.

กระเพื่อมพริ้วพริ้วปลิวคว้าง	เขอวางร่างปลอยลอยล่อง
บนแพใบไผ่ใบของ	แสงทองส่องทาบฉาบทา
ลิวเดือนเลื่อนฉิวฉิวนำ	ระบำใบไผ่ฉวา
นกน้อยจับจับลิบลับ	วายุฟ้าพอนคว้างห่างไป
หนาว	ลมกราวเกลือกกลิ้งกิ้งใน
มณีน้ำค้างรางไร	เหมือนใจเจ้าหญิงยิ่งเลื่อน ^{๑๐๔}

๑.๓ สภาพชนบท เนาวรัตน์ มักนำเอาสภาพของชนบทที่น่ายินรมย์ สงบสุข
มากล่าวถึง เช่น ๑.๓ สภาพความเป็นอยู่ซึ่งมีความผูกพัน เอื้ออารี ตอกัน ความเชื่อถือ การ
ละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ เป็นต้น

" ทวานคมเคี้ยว " พูดถึงธรรมชาติ ความเป็นอยู่ในชนบท พูดถึงเพลงเรือ
ซึ่งหนุ่มสาวร้องเกี่ยวแก่กัน พูดถึงการแลกเปลี่ยนโดยการลงแขก เป็นต้น

เปรียบเพลงเรือเมื่อสาวหมอกจางสี	ระเรื่อรี่เลียบลัดคัตชายหนอง
สาวเจ้าพายย้ายเขื่องช้า เลื่องมอง	หนุ่มก็พร้อมเพลงเกี่ยวเกี่ยวแก่กัน

เพลงรักแหวแหวหวานกั้วหวานหวิว
นกรายฟ้ามาเวียงเคียงริมคู
เขาเริ่งรินลงแขกแลกแรงเรียว
สวนขาวงามอรามกอดคลอน่านาน

ทั้งทุ่งทิวทั่วโลกไกลเกินคู
สาวหนุ่มคุดล่อแข่งรวมแรงงาน
คางจับหนาคว่าเคี้ยวเกี่ยวผสวน
เขาขานบอกกู่ทวนทวานคมเคี้ยว^{๑๐๕}

๑๐๔ เรื่องเกี่ยวกัน, หน้า ๑๕๕ - ๑๖๐.

๑๐๕ เรื่องเกี่ยวกัน, หน้า ๑๖๕ - ๑๖๖.

" ฝนชะลาน " พுகถึงสภาพหลังฝนตกในชนบท เสียงไก่ขันปลุก สาวชนบท
ออกกวาดลาน ภา

ลมทุ่งโกรกโบกไกวใบตาลชู	เมื่อเช้าตรู่ตะวันแดงมั่งแดงฉาง
ฝนเมื่อคืนชันลานผานเป็นทาง	ละอองค้างฟางขาวอยู่พรายพราย
เจ้าโตงคิ่นลั่นถลารามีกลู	มาหยุกคูดุขยับชันข้างคันฉาย
รับกระชั้นชันคอบรอยูรอบกาย	เป็นเสียงคล้ายขานปลุกทุกกรวีเรือน
เกิดน้ำฝนหล่นไล่ใบมะม่วง	ลมเขาร่วงกิ่งระเกะกะเกลิอน
พอปลุกลูกสาวเสียงกราวเตือน	เจ้ายิ้มเยื่อนกรวีกระวาดออกกวาดลาน ^{๑๐๖}

" แมศรี " พுகถึงการ เล่นเพลงแมศรี ซึ่งเป็นการละเล่นในชนบท

แมศรีเอ๋ย แมศรีสวยสะ	ยกมือไหว้พระ นะแมศรีส้ม
ชนคิ้วเจ้าคอ ทังคอเจ้ากลม	ซักฉาชื่นชม ชมแมศรีเอ๋ย
เชิญเจ้ามาลอมวงทรงแมศรี	แม่อยามีหมนหมองเลยน่องเอ๋ย
ที่จะร้องรับขวัญอัญเชิญเซย	ให้เหมือนเคยแต่ครั้งเจ้ายังเยาว์ ^{๑๐๗}

เนาวรัตน์ พุกถึงวัด การที่ชาวบ้านยังยึดมั่นในวัด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของคนไทย
ในทรอยกรอง " วันพระ "

เสียงของกลองทักจากวัดแวว	ปีแก้วแจ้วเจ็ดยประจงหวาน
ระนาดกรอลอทุมนุนาวล	มาเชิญชวนโฉมงามไปทำบุญ

๑๐๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

๑๐๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๔ - ๑๗๐.

ห้วยมณีค้ำหน้าจะม่าวัด	เลือกคักเสื่อผาอยู่วาวุ่น
ว่ากระแจะน้ำมันจันทน์จุก	รอยพิศุมาลัยใส่พาน
พอแกแหมเฒ่าและสาวหนุ่ม	เกล่อนกุ่มหลามหลากจากหมูบ้าน
หยาบสาแหรกแบกไกวไม้คาน	เบญจรงค์ชามจานตามก้นมา ๑๐๘

๑.๘ ศิลปกรรม และการดนตรี เนาวรัตน์ เป็นนักเขียนบทร้อยกรอง คนหนึ่งที่เห็นว่า ศิลปกรรมของชาติเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้ การดนตรีซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ดูเหมือนว่าเขาหลงใหลอย่างมากโดยเฉพาะดนตรีไทย เช่น ซลุ่ม, ซอ เป็นต้น

" ศิลปกรรม " เป็นบทกลอนที่กล่าวถึงวรรณกรรม เก่าๆ ซึ่งเนาวรัตน์ มีความนิยมชมชอบในความงาม ความคิด และอิทธิพลที่มีต่องานเขียนของเขา

เขารักโลกรักเสรีรักชีวิต	รักความคิดอิสระที่จะฝัน
ชมรมชาติวาควากหลายหลากกัน	เขารักมันจึงหมั่นเพียรเฝ้าเขียนกลอน
รักขุนช้างขุนแผนแสนเสน่ห	รักกาพย์เห่เรือหงส์ทรงนุสรณ์
รักนิราศนรินทร์ยีนขจร	รักสุนทรวาทีที่เป็น ไทย ๑๐๙

บทประพันธ์ " รมอาราม " เป็นบทร้อยกรองซึ่งเนาวรัตน์กล่าวถึงความงาม ของศิลปกรรมไทย เช่น พระปราสาท เจดีย์ และเน้นว่าศิลปะประเพณีชี้ให้เห็นถึงความเป็น ชาติ

๑๐๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓.

๑๐๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓.

เมืองสยามงามเหมือนเลื่อนลอยฟ้า พระปรากฏปราสาทแก้วแพร้วสถาน
 เกิดแต่เพรงพระบรมโพธิสมภาร บิณฑิสานติสุขปลูกศรัทธา
 ขอฟ้าขอขงฟ้าเวทาทวาร พระปรากฏราวรายระคัมระยับหัด
 แลวมุขลคลคั่นหลั่นเรียงมา เร่งจับตาจับใจในความงาม

องกเจดีย์สีทองมองเปล่งปลั่ง คอระฆังบัลลังก์เลิศเจดิกเวลา
 ปล้องไฉนเม็คน้ำค้างปลีบางเบา บึงยวนเย้าเย็นอุราอารามรักัน

คิดประประเพ็ชชีโรจชาติ ความสามารถอันละเมียดละเอียค่อน
 คือเครื่องหมายเมตตาทรรณถาวร ทรงนุสรณ์ศรัทธาประชาไทย^{๑๑๐}

“ เพลงขลุ่ยผิว ” เป็นบทกลอนซึ่งเนาวรัตน์พุกถึงเสียงขลุ่ย ซึ่งขับครวญออกมา
 มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ความวังเวงใจ

พอลมหวานขลุ่ยก็โหยมาโรยริน ขอเสียงพิณไผ่สีระรี่รับ
 แลวดะหอยสรอยเสวราเริ่มเขาค่า ก็พลันนำขึ้นเสียงจำเรียงขับ
 ระบายน้ำเนนระบายกรายกระขับ แล้วทอผแผ้วเพียงประทับแนมนับนิ้ว
 หมากกระเอดะองฟ่างจางจางกลิ่น หอมเนนคินคอกหม้ามาเฉื่อยฉิว
 ระมัดพรอยพวงไผ่สยายปลิว เพลงขลุ่ยพริ้วพริ้วพรายในสายลม^{๑๑๑}

^{๑๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓.

^{๑๑๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๖ - ๑๔๗.

“ นกขมิ้น ” เป็นบทกลอนบทหนึ่งซึ่งมีแรงบันดาลใจจากเพลงขลุ่ยนกขมิ้น เป็นบทกลอนซึ่งให้อารมณ์ ความรู้สึกมากบทหนึ่ง เคยแปลไปแสดงในงานกีฬานานาชาติ ณ ประเทศเกาหลี

เขาคลอลขลุ่ยครวญเสียงเพียงแผ่วผิว	ชะลอน้ำพลิว่านจากมานหมอง
โอดสะอื้นออซอชิงทิ้งทำนอง	เป็นคำพร้องพริ้งพรายสบายใจ
โอดคอกเอยเจาคอกขจร	นกขมิ้นเหลือองออนจะนอนไหน
คำสงแลวแนวพนาและฟ้าไกล	เจ้านอนไค่ทุกเดือนท่าไม้อาทร
แล้วหวานเสียงเรียงนิ้วขึ้นทวิหวัด	เรงอดีตกาลฝันบรรโลมหลอน
ดิกระชั้นสิ้นกระซากใจจากจร	ระเรื้อยร้อนเรมาเป็นอาจิม ^{๑๒}

“ สนมทวน ” เป็นบทร้อยกรองซึ่งแสดงให้เห็นความรักความนิยมในความเป็นไทย โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมไทย เขาถือว่าจะต้องคู่อยู่กับความเป็นไทย มิฉะนั้นความเป็นไทย จะอยู่ได้อย่างไร

จักคงนามอยู่ได้	ฉันทิเเพื่อนเอย
ศิลปวัฒนธรรมไทย	ถอดทิ้ง
ยิ้มแม่ที่หายใจ	ประจานทาส
ถนั้คักส้มชูลี้กลิ้ง	กระหลบไตตื่นโค ^{๑๓}

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เนาว่ารัตนยังแสดงออกซึ่งศิลปกรรมและการดนตรีใน บทกลอนอื่น ๆ เช่น สุรินทราหู พญาโศก บางขุนพรหม ฯลฯ

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๘ - ๒๐๐.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๐.

๑.๕ ข้อธรรมะอันเน้นการปฏิบัติต่อสัตว์เพื่อประโยชน์สุขของสังคม เป็นข้อธรรมะอันเน้นให้มนุษย์มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์โลกด้วยกัน เนาวรัตน์ แสดงข้อคิดในแง่นี้โดยถือเอาการกระทำของมนุษย์ต่อสัตว์โลกเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะเนาวรัตน์ต้องการให้สังคมมีแต่ความสงบสุข ไม่เบียดเบียนต่อกัน และเห็นความทุกข์ยากของสัตว์อื่นๆ แล้วเว้นที่จะกระทำให้สัตว์อื่นต้องทุกข์ทรมาน ข้อธรรมะแนวนี้ส่วนใหญ่อยู่ในกลอนชุดเมตตา ซึ่งมีเนื้อหาส่วนใหญ่เน้นในเรื่องต่อไปนี้

สัตว์โลกต้องการมีความสุข เกลียดความทุกข์ ผู้มีปัญญาควรสร้างธรรมะ ไม่ใช่ปัญญาเพื่อเบียดเบียนกัน

สัตว์ทั้งโลกรู้จักรักความสุข	เกลียดความทุกข์ทรมานเหมือนกันหมด
แต่สิ่งแยกแยะฉันใดให้หลั่นลด	จนปรากฏมีเหมือนกันคือปัญญา
ปัญญาใช้ในทางสร้างธรรมไว	มิใช่ใช้ในคานการเขมฆ่า
ถ้าโลกนี้มีธรรมล้ำเมตตา	แม่เมืองฟ้าก็มีไค้ในโลกนี้ ^{๑๔}

ลูกและแม่นั้นย่อมมีความรักความผูกพัน ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ประเภทใด แต่มนุษย์มักจะเป็นผู้ทำให้สัตว์ต้องพลัดพรากกัน

อันความรักระหว่างแม่และลูกนั้น	มีด้วยกันทุกมวลสัตว์ถ้วนหน้า
ลูกหมาตัวทั่วไปไก่และปลา	แม่หวงหาอาหารมิเจรไกล
เพียงแต่รสคิดลิ้นเคยชินปาก	คนก็แยกให้พรากจาก กัมไค้
ทุกข์ของสัตว์ไม่ต่างกนอย่างใด	แต่สัตว์นั้นน้ำตาไหลไค้ได้อย่างเดียว ^{๑๕}

^{๑๔} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ รวมกลอนชุดเมตตา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๑๘), หน้า ๑๗.

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

สัตว์ทุกตัวย่อมกลัวการถูกฆ่า และจะร้องขอชีวิตก่อนตาย แต่มนุษย์มักไม่รับ
รู้ ทั้งนี้เพราะรสเนื้อสัตว์ เป็นที่ติดใจมากกว่า

การถูกฆ่าและความตายวายเป็นชีวิตม	ทุกชีวิตย่อมขยาดและหวาดเสียว
เนื้อที่แลดูว เตนบึกเป็นเกลียว	สุดแรง เรี่ยวทรमानตามความตาย
เผารองครวญร้องขอจนคอขาด	หัวก็ฟาดพื้นพลีกระริกสาย
ส่งเสียงแว่ววิงวอนก่อนจะตาย	ก่อนนำลายหวานลิ้มรอมชิมเนื้อ ^{๑๑๖}

เนาวรัตน์ ยังได้เปรียบเทียบการที่คนถูกตึงเล็บ กับปลาที่ถูกชอกเกล็ดว่ามี
ความเจ็บปวดแตกต่างกันอย่างไร

เพียงแกะเล็บถลอกออกหนึ่งเล็บ	ย่อมปวดเจ็บแปลบไปถึงใจแน่
นี่ชอกเกล็ดทั้งตัวทั่ว เนื้อแท้	จะปวดแฉ่เพียงใดสุดใจจิต ^{๑๑๗}

คนที่ติดคุกถูกตัดขาดหมดคือ**สรีรภาพมันใจ** นกที่ถูกขังกรงก็เช่นเดียวกัน แม้มีที่
พักพิง แต่เสียงร้องของมันอาจจะครวญครางหา**อิสระภาพ**ก็ได้

คนติดคุกถูกตัดขาดจากโลก	ยอมเศร้าโศกสิ้นสุขไปทุกสิ่ง
นกในกรงแม้มีหลักที่พิงพิง	นกกิ่งยั้งหมนหมองร้องครวญคราง
เสียงมันร้องระหมเราเศร้าสะลด	โปรคปลอຍปลสมันไปในฟ้ากว้าง
เมื่อบินจรตามใจได้ทุกทาง	ไปได้อย่างเสรีเหมือนที่เคย ^{๑๑๘}

๑๑๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

๑๑๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

๑๑๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

๑.๖ ข้อธรรมะอันเน้นความรู้จริงเพื่อความสุข ความสงบ ที่จะเกิดแก่ผู้ปฏิบัติเอง ธรรมะเหล่านี้เป็นธรรมะชั้นสูงกว่าธรรมะอันเป็นการปฏิบัติต่อสัตว์โลกเพื่อประโยชน์สุขของสังคม ส่วนใหญ่ เนาวรัตน์ ได้รับอิทธิพลมาจากผลงานของท่านพุทธทาส และมีบางส่วนได้มาจากนิกายเซ็น ซึ่งมีดังนี้

การพูดถึงจิต

จิตที่ไม่ต้องมีผู้สร้างคือค้นหา ยอมถึงซึ่งความธรรมดาถาวร

จิตของเราใดถึงซึ่งสภาพ	อันเรียบราบโดยไร้ใดพานแว้ว
สิ่งสิ่งมุ่งปรุ่งแต่งสำแดงแนว	หมควัวแหว่หมายแสงปรุ่งแต่ง
ถึงซึ่งความสิ้นไปในผู้สร้าง	คือค้นหานายช่างนักสร้างเสริม
ถึงซึ่งความธรรมดาถาวรเดิม	คือไม่เริ่มไม่ไรและไม่ดับ ^{๑๑๘}

การพูดถึงจิตยังมีต่อไปอีกว่า จิตทำให้มีความทุกข์ - สุข และเมื่อจิตว่างับ สัมผัสทั้งห้า ก็จางลต

การกล่าวถึงองค์พุทธะ

ไคเนนว่าพระพุทธองค์คือผู้อยู่เหนือโลก	
ชานอนน็ชอนอมคอมเคารพ	พระผู้พบผู้หยั่งถึงฝั่งหล้า
อยู่ในโลกเหนือโลกโชคชะตา	พระผู้ปราศแล้วทุกแนวทาง
ณ ไคณไฉมีนามว่าความรู้	พระองค์ผู้พบเลิศที่สุดและผล
พระผู้เกิดแล้วโดยไร้ในตัวตน	อันปวงชนเข็ดนิยามนามพุทธะ ^{๑๒๐}

๑๑๘ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, แพ่มรวมกลอนชุดธรรมศึกษา, ไม่มีเลขหน้า

๑๒๐ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

นอกจากนี้ยังไต่ถามถึงพระพุทธองค์ว่า พนจากสามัญส์คว มีประสูติ ตรัสรู้ และนิพพานในกาลเดียวกัน นอกจากนี้พระองค์ยังหมกจากกิเลส พระองค์เป็นผู้นิพพาน ทรงช่วยให้คนพบความสงบอย่างแท้จริง

ความวุ่นวายไม่เว้นที่เป็นอยู่	มิเคยรุกราสงบสบแสง
ครั้นวาระพระองค์ทรงแสดง	ชนก็แจ่มและเข้าใจในใจคน
ความไม่รู้ทั้งหลายคลายความมืด	แต่เป็นพื้คั่นกำแพงทุกแห่งหน
ทรงกำจัดอวิชชามหาชน	ล้วนเป็นผลเพราะธรรมพระสัมพุทธ ^{๑๒๑}

การพูดถึงพระธรรมและการปฏิบัติธรรม ไต่เห็นว่าพระธรรมคือความจริง

ธรรมคือสิ่งจริงถูกแห่งทุกสิ่ง	มิใช่จริงตามจิตคิดยึดมั่น
แต่จริงตามความจริงจริงของมัน	ผู้แจ่มพลันยอมพบจุดจบจริง ^{๑๒๒}

นอกจากนี้ยังพูดถึงอีกว่า ทุกสิ่งบนโลกคือสิ่งสมมติขึ้นทั้งสิ้น ความจำเริญทำให้คน มองเห็นอะไรผิด ๆ ผู้มองเห็นธรรมย่อมร่างงับได้ทุกอย่าง การหลงตัวเองจึงต้องพบกับ ความมืดมน และพระบรมศาสดาจะมีหรือไม่ ไม่สำคัญเท่ากับขอธรรมะ เพราะธรรมะคือ ความจริงซึ่งคู่กับโลก

พระเกิดมาหรือไม่ในโลกนี้	พระทรงมีหรือไม่ในวัฏฏะ
พระเกิดมีหรือไม่ในสภาวะ	แต่ธรรมะชำระมันคงแนว
ธรรมคือนามความจริงสิ่งมีอยู่	ความจริงคู่โลกเคลื่อนเหมือนรอกแก้ว
ความจริงแท้มาแต่เดิมแต่เริ่มแล้ว	ไม่เคยแคลวไม่เคยคลายไม่เคยคืน ^{๑๒๓}

๑๒๑ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๑๒๒ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๑๒๓ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๑.๗ แนวคิดศิลปะเพื่อชีวิต งานเขียนของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ในระยะหลังนับตั้งแต่งานเขียน " บทเพลงแห่งหอยทาก " ซึ่งแต่งก่อน เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เพียงไม่กี่วันเป็นต้นมา เริ่มปรากฏเด่นชัดว่าได้นำ ศิลปะเพื่อชีวิตมากขึ้น คือเนื้อหาส่วนใหญ่พูดถึงการโกงกิน ความทุกข์ยากของกรรมกร และประชาชนผู้ยากไร้ ลัทธิจักรวรรดินิยมเป็นต้น อย่างไรก็ตามเนาวรัตน์ก็ยังพิถีพิถัน ในการเลือกใช้คำให้เหมาะกับเนื้อหา งานของเขาจึงยังเด่นทั้งการใช้ความคิดและ ภาษา นอกจากนั้นงานแนวศิลปะเพื่อศิลปะ เนาวรัตน์ก็ยังสร้างสรรค์ควบคู่สลับกันไปกับงาน ศิลปะเพื่อชีวิต งานเด่น ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดศิลปะเพื่อชีวิตที่น่าสนใจมีดังนี้

บทร้อยกรอง " หนทางแห่งหอยทาก " กล่าวเปรียบเทียบหอยทากกับมนุษย์ ว่า แม่หอยทากจะตาย หอยทากก็ยังมีรอยทางเป็นเงางาม มนุษย์ก็เช่นเดียวกันหาก ร่วมมือกันในป่าเถื่อนก็สร้างทางได้

ในทุยารกนั้นมีทาง	เปลี่ยวอ้างว้างไรคนเดิน
หากน้อยจึงหาเงิน	เป็นเงางามระวามไว้
รอว่าสักวันหนึ่ง	ซึ่งตะวันอันอำไพ
จะเกรี้ยวกราดและฟาดไฟ	ประลัยพญาลงย่อยยับ
เมื่อนั้นและเงินงาม	ระวีวามจะตามจับ
เพชรณกายจะฉายแวบ	จับเงินยวงแห่งขวงทาง

มาเถิดมาทุกช่ซาก	มานั้นมากกับเพื่อนพ้อง
อย่างหวงเลขรังรอง	จะเรื่องไรในชีพนี
ก้าวแรกที่เราย่าง	จะสร้างทางในทุกที่
ป่าเถื่อนในไพรูพี	ยังมีไว้รอให้เดิน ^{๑๒๔}

" กระทบเบน " เป็นบทร้อยกรองซึ่งเนาวรัตน์ เขียนให้แก่กรรมกรหญิง
ซึ่งถูกยิงตาย ที่กระทบเบน และชาวนาชาวไร่ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

เขอตายเพื่อปลูกให้คนกิน เขอตายเพื่อคนอื่นอีกหมื่นแสน
เขาคือดินก่อนเคี้ยวในดินแดน แต่จะหนักและจะแน่นเต็มแผ่นดิน^{๑๒๕}

" ไฟนโหลงศพ " เป็นบทร้อยกรองปลุกใจประชาชน โดยเห็นว่าไม่มี
ใครใหญ่กว่าประชาชน

เปลวไฟลุกโผลงเหนือโหลงศพ คือแสงคมเรือจรวดส่องแสง
เส้นทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ทุกหนแห่งไสวสว่างกลางตะวัน
ความจริงความถลาของปรากฏ ความเลวร้ายทรยศของอาสัญ
แรงเงินแรงงานต้องปานกัน ไฟค่อไฟพันค่อพันประจัญประจัญ
จุดไฟวาววับรับตะวัน ประชาชนทั้งนั้นทุกแห่งหน
ไม่มีใครใหญ่กว่าประชาชน วิญญาณคนอย่างเราไม่เคยตาย^{๑๒๖}

" เพียงความเคลื่อนไหว " เป็นบทร้อยกรองปลุกใจ ซึ่งเน้นให้ประชาชน
รวมกันต่อสู้ธรรม

ฉันทันความเปื้อนเนาเป็นของแน ย่อมเกิดแก่ความนิ่งทุกสิ่งสม
แค้นหนึ่งความเนาในเปือกตม ก็ผูกพรายให้หมซึ่งคอกบัว
และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ เป็นความงกความงามไฉความชั่ว
มันอาจซุนอาจซนอาจหม่นมัว แต่ก็เริ่มจะเป็นตัวจะเป็นตน
พอเสียดร้าวร้าวกลองประกาศกล้า ก็รู้ว่าวันพระมาอีกหน
พอปิ่นเปรี้ยงแปลมไปในมณฑล ก็รู้ว่าประชาชนจะชิงชัย^{๑๒๗}

๑๒๕ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๑๒๖ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๑๒๗ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

" ไบไม้ป่า " เป็นบทร้อยกรองที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกแก่ จิตร ภูมิศักดิ์ โดยเปรียบเทียบกับว่า จิตรคือไบไม้ป่า

ไบไม้ร่วงหนึ่งใบในราวป่า	ยังดีกว่าไบไม้เหลืองในเมืองหลวง
ที่รอปลิดหล่นเปล่าประโยชน์ปวง	เป็นค่างควงคำเปื้อนในปากคน
ไบไม้ป่าร่วงแล้วไค้เลี้ยงป่า	ทิ้งลงมาเลี้ยงรากและลำต้น
เหมือนแม่ให้นมลูกปลูกฝังจน	ลูกเติบโตคนโตแทนเต็มแผ่นดิน
เมื่อเมืองคนคั่งค้ำควยคนป่า	คนค้ำก็คอยค้ำเหมือนกรวดหิน
เมื่อสัตว์ป่าสร้างป่าไว้หากิน	สัตว์เมืองก็ทองสิ้นวิสัยเมือง

กาลเวลาสมาจิตรภูมิศักดิ์

กาลเวลาสมาคนค้ำควยคนป่า

กาลเวลาก็ตระหนักประจักษ์คา

แต่เวลาก็ทูนเทิดเชิดคนค้ำ^{๑๒๘}

งานที่มีแนวคิด " ศิลปะเพื่อชีวิต " ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่น่าสนใจยังมีอีกหลายบท เช่นกฎหมายของมวลชน คำถามขามทุ่ง ลานำบ้านนาทราย แคลงที่ตีของประชาชน คำถามขามทวีป คำขาดของทิดเที่ยง กระจอกขาว ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ฯลฯ

" อาทิตยถึงจันทร์ " อาทิตยถึงจันทร์เป็นงานที่เนาวรัตน์เขียนถึงเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ อันเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ลุกฮือขึ้นต่อต้านอำนาจเผด็จการ เป็นผลสำเร็จ

^{๑๒๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ขึ้นต้นงานชิ้นนี้ด้วยการชี้ให้เห็นการโง่งมของขุนนาง การผูกขาดราชกิจของกลุ่มครอบครัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองเป็นสาเหตุของความเปลี่ยนแปลง เนื้อหาของงานชิ้นนี้มีบทปลุกเร้าใจ และกล่าวเปรียบเทียบถึงคางหลายตอน นอกจากนี้บางตอนยังมีสัญลักษณ์ แทนสิ่งต่าง ๆ ส่วนในตอนจบได้เน้นให้เห็นว่าธรรมะ ย่อมชนะอธรรม และสังฆธรรมจะเป็นเครื่องดับไฟ โลภ โกรธ หลง อันเป็นกิเลสได้

ควยเหตุนี้ " อาทิตยถึงจันทร์ " นอกจากจะถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในวันที่ ๑๔ - ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ อันเป็นจุดเริ่มของการเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้ว เรื่องนี้ได้เป็นสิ่งเตือนใจคนไทยทั้งชาติควยว่า ประชาธิปไตยนั้นได้มาควยความลำบากยิ่ง เรื่องนี้เป็นวาระกรรมที่ทั้งความงาม ความคิด ควบคู่กันไปและนับว่า เป็นงานที่เป็นทั้งศิลป์เพื่อศิลป์ และ ศิลปะเพื่อชีวิต แต่น่าจะออกมาทางศิลปะเพื่อชีวิต มากกว่า

(๒) กลวิธีในการเขียน เกี่ยวกับกลวิธีในงานเขียนจะแยกกล่าวเป็น ๒ ประเด็น คือ ชนิดรูปแบบคำพันธ์ และศิลปการประพันธ์

ก. ชนิดและรูปแบบคำประพันธ์ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เป็นนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยที่ใช้กลอนแปดแต่งคำประพันธ์ของเขามากที่สุด คำประพันธ์ประเภทกลอน นอกจากกลอนแปดก็มีกลอนหก กลอนเพลงยาว และกลอนนิราศ แต่ก็มีอยู่เป็นส่วนน้อย ส่วนคำประพันธ์ประเภทโคลง เนาวรัตน์ใช้โคลงสี่สุภาพ และโคลงสี่ทนต์บาทกฤษณมาแต่ง นอกจากนี้ก็มีคำประพันธ์ประเภทกาพย์ คือกาพย์ยานี ๑๑ ฉันท์ คือวสันตดิถีฉันท์ ราย และมีเพลงพื้นบ้าน แต่ก็มีอยู่น้อยมาก

งานของของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ทุกชนิดเคร่งครัดฉันทลักษณ์ คือเดินตามแนวบูรพาจารย์ มีอยู่น้อยมากซึ่งเนาวรัตน์จะใช้คำประพันธ์ที่ผิดแบบแผนเดิมที่มีอยู่ในคำรา คำเนาวรัตน์เองได้เคยแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ฉันทลักษณ์ในงานเขียนของเขา มีตามแบบเดิมในคำรา และเขาตีความคำ " ฉันทลักษณ์ " ว่าเขียนตามความพอใจ เพราะ " ฉันท " แปลว่าความพอใจ และคำว่า " ลักษณ์ " แปลว่า แบบ กวีโบราณคงเขียนตามความพอใจ เมื่อคนอื่นเขียนตามก็กลายเป็นแบบขึ้นมา นอกจากนี้เขายังแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ฉันทลักษณ์ของไทยอาจจะมีวิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นเมืองก็ได้^{๑๒๘}

เนาวรัตน์ ยังได้แสดงข้อคิดในเรื่องการเขียนคำประพันธ์อีกว่า เวลาจะนึกคิดเขียนอะไร ไม่ได้นึกว่าจะเขียนคำประพันธ์ชนิดใดก่อน แต่นึกว่าเรื่องนี้เรื่องนั้น น่าเขียนหรือไม่ เมื่อนึกถึงเรื่องแล้ว จึงคอยคิดว่าจะเขียนแบบไหน เขาย้ำว่าถ้าเขียนถึงความสวยงามจะใช้ลีลาของกลอน แต่ถ้าพูดถึงความภาคภูมิใจ ความหยิ่งผยองก็ใช้ลีลาของโคลง เพราะว่าโคลงให้ความรู้สึกดังที่กล่าวได้^{๑๓๐}

จากข้อคิดเห็นของเนาวรัตน์ แสดงให้เห็นว่า เนาวรัตน์เป็นนักเขียนบทร้อยกรองซึ่งพิถีพิถันในการใช้รูปแบบให้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา มาก ซึ่งจะเห็นได้เด่นชัดในงานเขียนของเขาทุกประเภท

ข. ศิลปการประพันธ์ งานบทร้อยกรองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ มีศิลปการประพันธ์ซึ่งจำแนกออกได้ดังนี้

^{๑๒๘} บันทึกการอภิปรายเรื่องแบบการประพันธ์ไทยสมัยใหม่, อักษรศาสตร์-
วิจารณ์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๕ (ตุลาคม, ๒๕๑๖), หน้า ๕๑.

^{๑๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

๓.๑ ศิลปการเลือกสรรใช้คำ จากการพิจารณางานเขียนบท
ร้อยกรองพบว่า เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ มีลีลาในการใช้คำแตกต่างกันอยู่ ๕ แบบ คือ

๓.๑.๑ การใช้คำธรรมดาเรียบง่าย งานเขียนทำนองนี้
คืองานซึ่งถ่ายทอดใญ่อาณัติรับรูและเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องคิดพิจารณาถึงความ ผลงาน
แนวนี้ของเนาวรัตน์ มีอยู่ไม่น้อย แต่ผลงานที่เด่นที่สุด คือ รวมกลอนชุดเมตตา และงาน
ซึ่งเนาวรัตน์แต่งขึ้นในระยะหลัง ซึ่งเป็นแนวศิลป์เพื่อชีวิต หรืองานประเภทขี้ขี้ ปลูก
เร้าความรู้สึก สำหรับงานกลอนชุดเมตตาสาเหตุที่เรียบง่าย ก็เพราะอาจจะต้องบรรยาย
ถ่ายทอดออกมาจากภาพอีกทีหนึ่ง หรืออาจจะมีจุดประสงค์ให้งานง่ายแก่คนทุกระดับเพื่อ
สะดวกแก่การทำความเข้าใจก็อาจจะเป็นได้ ตัวอย่างงานกลอนที่ใช้คำธรรมดาเรียบง่าย
เช่น

เสียงกรวยของไค้เขาเศร้าใจเรา มีคคมขาววาวหาวชขาดเหลือ
ลนคูกเขาขอชีวิตคิจานเจือ จะเชือกเถื่อทั้งนำตาไม่ปรานี
โอปีแล้วปีเล่าเผ่าลากไถ หนึ่งแตกใหม่ก็มีกล่าละหน้าที่
รู้ว่าสิ้นสามารถแล้วบัดนี้ คว้าความคิกาลก่อนวอนเมตตา^{๑๓๑}

แม่และลูกจากกันแสนวันไหว เหลียวอาลัยลูกเอยเคยอมอุน
หมคหวังกลับมาเยื่อนเหมือนหมคบุญ แม้นครุ่นหวงพะวงลูกคงรู้^{๑๓๒}

กระคูกเนื้อหนังนั้นเหมือนกันหมค ไยกำหนดเหลื่อมล้ำยำขมเหง
นทที่ตายเพราะยังมีมันนั้นควร เกรง ลูกมันเองก็อาจตายในการคอบ^{๑๓๓}

๑๓๑ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, รวมกลอนชุดเมตตา, หน้า ๒๓.

๑๓๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

๑๓๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

ส่วนในบทร้อยกรองที่กล่าวแล้วว่ามีทำนองย้วยปลุกเร้า ซึ่งปรากฏในงาน
ศิลปะเพื่อชีวิตนั้น มีตัวอย่างดังนี้

ตะวันลับลงปลายไม้
ปลดผ้าชะมำก่า
ชุบน้ำขึ้นเช็ดหน้า
โขยพักสะบัดฮือ
ฉีกกุ่มที่รอกิน
พริกเผาผะผาวโผย

เงาโลดลงชายน้า
กระหับมันกระสันมือ
ลมปากก็กระพือ
กระหายทิวก็ทิวโหย
มาเปรี้ยวลิ้นน้ำลายโรย
มาเผ็ดเผาอยู่เพียงคอ^{๑๓๔}

สิ้นเคื่อนอายน้ำเอื่อย
จวนจะย่างเคื่อนยี่
คอกโสนริมหนอง
เหลือองระเนนเอนระนาบ
เหลือองกระทั่งทุ่งทอง
จนดวงหน้าทุกดวง

ชะไหลเรื่อยลงรี
อยู่ไรไร
ก็ปิดทองเปลวทาบ
อยู่ไหวไหว
ที่เรือรอรอทุกรวง
ก็เหลือองไค^{๑๓๕}

ช.๑.๒ การใช้คำที่มีเสียงอ่อนหวานประณีตบรรจง
งานเขียนทำนองนี้ เนาวรัตน์สร้างสรรค์ได้เด่นมาก งานร้อยกรองส่วนใหญ่ของ
เนาวรัตน์มีท่วงทำนองการใช้คำแบบนี้แทบทั้งสิ้น " บนลานอโศก " เป็นบทร้อยกรอง
บทหนึ่งซึ่งใช้คำที่มีเสียง อ่อนหวานประณีตบรรจง

^{๑๓๔} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, แพมรวมกลอน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๑๓๕} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ผีเสื้อที่พิบพรอยลอยตะแค้น
 ทุกกึ่งกานมิ่งไม้เหมือนทวยทัก
 ฝันถึงคอกบัวแดงแดงนี้งู
 ขึ้นเส้นทเกสรออนละออ

เผยอแย้มยิ้มละไมใจประจักษ์
 รอยสลักใจเราให้เฝ้ารอ
 คล้ายพ็อยเป็นเพื่อนในเรือนหอ
 โอดะหนอนาวนักรเอนรักอิง^{๑๓๖}

บทพรอยกรอง " คำหอม " ก็เป็นอีกบทหนึ่ง ซึ่งเนาวรัตน์พิถีพิถันในการใช้คำ
 อย่างประณีตงดงามยิ่ง

ขอเสียงคำค้อยประสานสำเนียงร้อย
 เย็นน้ำฟ้าหยาดฟ้ามาคินดา
 ขลุ่ยคำหอมโหยพลิวขึ้นนิ้วเอก
 คอกคำควาคาคาหลาฟ้าไบลาน

เหมือนจิบน้ำจอกน้อยน้ำใจซื่อ
 จะเสกสื่อเสนห์ไว้อย่างวันวาน
 บัดขุนเมฆหมอกลงประจงดสาร
 ทวงคำจารจารึกหอมลึกซึ้ง^{๑๓๗}

รวมกลอนชุดวารีย์คุริยางค์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากธรรมชาติบ้านเกิดเมืองนอน
 มาเป็นเครื่องบันเทิงใจ แทบทุกบททุกตอนเนาวรัตน์ได้เลือกพื้นหาคำมาใช้ได้อย่าง
 งดงาม เช่น.

ลมระเริงลูหวีพลิ้วระลอก
 แล้วใบไม้ก็ไหวสายซึ่งชายกรอง
 คอกไม้ป่าปรุงกลิ่นประพินป่า
 หอมจนหอมหัวใจไปแควงควาง

สัพยอกยอกไม้ไปลิ้วลอง
 ทอแสงทองทอประกายซบน้ำค้าง
 ออบบุงมาลัยทั่วไพรกว้าง
 เคลิ้มถวิลกลิ่นปรางอบกลางทรวง^{๑๓๘}

^{๑๓๖} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด, หน้า ๒๙ - ๓๐.

^{๑๓๗} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, แปมรวมกลอน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๑๓๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ช.๑.๓ การไช้คำที่มีความหมายลึกซึ้งสูงส่ง เนาวรัตน์
 ไช้คำทำนองนี้มากพอสมควรในงานเขียนบทร้อยกรองของเขา ฉะนั้นคำที่มีความหมาย
 สูง ๆ หรือไช้คำยากนั้นก็เพื่อที่จะให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่กำลังกล่าวถึง บทร้อยกรองซึ่งไช้
 ดอยคำเช่นนี้ เช่น " บทสาธุการ " " บทมหาราชชา " " สราจีนี " " ลอยกระทง "
 เป็นต้น

พระเอยพระมิ่งแก้ว	มรกต
เมืองรมพระบรมมรส	ยิ่งแล้ว
ถวิลทิพย์ทิพย์กำหนด	ดุริยศัพท์
รินรินรินกลิ่นแก้ว	กรุ่นดอยไทยกตา ^{๑๓๘}
ทรงธรรมสถิตสถิตเลิศ	เพราะพระเทิดและช่ารง
ทรงภพพิสิฐพระศกุงศ์	เพราะพระสรรคพิเศษศิลป์
จำรัสเจริญจริยวัตร	สุขนัตรียัสยามินทร์
สามภพโผนอนริยอิน	ทรเจิมเจิมขวัญ ^{๑๔๐}
เพ็ญโสมพิศแสงพวย	โถม ช เทิดทวยชเรศตรี
โถมกุ่มบตี	ถึรพิทพร้อมแลวงสว่าง
เพ็ญยศภิญโญพิศ	กอบวราภิจกิดาการ
เย็นรมโพธิสมภาร	ปางกระแสดพิพสุธารา ^{๑๔๑}

^{๑๓๘} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด, หน้า ๒.

^{๑๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^{๑๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

๓.๑.๔ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ เนาวรัตน์มีความสามารถในการหาคำเลียนเสียงธรรมชาติมาใช้ได้อย่างงดงามยิ่ง หลายบทหลายตอน ซึ่งมีความไพเราะงดงามให้ความรู้สึกเหมือนกับเสียงธรรมชาติมากกระทบโสต นับว่าเป็นลักษณะเด่นของงานบทร้อยกรองของเนาวรัตน์อีกอย่างหนึ่ง เช่น " บทเพลงแห่งไบไบ " ผู้คิดถึงเสียงฝน " บนพรหมไบไบ " พுகถึงเสียงเสียดสีของคันไถ และเสียงนก " บางขุนพรหม " พุกถึงเสียงโชน ทับ ฉับ ฉิ่ง เป็นต้น

ฝนถึงเสียงฝนซู่ดูไบไบ
เรื่อยสัจจรอนเรกับเวลา
วันแล้ววันผันไปในที่สุด
ไผ่คงทิวแห่งพุดคอคอไป

วันจะยาวนานฉะนี้ก็วิสา
พสุธาที่รักเพื่อนพักใจ
เราจะหยุดพักผ่อนนอนหลับไหล
เมื่อวันใหม่ไม่เวียนเหมือนอย่างวาน^{๑๕๒}

ไผ่ซอ้อเอี้ยค เบี้ยคออก
ออกแอดแอดออกคยอกไกว
กระเพื่อมพลิวพลิวปลิวคว้าง
บนแพไบไบโยยของ
ลิวเฉือนเลื่อนฉิวฉิวน้ำ
นกนอยจับจับลิบล่า

ลมลอคไลเดี้ยวเรียวไผ่
แพใบไผ่น้ำลาคลอง
เขอวางวางปลอยลอยลง
แสงทองส่องทาบฉาบทา
รำบำไบไบฉวา
ว้ายฟ้าพอนคว้างทางไป^{๑๕๓}

เสร็จศึกเมื่อไรไม่มาหา
ขลุ่ยวะแหวแหวโหนโยนทำนอง
ระทึกทันโหนทับฉิ่งฉับฉิ่ง
เจ้าพลายงามศรีมาลาไม่มาฟัง

โอ้คำสัตย์สัญญามาหม่นหมอง
เหมือนรำร้องเรียกหาพะวาพะวัง
คิงคังคิง คิงคังคิง คิงคิงคิง
เพลงก็พรากจากวังบางขุนพรหม^{๑๕๔}

^{๑๕๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๒.

^{๑๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

^{๑๕๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๕.

ข.๑.๕ การเล่นคำซ้ำ การเล่นคำซ้ำก็เพื่อย้ำให้คำหนักแน่น และปลูกให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก บทรอยกรองที่เล่นคำซ้ำได้แก่ " ลำนำนางเจ้าพระยา" และ งานที่เป็นเรื่องยาวคือ " อาทิตยถึงจันทร์ "

สร้างสายพิพยะโลมไทยให้ชื่นจำ สร้างสายธรรมคำจุนบุญรักษา
สร้างสายธารอุดมทัศนเอื้อศรัทธา สร้างชีวาวิญญาณธารอารมณ์^{๑๕๕}

ผีโลกมันลอบเข้า เช่นคอ
ผีโกรธมันลอบกราย ลอบกล้า
ผีหลงล่อหลอกสอ พลอคู่
มังพระแก้วแคลวกล้า คลาดตา^{๑๕๖}

คาโหดเห็นสะท้อน ทุกตา
คาโลกเล็งโลกเอา อกรู
คามืดหมนมัวมา มืดหมด
มองและเห็นลวนดู ผิดเสมอ^{๑๕๗}

คลื่นคลั่งหลังโตรกทอง แดกน้า
คลื่นขาวป่าวขาวเขื่อน ขาวน้า
คลื่นเคืองเนืองหนุณา มวนตลบ
คลื่นลูกใหม่ซ่อนซ่า สะสม^{๑๕๘}

^{๑๕๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๑.

^{๑๕๖} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, อาทิตยถึงจันทร์ (พระนคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ ๒๕๑๘), หน้า ๑๐.

^{๑๕๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

^{๑๕๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

สุดสงวนควรแห่งทอง	หทัยเดียว
สุดสวาพิศवासอม	เอกไว้
สุดจากสุดใจเหลือว	แลสุด สักรา
สุดหักสุดหามให้	สุดเห็น ^{๑๔๘}

ข. ๒ การใช้กวีโวหาร กวีโวหารจากงานเขียนบทร้อยกรองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ข.๒.๑ การอุปมาอุปไมย บทร้อยกรองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ซึ่งกล่าวเปรียบเทียบให้เห็นความรู้สึกชัดเจนขึ้นกว่าคำอธิบายธรรมดา หรือเรียกว่าการอุปมาอุปไมยนั้น พิจารณาได้จากบทร้อยกรองต่อไปนี้

" รวมกลอนชุดเมตตา " มีบทเปรียบเทียบอยู่หลายบท บทหนึ่งกล่าวเปรียบเทียบความเจ็บปวดของคนที่ถูกตอกเล็บกับปลาถูกชอกเกล็ด

เพียงแคะเล็บตลกลอกออกหนึ่งเล็บ ย่อมปวดเจ็บแปลบไปถึงใจแน่
นี่ชอกเกล็ดทั้งตัวทั่ว เนื้อแท้ จะปวดแฉ่เพียงใจสุดใจคิด^{๑๕๐}

กลอนอีกบทหนึ่งใน " รวมกลอนชุดเมตตา " เปรียบเทียบกิเลนกับมนุษย์ในแง่ทำอันตรายต่อสัตว์อื่น

อันกิเลนเป็นสัตว์จ้าวเลิศ ไม่ละเมิดแม้มคงคยาฆ่า
นามมนุษย์สุดประเสริฐเลิศปัญญา ไม่นำพาสู่ตามสมนามนั้น^{๑๕๑}

^{๑๔๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

^{๑๕๐} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, รวมกลอนชุดเมตตา, หน้า ๒๗.

^{๑๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

การเปรียบเทียบคนคิดถูก กับคนที่ถูกขังกรงใน " รวมกลอนชุดเมตตา " ก็เป็นบทเปรียบเทียบที่คมคายไม่น้อย

คนคิดถูกถูกตัดขาดจากโลก ย่อมเศร้าโศกสิ้นสุขไปทุกสิ่ง
นกในกรงแม้มีหลักที่พิคพิง นกก็ยังหม่นหมองรองครวญคราง^{๑๕๒}

" คำหยาด " ก็มีงานเขียนอุปมาอุปไมยอยู่หลายบท " ใบศรี " เป็นบทซึ่งเปรียบเทียบคำที่เขียนกับเขียนไขว่

เทียบทุกคำที่เขียนคือเขียนไขว่ ผู้เผาไหม้ตัวเองเพื่อเปล่งแสง
ยิ่งความงามเทิดเจิดแจรง ยิ่งเสียดแทงทั่วย่างคำไทร่างเลย^{๑๕๓}

" อาทิตยถึงจันทร์ " งานเขียนเล่มหนึ่งของเนาวรัตน์ ก็มีบทเปรียบเทียบน่าสนใจอยู่หลายตอน เช่น

อำนาจพินาศไค	คุจกัน
น้ำเซาะครุฑเทาะหิน	หักไค
หญ้าแพรกแหวกคินคัน	เคาะอิฐ
ไม้กวาดกวาดผู้ไซ	เนคถลา ^{๑๕๔}

^{๑๕๒} เรื่องเคียวกัน, หน้า ๓๕.

^{๑๕๓} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด, หน้า ๒๔.

^{๑๕๔} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, อาทิตยถึงจันทร์, หน้า ๑๑.

" วารุ์กริยางค์ " ซึ่งเป็นงานเขียนเกี่ยวกับธรรมชาติ มีบทเปรียบเทียบ
ที่คมคายอยู่หลายบท เช่น

ขอกายเจ้าจงเป็นเช่นต้นไม้ ยืนอยู่ได้โดยภพสงบนิ่ง
เพื่อแผ่ร่มเป็นหลักให้พักพิง แต่ดอกพริ้งผลิดอกอยู่ชั่วกาล
เพราะใจเจ้าจักเป็นเช่นสายน้ำ ไส้เย็นฉ่ำชื่นแล้วไหลแผ้วพาน
เพื่อเลี้ยงชีพชะโลมไล่ให้เบิกบาน เพียงพองพานฉิวแผ้วแล้วผ่านเลย^{๑๕๕}

นกกระยางคอยาวคอยกาวของ ย่าน่านองทองน่าน้ำหน้าฝน
ชาวมองเพียงนักพรตผู้ออกตน แสงผลโพธิญาณค้ำยการโกง^{๑๕๖}

" ใบไม้ป่า " เป็นบทเปรียบเทียบที่คมคายยิ่งบทหนึ่ง บทร้อยกรองบทนี้
เนาวรัตน์ เขียนระลึกถึง จิตร ภูมิศักดิ์ นักรบของประชาชน

ใบไม้ร่วงหนึ่งใบในราวป่า ยังกี่กว่าใบไม้เหลืองในเมืองหลวง
ที่รอปลิดหล่นเปล่าประโยชน์ปวง เป็นค่างควงคำเปื้อนในป่าคน
ใบไม้ป่าร่วงแล้วไต่เลี้ยงป่า ทิ้งลงมาเลี้ยงรากและลำต้น
เหมือนแม่ให้นมลูกปลุกฝังจน ลูกเติบโตคนโศกแทนเต็มแผ่นดิน^{๑๕๗}

ช. ๒.๒ การใช้สัญลักษณ์ งานเขียนบทร้อยกรอง
ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ มีสัญลักษณ์ซึ่งทำให้เกิดความคิดใคกว้างขวาง บทร้อยกรอง
ซึ่งใช้สัญลักษณ์เด่นชัด เช่น

^{๑๕๕} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, รวมกลอนวารุ์กริยางค์, ไม่มีเลขหน้า.

^{๑๕๖} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๑๕๗} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, แพรวรวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

" มาลัยล้นหม่อม " บทร้อยกรองซึ่งพูดถึงความผิดหวัง

ล้นหม่อมหวานรายชายเฉลียง คิดถึงเสียงสังคีตกรีกคณสถาน
หอมกลิ่นเย็นมา เยือนเหมือนวันวาน เคยคลอขานชลุ่ยรับเสียงขับครวญ^{๑๕๔}

" ดอกไม้สีข้าว " บทร้อยกรองที่ใช้สีข้าวแทนความสดใส ความดี ความ

บริสุทธิ์

ที่ตรงนั้นสงบนิ่งไม่คังไหว มีดอกไม้้งงดงามเหมือนความฝัน
กลีบสามแฉกเช่นมณีตรีอำพัน และสีอันขาวสะอาดดุคณาคณัก^{๑๕๕}

บทร้อยกรอง " อาทิตยถึงจันทร์ " ก็มีใช้สัญลักษณ์ดอกไม้สีขาวอยู่หลายแห่ง
นอกจากนั้นก็ยังมี " อีแรง " " กระทิง " เป็นต้น

ไม้ขาวดอกคาคคาว	ทุกแดน
ไสวสว่างหางพัดปลิง	แฉกาน
ไหวกานหวนกอกแกลน	กลีบหลน
ชอนัตรชัคเชื้อคาน	ทอธรรม ^{๑๖๐}

สวนจิตจรจิตคกตอง	ตกใจ
สวนสัตว์สัตว์โลกเป็น	ป่าราย
สวนไม้สดขาวไสว	วินาศ
สวนป่าเถื่อนเยื้องย้าย	อยู่เมือง ^{๑๖๑}

^{๑๕๔} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด, หน้า ๔๖.

^{๑๕๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๘.

^{๑๖๐} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, อาทิตยถึงจันทร์, หน้า ๓๘.

^{๑๖๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๖.

ข.๒.๓ กสกรกล่าวเกินความจริง เนาวรัตน์ กล่าวถึง
มาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความมุ่งในแง่การใช้คำไพเราะ หรือการตีความซึ่งแล้วแต่
ใครจะคิดถึงอะไรก็อาจจะเป็นได้

" คำหยาด " มีแง่มุมที่กล่าวเกินความจริงอยู่หลายตอน เช่น

ยิ้มจากตาอยากคิดว่าจิตเหมือน ปากที่เอื้อนออกไปใจใจแฉ
ความจริงใจจากสีหน้าอย่าหมายเลย แดกเอยมืออาจแก่แพ้น้ำ^{๑๖๒}

ปากน้ำตาจากแก้มแต่มกระดาษ เป็นประกาศกลอนแปดแผดศัพท์เสียง
ทดความแค้นแทนความซำร่าจำเรียง ทนเออเพียงออกฟังคังคับใจ^{๑๖๓}

" รวมกลอนชุดวารีย์ดุริยางค์ " มีแง่มุมที่เกิดจากบทที่กล่าวเกินความจริง
อยู่มาก เช่น

ฟังต้นไม้สายน้ำยำไห้หยุด หยุดเสียที่เถิดมณเฑียรหยุดสะสม
หยุดปรุ้งแตงแสรงตามความนิยม สัตว์สังคมโลโครกโลกจึงร้อน^{๑๖๔}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๖๒} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด, หน้า ๔๘.

^{๑๖๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

^{๑๖๔} เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, รวมกลอนชุดวารีย์ดุริยางค์, ไม่มีเลขหน้า

ที่ที่เราจะราทรุบทับปีกพิก เติมแรงรักรินระบายรังสายสร้อย
 เก็บสะเกิดเพชรพรายฟ่ายดาวพรอย ระเบียบย่อยหยาดควงรวงทั้งฟ้า
 กรอละอองกรองฉำน้ำค้างทาว ทอใยดาวประดิษฐ์เป็นลายเส้นผ้า
 จะผลัดปีกเปลี่ยนเสื้อเมื่อหิวา เรืองอุษาทูลนุสาบายระบำ ๑๖๕

ข.๒.๔ การนำเพลงพื้นบ้านและบทรอยกรองวรรณคดี
 เก่า ๆ โดยเฉพาะขุนช้าง-ขุนแผน มาแทรกในการแต่งบทรอยกรองบางบท เนาวรัตน์
 สามารถสร้างลักษณะเช่นนี้ได้อย่างผสมกลมกลืนยิ่ง เช่น

" เพลงพระจันทร์ " นำเอาเพลงพื้นบ้านจันทร์เจ้า มาแทรกแล้วแต่งให้เสียง
 ผสมกลมกลืนกันโดยตลอด

จันทร์เจ้า ขอข้าวขอแกง ขอแหวนทองแดง ลูกมือน่องชา
 พระจันทร์เจ้าแจ่มกระจ่างอยู่กลางฟ้า เตือกชิงช้าไกวชอนอนลมเย็น
 ขอนองขอม้าไถนองชาสี่ คบมือชืตบมือเข้าให้เจ้าเห็น
 เจารองไหมรองไหมรองให้เป็น แน่พระจันทร์วันเพ็ญท่านเห็นแล้ว ๑๖๖

" กรองกานต์ " เป็นบทรอยกรองซึ่งแทรกคำประพันธ์จากเรื่องขุนช้าง-
 ขุนแผน ลงไปในคำประพันธ์ที่แต่งเองได้อย่างกลมกลืน

๑๖๕ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๑๖๖ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คำหยาด, หน้า ๑๘๑.

โอดหวานน้กน้ำคำที่ร่ำเรื่อง	ไม่เปล้าเปลื้องแรงจิตที่คิดไซ
เพลินคะนึงถึงพิมพิลาไล	มนตร์รักในไร่ฝ่ายมิคลายคลา
"อดช้าวคอกนะเจ้าชีวิตวาย	ไม่ตายคอกเพราะอดเสนาหา
นางกมอยู่กับทักชมพิศตรา	เฝ้าวอนว่าไซ่ตรงดวงทอวางพิม"
ถวิลหาความรักแรกม้กร่อน	จะผันผอนพิฆไซ่ไม่พ้ออิม
กระนั้นหนอหนุ่มสาวคราวแรกลิ้ม	ก็เปี่ยมปิมสาดักกระอักใจ ^{๑๒๗}

นอกจากนี้บทร้อยกรอง " แม่ศรี " " บางขุนพรหม " ก็เป็นบทร้อยกรอง
ซึ่งแทรกเพลงพื้นบ้าน อันน่าสนใจไม่น้อยเช่นเดียวกัน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าขอเขียนของเนาวรัตน์ นั้นมีทั้งความงดงาม
และความรู้ ความคิด ใหญ่อ่านพร้อม ๆ กันไป คำกล่าวที่ว่าเนาวรัตน์ร่ำรวยคำไพเราะ
และได้รับการยกย่องว่าเป็นกวีชาวบ้านนั้น จึงไม่เกินความเป็นจริงเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

วิเคราะห์เหรียญทองของจินตนา ปิ่นเฉลียว

จินตนา ปิ่นเฉลียว เป็นนักเขียนเหรียญทองร่วมสมัยที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดคนหนึ่งในบรรดานักเขียนเหรียญทองร่วมสมัยทั้งหลาย ผลงานเหรียญทองที่น่าวิเคราะห์มีดังนี้

๑. ชมพู พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีเหรียญทองจำนวน ๔๖ ชิ้น
๒. ชมพูท พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ มีเหรียญทองจำนวน ๔๘ ชิ้น
๓. คอกญาชุกดิ์ ๑ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑
มีเหรียญทองจำนวน ๔๓ ชิ้น
๔. คอกญาชุกดิ์ ๒ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒
มีเหรียญทองจำนวน ๖๐ ชิ้น
๕. ชมพูและกลอนใหม่, พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔
มีเหรียญทองจำนวน ๑๑๔ ชิ้น
๖. คอกญาสี่ชมพู พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘
มีเหรียญทองจำนวน ๖๔ ชิ้น
๗. วลีเลือก พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ มีเหรียญทองจำนวน ๖๓ ชิ้น

ผลงานเหรียญทองทั้ง ๗ เล่ม ที่กล่าวมานี้เป็นหนังสือรวบรวมกลอน ซึ่งหนังสือเล่มที่พิมพ์ครั้งหลัง ๆ จะนำบทกลอนจากเล่มเดิมมารวบรวมไว้บางตามความเหมาะสม ด้วยเหตุนี้บางเล่มจึงมีเนื้อหาซ้ำซากกันมากพอสมควร คอกญาสี่ชมพู ดูเหมือนจะเป็นหนังสือรวมกลอนที่ซ้ำซากกับเล่มอื่น ๆ น้อยที่สุด

นอกจากหนังสือรวมกลอนทั้ง ๗ เล่มแล้ว ยังมีงานกลอนเป็นเรื่องยาว ซึ่งไม่ได้ลงพิมพ์ ณ ที่ใด เป็นผลงานที่ได้รับรางวัลจากมูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดี

อีก ๒ เรื่อง คือ

- ๑. นิราศพระอาราม ไ้รับรางวัลปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มีความยาว ๔๕๕ คำกลอน
- ๒. เพลงยาวอุยขยขาวสาน ไ้รับรางวัลปี พ.ศ. ๒๕๑๖ มีความยาว ๑๐๐๔ คำกลอน

(๑) แนวความคิด

การวิเคราะห์แนวความคิดจากบทร้อยกรองของจินตนา ปิ่นเฉลียว จะพิจารณาถึงแนวความคิดส่วนใหญ่จากงานเขียนทั้งหมด บทร้อยกรองของ จินตนา จำแนกความคิดได้ดังนี้

๑. แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพสังคม ส่วนใหญ่เป็นการเขียนสะท้อนชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไปของผู้คนในปัจจุบัน โดยแฝงทำนองเยาะหยัน เสียดสี ประชดประชัน มีบ่อยครั้งที่หยิบยกปัญหาสังคมที่ประชาชนต้องเผชิญอยู่ หรือ กำลังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง แนวความคิดเกี่ยวกับสังคมจำแนก ได้ดังนี้

ก. การมองค่าของคน จินตนา ปิ่นเฉลียว ได้กล่าวเยาะหยันประชดประชันสังคมเรื่องสูงศักดิ์ คำศักดิ์ เช่น ในบทร้อยกรอง " อีกา " ไ้กล่าวไว้ว่า

หงส์ไม่รู้ว่ามันนั้นทรงศักดิ์	ไม่ประจักษ์ว่ากาไรรำศรี
แต่คนแบ่งพวกคนว่าจนมี	ทั้งแบ่งที่แบ่งเหล่านาเส้าใจ
ในสังคมฝูงหงส์สูงส่งนั้น	แบ่งแยกกันสกปรกรกเหลวไหล
ใครรวยไหวใครจนกนไยไฟ	และทิ้งให้สิ้นหวังควยขงชิง ๑๒๘

๑๒๘ จินตนา ปิ่นเฉลียว, ขุมพู, (พระนคร : ๒๕๐๘), หน้า ๘.

บทร้อยกรอง " สัตว์ " ไคซีให้เห็นถึงสัตว์บาปในคราวคนว่า

คนคนนั้น

เปิดตาอันรุ่มพรไหญ่จวบ

ไม่เสียแรงเราเลยที่เคยม

เพราะไคพบสัตว์บาปในคราวคน^{๑๖๘}

บทร้อยกรอง " คำกับสูง " ไคกล่าวถึงมลทินว่า ทำให้ยศศักดิ์คอย

หงส์กับกาที่แท้แค้น

สูงอยากขึ้นชูให้ดูขลัง

หนุ่ยุดินในวิชาฟ้าจะข้ง

ชอบฟ้ายังบรรจบไคพบดิน

อยาพหลามเลยลงจาฐานะศักดิ์

จริง อาจจักแยกชนคนละดิน

แควาคคนไรคาคอยราคิน

ความลทินทางหากลคยศศักดิ์คน^{๑๗๐}

อยู่ที่ใจ " ความนุษย์ " เป็นบทร้อยกรอง ซึ่งจินตนา ปิ่นเฉลียว ซึ่ให้เห็นว่า คาของคน และคาของคณยอมมีเสมอกัน

ฉันเชื่อถือคำว่า " ความนุษย์ "

ศักดิ์พิสุทธ์ข้อยู่ที่ใจ สัพิตสนธิ

เราอาจต่ำสูงไคควยใจคน

ถากมลเป็นหนึ่งไมพั้งใคร

เขาก็คณอย่างเราเท่านั้นเพื่อน

ที่ไม่เหมือนเราอาจเพราะวาสนา

โศลกคเราให้ทอทุกขทรมมา

แควาคาคคนเรามีเท่ากัน^{๑๗๑}

^{๑๖๘} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพูบท, (พระนคร : ๒๕๑๐), หน้า ๓๒-๓๓.

^{๑๗๐} จินตนา ปิ่นเฉลียว, คอกหมา ๒, (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, ๒๕๑๒), หน้า ๗๓.

^{๑๗๑} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพูบท, หน้า ๒๐ - ๒๑.

"แคคน"^{๑๒๒} เป็นบทร้อยกรองที่กล่าวย่ำถึงสิ่งที่ควรบูชาว่าคือค่าของคนนั่นเอง
มีใช้เทพเจ้า หรือภูคินีปีศาจ

มิตร

สิ่งที่ควรนับถือหรือบูชา

อย่าเชื่อเลยอิทธิฤทธิ์เทพผีป่า

ก็คือค่าของคนทุกคนเอง ^{๑๒๒}

ข. การเขาระหับการคอร์รับชั่น จินตนา ปิ่นเฉลียว เริ่มด้วย การกล่าว
เปรียบเทียบการคอร์รับชั่นในสังคมไทยว่า เหมือนกับเป็นโรคริดสีดวง ไว้ใน "ริดสีดวง-
สังคม" ๖

สังคมเป็นเช่นชั่วเวลานี้
เอ็งรู้ไหมคอร์รับชั่นที่พันตุ

ชายังคี่มีตมอพรักษา

เหมือนริดสีดวงแฉ่งแฉ่งทุกวัน

ถูริดสีดวงบ่มกันจมหู

เหมือนโรครูดึงดึงสังคมเรา

แต่ทว่าสังคมยับคอร์รับชั่น

มีใครกันรักษาเผาตัดเป็น ^{๑๒๓}

"สังคมเป็นมะเร็ง" เป็นบทกลอนซึ่งจินตนา สะท้อนการโง่กินว่าเป็นการ
ทำลายสังคมซึ่งมีทางแก้ไขได้ยาก

รู้ไหมคอร์รับชั่นมันคุกคาม

ทุจริตอิฐหินกินกันครบ

เอ็งมันเฉยเฉยแซ่ไม่แลดู

แทรกซึมหลามคล้ายมะเร็งเอ็งไม่รู้

เขม็อบตบเบี้ยวอมทั้งขบขู

สังคมทุไปทุกวันถูกบั่นทอน ^{๑๒๔}

^{๑๒๒} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพูและกลอนใหม่, (กรุงเทพฯ : โปธิสามัคย-
การพิมพ์, ๒๕๑๔) หน้า ๑๒๘ - ๑๒๙.

^{๑๒๓} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพูบท, หน้า ๘ - ๙.

^{๑๒๔} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ดอกหญ้าสี่ชมพู, (กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์, ๒๕๑๔),
หน้า ๑๐๖ - ๑๐๗.

"ทางพี่เค็น" เป็นบทกลอนที่สะท้อนให้เห็นว่า คนโก่งกินนั้น หมดความ
ละเอียด มีความคานชาต่อการถูกสังคมเหยียดหยาม

กับสังคมเส็งเคร็งมะเร็งเงาะ	เราจะเลาะเนื้อร้ายให้หายหมอง
ก่อนถึงทางยางสู่ประตูทอง	ก็มีมองผีตามตามธรรมดา
ผู้สูบล้อคผีโก่งผีโหงเฮี้ยน	มันฉลัดเปลี่ยนหลอกคะตามประสา
ล้วนเป็นผู้มีปราณีใจคานชา	เสียงคนคามิเข้ารูปหูผีเลย ^{๑๗๕}

จินตนา ปิ่นเจลิ้ว ยังได้นำเอาการเต้นฟลอร์โชว์ กับการคอร์รับชันมา
เปรียบเทียบกัน เพื่อที่จะให้แง่มุมของความคิด ทั้ง ๆ ที่ทั้ง ๒ อย่างนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ค
งาม ไวโนมทร้อยกรอง " แด่ความอาย " ว่า

หนูมีนมแก่ง่าช่านองท่า	ไม่แกเฝ้าเลี้ยงเขาก็กินทะเล
จบ ป.๔ มีใครสนใจนะ	ที่ไม่พะโสเกณี้ก็คี่แล้ว

หนูไม่อายทรอกคะสมัยนี้	คนคี่คี่คอร์รับชันกันออกโผง
ไม่อายใครใจชั่วตัวชูโรง	ถูกเปิดโปงเขามั่งยังไม่กลัว
คนอย่างหนูรู้อยายชางคองเหงา	คนอย่างเขาถารู้อยายคองหายชั่ว
ตราบ"คนใหญ่" ไม่นยันกินกันนัว	หนูแฉตัวอวดชางจะอายใคร ^{๑๗๖}

จินตนา ไคสรปลองควายทางแกคอร์รับชันในบทกลอน " สังคมป่วย " ว่า การ
โก่งกินแก่ไคหากทุกคนรวมมือกันขจัด

^{๑๗๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗ - ๘.

^{๑๗๖} จินตนา ปิ่นเจลิ้ว, ขมพูนทุ, หน้า ๔๔ - ๔๕.

ยากที่จะประจักษ์ใครรักแน่
เมืองสามลจะพึงหึงพารา

ใครรักแต่ลาภยศคเป็นบ้า
ถ้าเขยสามลแนแต่เรื่องกิน

เอามาละโหยมาละวา
ระวังไวรจนาจะราคิน

เลือกคูหรานี้คงโคตงจีน
นำตารินครั้งนี้สี่ปีนะ^{๑๗๕}

" ลำน้าจากลำน้า " จินตนาพูดถึงลมปากของผู้แทนราษฎรว่า เขาใช้หลอก
ให้คนเชื่อมาทุกยุคทุกสมัย ถ้าเราหลงเชื่อ " ลำน้าลาย " แล้วบ้านเมืองจะไปไม่รอด

แต่มีลำน้าหนึ่งซึ่งพิกล
และโคตมมานานทุกกาลสมัย
ลำน้านี้ไหลจากปากสำคัญ
เราจะสร้างเขื่อนกันมันได้ไหม
น้ำอาจท่วมเมืองแตกถึงแหลกราน

ผู้แทนคนไหนไหนก็ขี้มัน
หลอกคนให้เชื่อถือกันลือลั่น
ผลโคตมันหนักกาตาทองการ
ขอฝากไว้ให้มิตรลองคิดอ่าน
ถ้าชาวบ้านหลงคำลำน้าลาย^{๑๘๐}

" เถอะจะรอ " เป็นมทกลอนซึ่งจินตนา ย้ำว่า ในวันข้างหน้า คงมีผู้แทนดี ๆ
บ้าง และแม้จะนานสักเท่าใดก็จจะรอเลือกผู้แทนดี ๆ เหล่านั้น

ที่สภาอำเภอโอโห้หินอ่อน
คู่มือโรโกทรู "ชาผู้แทน"

เขาไม่ร้อนไม่เหนียวพูดเรื่อยแล่น
ราษฎรทุกชนแสนตัวแทนรวย

ตัวแทนของเจ้าของครองประเทศ
รายได้แรงตำแหน่งงามไรล่ำเค็ญ

สิทธิพิเศษแคไหนใครก็เห็น
ถ้าเขาเป็นคนดีมาก็สาธุ

^{๑๗๕} จินตนา บินเจดีย์, ดอกหญ้า ๒, หน้า ๒๔ ง ๒๕.

^{๑๘๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒ - ๓๓.

วันข้างหน้าคงจะมีคนคืบข้าง

ที่นำทางนำชนสิ้นหนมใหม่

ถ้าตัวแทนแสนสะอาครองชาติไทย ก็สมัยก็เถอะนะเราจะรอ^{๑๔๑}

จินตนาไค้ไม่เปรียบเทียบผู้แทนที่ชายตัวกับผู้หญิงหากิน ในบทร้อยกรอง "ชายตัว"
โดยเขาะหยันทั้งผู้แทนและตำรวจวา

เขาเป็นชายมีปัญญาความสามารถ	ยังมั่งอาจชายตัวอย่างชั่วฉฉ
เขาได้คืบคัยบรรคาประชาน	ยังกลาคคเพื่อผลของตนเอง
เขาเป็นไครคุณกรุ่นนี้หมวก	เสียงคนสวควาโงกกันโจงเจง
ถึงหนุเป็นโสภณที่ลือเครง	เขายังเกงเกินเลห์โสภณ
คุณก็คืบคัยและปรับหนุ	เชอะ ที่ผู้แทนเป็นเชนกะหรี
คุณปลอยเขาลอยชายไค้หลายมี	คืบไค้ไค้ไครร้ายคะนายร้อย ^{๑๔๒}

๑. การเขาะหยันประทศประชันสตรี ในบทร้อยกรอง "เด็กคว้าม-
หนาคาน" เนนาความหนาคานกลายเป็นความนิยมเสียแล้ว เด็กหนุ่มสาวในปัจจุบั
หมักความตะฮาย เพราะหวังเพียงคานนิยมภายนอก

ความหนาคานถูกชมนิยมแล้ว
เชิญผู้คุมความงามแสดง

สาวเขาแถวถอกคานาแสยง
แถมเทแห่งความประสงค์หลงลืมกัน

ไซโยให้ความรานหนาคานเถอะ
คนสอนเด็กให้คานกรานโลก็ย

เรื่องที่เประคะวาคัจถูกชคคีสี
ความอับรียมาประกุกคยुकเวลา

^{๑๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

^{๑๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

ไซโยให้คนค้นหาแผนร่าง
ให้สังคมนิยมค่านานกามา

ให้ตากว่างเบิ่งกราดหาสัทธา
และขอให้ความคานหน้าจงเจริญ^{๑๘๓}

" คั่นตอ " เป็นบทร้อยกรองซึ่งจินตนา ได้เห็นว่า อาชญากรรมที่เกิดแก่
ผู้หญิงนั้นมีคั่นตอมาจากผู้หญิงนั่นเอง แต่ตัวคั่นตอจริงมักไม่ได้รับโทษอันนี้

ก็มานึกปีครางวนอย่างนั้น
แพ้นั้โชนุงนาเท่าฝ่ามือ

ชายจะกลั่นกระหายไว้ได้หรือ
ใครเล่าคือคั่นตอกอโทษกาม

อาชญากรรมเกิดแก่หญิงยี่งน่าทวน เพราะหญิงนั้นแหละก่อคั่นตอใหญ่
คั่นตอถอยไม่พลอยโคคนผลจัญไร หญิงทั่วไปสิรับกรรมมันช้านัก^{๑๘๔}

" ถึงใครก็ได้ " เป็นบทกลอนซึ่งจินตนา เยาะหยันสตรีไทยว่า เคี้ยวนี้สตรี
ไทยเป็นดอกไม้กระดาม แทนที่จะเป็นดอกไม้ของชาติ เพราะความอายมีน้อยลง

กระโปรงมีนี่ไมโครโกสบัค
เสื่อเว้าหน้าชาดลกอกไม้มั่ง

สหรัฐเป็นใจไทยเป็นมั่ง
หนอยคงคั่งก้าวหนาแกมาเคิน

สตรีไทยเป็นดอกไม้งามของชาติ
เมื่อความอายหาย ทกลดราชา

เคี้ยวนี้เป็นดอกไม้กระดามกระมังหา
เมื่อนั้นคำหญิงไทยเหมือนไม้มี่^{๑๘๕}

^{๑๘๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔ - ๔๕.

^{๑๘๔} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพู, หน้า ๔๗.

^{๑๘๕} จินตนา ปิ่นเฉลียว, คอกหญ้า ๑, หน้า ๔๑.

" กากี " เป็นบทเหาะหยันสตรีไทยได้อย่างถึงใจอีกบทหนึ่ง จินตนาเห็นว่า
ในยี่จุบัสนี้มีกากีเกิดขึ้นมากมาย ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมเสื่อมสอนให้

แตกากก็บุกไหมไม่ถูกค่า
หลอนก็ไปควยไคงายคายแห่

ถ้าครุฑคือเงินมาออกคาม
ไมแยแสศีลธรรมมาปกรรมใด

สังคมสอนให้กากีหลาม
เอาโฉมช่วยรวบไคงายพอกู
จะแกกัณฉันไคฝากไคหคค
ถึงเราจะรักใครไคนวรรคค

ซึ่งวังตามครุฑานาคค
จึงมีผู้หญิงกลาเป็นกากี
วงชีวิตปัจจุบันมันมีคสิ
แต่อยากมีกากีเฟื่องหังเมืองเลต^{๑๔๖}

บทร้อยกรองที่เหาะหยันสตรียังมีอีกหลายบท ที่น่าสนใจเช่น " จากลุงถึง-
หลานสาว " " สาวใจแตก " " นาง " " แต่งหน้า " " จากกาถึงหงส์ " ฯลฯ
แต่ละบทได้พูดถึงแง่มุมที่ควรปรับปรุงแก้ไขทั้งสิ้น

จ. ความยากจนเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหา จินตนาได้แสดงแนวความคิด
เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้หลายแง่มุมดังนี้

" ความหวังของคนจน " เป็นบทร้อยกรองที่พูดถึงความหวังของคนจน
เชิงเหาะหยันว่า ถ้ามีโอกาสเมื่อไรจะคอร์รับชั่นเมื่อนั้น

โอาวความยากจนคนแค่นเอย
เกิดมาเพื่อตอสูงชีวิต

มันเสียดเสยแทรกเนนแทบเป็นผี
ก็ทูลสู่มันจนบรรลัย

กมหนาทำงานไปควยใจชื่อ
เถอะ รอดถึงที่เราเขาสัักวัน

มีทุกขคือตามคิดเหมือนนิตรมัน
แหลม-จะตองคอรับชันกันไให้รวย^{๑๔๗}

" ซึ่งมีและเกิดแตกความจน " เป็นบทร้อยกรอง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความยากจน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความชั่ว เช่นผู้หญิงขายตัวเพราะยากจน ฯลฯ

หญิงขายตัวชั่วสันเพราะจนยาก
คนชื่อลนกลายเป็นคนโกงบรรลัย
ถูกถึงความจนไม่ใช่ความชั่ว
เป็นบ่อเกิดทุกขหอทรรชน

ความขึ้นชมตรมวิบากเกิดจากไหน
ความชั่วในโลกเพริศเกิดจากจน
ก็เป็นตัวต้นตอก่อชั่วฉล
การคั้นรหนี่มันนั้นก็ทุกข^{๑๔๘}

" เกร์จนาวิชา " เป็นบทร้อยกรองซึ่งจินตนาชี้ให้เห็นว่า "ไสยศาสตร์ " เข้ามามีอิทธิพลต่อประชาชน ก็เพราะความยากจนเป็นส่วนช่วย

ภาวะสังคมอันกคันชีพ
เปิดทางให้ไสยศาสตร์ประกาศตน

คนจึงรีบตอสูงอยู่หัวหน
หลอกดวงคนเคารพ-มักขบจริง^{๑๔๙}

^{๑๔๗} จินตนา ปินเจลิยว, คอกหนา ๑, หน้า ๔๓.

^{๑๔๘} จินตนา ปินเจลิยว, คอกหนา ๒, หน้า ๕๒ - ๕๓.

^{๑๔๙} จินตนา ปินเจลิยว, ชมพูนและกลอนใหม่, หน้า ๑๓.

บทร่ายกรอง " ผู้ผิด " เป็นบทร่ายกรอง ซึ่งจินตนา ได้เยาะทักโดย
นำเอาสภาพของสลัมเขามาเป็นจุดสนใจ และเน้นว่าสภาพสังคมนั่นเองที่ควรแก้ไข

ผมชื่อเต็มชาวสลัมตัวคำปึก
มิดทั้งตัวหัวใจในสันดาน

ก็มาจากความมิดนี้ครับท่าน
มิดทั้งบ้านที่ทุเรศอย่าเขคเลย

ครับผมมาจากสลัมคำสกรปรก
มันสร้างสำสลัมในใจผู้เขว
สังคมที่ผิดคึกคึกครับ
หมวดจับผมมาขังทั้งที่รู

คือรบกบนดินถิ่นอับเฉา
ผมผิดหรือดองเอาเท้าครองคู
มันโงกสับทับถมผมฮึดสู้
สังคมผู้ผิดถอยหมวดปล่อยมัน^{๑๕๐}

ฉ. การกล่าวถึงสภาพของชนบทและในเมืองหลวง ในเชิงเปรียบเทียบ
จินตนา ได้กล่าวถึงไว้หลายแง่มุมดังนี้

" หนี " เป็นบทร่ายกรองซึ่งกล่าวถึงสภาพธรรมชาติ อันน่าเป็นที่พิศพิงใจ
เปรียบเทียบกับป่าคอนกรีตซึ่งเจริญอย่างรวดเร็วจนรับไม่ทัน

นอนหนุนแขนแห่งคูดมูเกล็ดเมฆ
หางนกยูงริมน้ำจาสีแดง

ความวิเวกแผ่ทั่วหัวระแหง
คุนทองแกว่งกวัดซอลลอมไถ

สูดไอคินกิลมกรุ่นละมุนละไม
และนาเขียวเพริ้วพริ้วลิซลอมโบก
แแตกละมุนอุ่นใส่ไลฟ้าเทา

เพลงใบไม้พลิ้วรับซับกลอมเรา
ตะแบกโยกชอยชอยเสลา
พอยึดเอาเป็นหลักที่พิศพิงใจ

ขณะที่นั้นหันมาป่าคอนกรีต ถูกขูดรีดทุกซั้วขึ้นเกินทนไหว
อารยธรรมดำเนินเร็วเกินไป โจ่งอย่างฉับมันไม่รับได้ทัน^{๑๕๑}

" นาไทย " เป็นบทที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชนบทซึ่งคนส่วนหนึ่งพยายาม
อพยพเข้าหางานทำในเมืองหลวง ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

" เพราะนาลมดมฝามาบางกอก " เจ้าหนานมอกซั้วสามล้อพอลืมหน้า
" หนุมบางกอกบอกรักเขาซักหน้า " สาวบอกร่ำวจหมองนอนน้ำตา
 เกดตแรงแหนมหนุมฝามาเมืองหลวง สาวถูกลวงตามชายหนีหายหน้า
 โอนาไทยเหลือแต่คนแกชรา กับควายที่รูประสาทำนาไทย^{๑๕๒}

" แล้ง " เป็นบทสะท้อนความมอดอยากแร้นแค้นของชนบท ซึ่งต้องหนีเข้ากรุง
 แดกอันพบกับการแล้งน้ำใจและธรรมะ จึงต้องกลับไปชนบทอีกครั้ง

เรามาจากปากทุ่งไถลกรุงโพ้น ซึ่งกลิ่นโคลนกลิ่นดินคือกลิ่นร่ำ
ซึ่งฝนแล้งแหล่งหลานาระกำ ชีวิตซ้ำคร่ำคร่าในอารยะ
ความแห้งแล้งใจเราเข้ามา จากถิ่นที่สงบสุขทุกขณะ
สู่เมืองกรุงยุงเหยิงเริงราคะ ซึ่งสัจจะซ่อนกายใต้อ้นคน

เรามาอยู่ที่นี้เพื่อชีวิต
คนแล้งทั้งน้ำใจทั้งไรธรรม

กลับพบพิษร้ายพลาแพ้อาสน์
และผลัดคันธรรมดอยคอยจรรยา

^{๑๕๑} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ขมพูนทุ, หน้า ๖๔ - ๖๕.

^{๑๕๒} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ขมพ, หน้า ๗๗.

กลับไปตายรังเก่าของเราเถอะ ถึงกินเกรอะกรังแห้งเพียงแล้งเหล่า
ไม่แล้งในใจชื่อถือสัจจา และไม่แล้งคุณคานาครุธรรม^{๑๕๓}

ข. การกล่าวถึงสภาพของธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลง เน่าเสีย หรือ
ถูกทำลายโดยมนุษย์ " น้ำเน่า " เป็นบทประพันธ์ซึ่งกล่าวถึงแม่น้ำที่เน่า เป็นที่
เพาะโรค โดยมนุษย์เป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นเอง และผลสุดท้ายมนุษย์เองก็ไร้หัวใจ

นั่นคือช่วงเวลาอันมาแล้ว	น้ำใสแหวนเจ็งบองคลองทุกสาย
ลมละมุนไร้วัดอันคราย	ความมึนกายของคนน้อยจนจาง
แล้วเราก็กไกลสภาพซึ่หราบวัน	เมื่อคนตื่นตามสมัยไปทุกอย่าง
สิ่งแวดลอมฉันทเพื่อนเริ่มเดือนกลาง	ความกระด้างเห็นแก่ตัวมาฉ้วน
น้ำใสน้ำคล้ำเหม็นเป็นน้ำเน่า	ที่เพาะเหล่าโรคทุเรศสังเวชแสน
คลองกำลังตายคับและคับแค่น	ลามถึงแดนแม่เราเจ้าพระยา

ขึ้นพลอยไว้มหาไฟฟ้าแยะ	เพราะพบแต่น้ำครำเนาคำปี
แล้วชั่วคนถักไปไม่กี่ปี	จะไม่มีน้ำใสในใจคน ^{๑๕๔}

" ไม่มีเสียงสวรรค์ที่ซาเซโว " เป็นบทร้อยกรองที่กล่าวถึงการทำลาย
สัตว์ป่าที่ทุ่งใหญ่ ว่าเป็นฝีมือของสัตว์เมือง

โศกนาฏกรรมของสัตว์เห็นชัดอยู่	การฆ่าหมุมหากาฬที่ทุ่งใหญ่
พฤติกรรมคนหมิ่นพิสัยน้ำใจ	ซึ่งอยากไปหาวิบิตสัตว์สูญพันธุ์

^{๑๕๓} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ดอกหญ้า ๒, หน้า ๑๔ - ๑๕.

^{๑๕๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

มนุษย์ยังรู้จักชีวิต
สัตว์เมืองหมคเมตตาไม่ปราณี

สัตว์ก็คิดรักตัวกลัวและหนี
ทรากเกลื่อนที่ทุ่งใหญ่สอใจคน

และแม่เมือกกฎหมายอำนาจ
ณมันเพียงสัตว์ปาราคาเย

กฎกรรมอาจทดแทนไคแสนเท่า
ฝากทรากเนากระซิบตามความเป็นธรรม^{๑๔๕}

" เสียงนกเสียงกาที่แมกลอง " เป็นบทร้อยกรองที่กล่าวถึงความหมั่นเนา
ของแม่นำแมกลอง ซึ่งทำให้สัตว์นำถูกทำลายไปมากต่อมาก

โอแม่ผู้เลี้ยงชนคนในชาติ
สัตว์นำซึ่งหึงพาแมมานาน

นำอนาถเนาลงไครสงสาร
พลอยแหลกธาตุครั้งผู้ชีวิต

ถ่านำตาและเสียงร้องลมหมองไค จะร้องไห้แมกลองสิ้นหนองเนา
แต่เสียงเราเขาที่ไหนสนใจเคา จึงแฉะเศร้าเสียงนกกาแลแมกลอง^{๑๔๖}

๒. แนวความคิดเกี่ยวกับความหวังในโลกใหม่ เป็นแนวความคิดที่ไผ่หาโลก
ที่สดใสและนำอภิรมย์กว่าเคิม จินตนา โดยว่าว่าโลกใหม่ที่จะไคมานั้น ก็ไคโดยการร่วมมือ
กันแซจัดสิ่งชั่วทั้งปวง แลรวบรวมมือกันสร้างสรรค์ความดี

" เพื่อนวันพรุ่งนี้ " เป็นบทกลอนที่เน่นว่า โลกที่ใหม่ที่นำอยู่อาจพบไคถา
พยายาม

^{๑๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

^{๑๔๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐ - ๑๐๑.

จริงอยู่เราอาจคิดอย่างผิดพลาด ที่มุ่งมาคิไผ่หาแหล่งหล้าใหม่
 แต่โลกที่เพริศพริบอชิปไคย อาจพบไค้จริงถาพยายาม
 เราฝืนถึงวันทองของชีวิต ซึ่งทรงสิทธิ์เสรีไมตรีหวาม
 วันซึ่งคนแจ่มใสใจคงาม วันซึ่งทราวมโศกร้างจะไม่มี^{๑๕๓}

" รุ่งอรุณแห่งหัวใจ " เป็นบทร้อยกรองที่เน้นวาทกรรมหุคกรรมเลวนั้น จะทำ
 ให้เราพบกับโลกที่นาอยู่

อาอรุณอุณหลาทิวาจรัส สาระพักภพของครรดองไสว
 เรารอคอยอรุณแจ่งแหล่งฤทัย ซึ่งเกิดไค้เมื่อมนุษย์หุคกรรมเลว^{๑๕๔}

จากบทร้อยกรอง " จนถึงนิรันคร " จินตนาไค้ยว่า มือ สมอง ใจ และ
 เซาวน จะเป็นสิ่งช่วยพิชิตความกาลิ์หังปาง

ฝืนถึงวันพรุ่งนี้ซึ่งมีค่า เมื่อประธาหังปางดวงพนเรา
 ค่ายมือสองสมองใสใจและเซาวน พิชิตเหลากาลิ์ความคิ์ด^{๑๕๕}

บทร้อยกรอง " เราอยู่เพื่อพรุ่งนี้ " เน้นความคิดที่ว่า แม้สิ่งทีหวังหังมวลเป็น
 เพียงความฝืน แต่มือ และสมองจะช่วยมันดาลให้ความฝืนนั้นเป็นจริงไค้

^{๑๕๓} จินตนา ปินเจลิยว, ชมพูท, หน้า ๒๔ - ๒๕.

^{๑๕๔} จินตนา ปินเจลิยว, ชมพูและกลอนใหม่, หน้า ๓๐ - ๓๑.

^{๑๕๕} จินตนา ปินเจลิยว, วลีเลือก, (กรุงเทพฯ : สุนทรภิกิจการพิมพ์,
 ๒๕๑๔), หน้า ๒๓ - ๒๔.

บทร่ายกรอง " แคมมนุษย์ชาติ " จินตนาเน้นให้เห็นว่า ความรักเท่านั้น
จะช่วยจรโลงให้โลกสะอาด มีสันติสุข ไม่ใช่ละเลงควยเลือด

แทนการสูญหมกภัยควยใจกลา	เรามุ่งมาหาพินกันบัดสี
แทนสุทราหมยามอธรรมย่ำกาลี	เรากลางชีวิตมันพวกกันเอง
อีกเมื่อไรใยรักถักชายชีพ	เหนียวพอมีบคั้นปรางทราชมมheng
ภพพิลาสสะอาดสันคีสิ้นหวันเกรง	ต้องละเลงควยรักไม่ใช่เลือดคน ^{๒๐๓}

จินตนา ได้เน้นใน " บานบุรี " ว่า จิตใจที่เบิกบาน ความอ่อนหวาน จะ
เป็นที่รื่นรมย์ และเมตตากรุณาเท่านั้นที่จะทำให้ บ้านเมืองเราอยู่เย็นเป็นสุข

เบิกบานเบิกคอกไม้ในมนษย์	เพื่อช่วยหยุดยั้งผิดจิตฉกฉล
หัวใจที่คลี่บานอ่อนหวานปน	ช่วยชีพพ้นทาบจากบาปภัย
คอกไม้แห่งกรณาอารีรัก	จงประจักษ์เจิมกมลพัสสาโดย
ใจที่ห่วงโหดเห็นซันบานใจ	จักช่วยให้เบิกบานทั้งบ้านเมือง
และดาหาก"บุรี"บานอย่างหวานชื่น	โลกก็รื่นรมยาไพโรฟ้าเฟื่อง
อาณาจักรจางยุคชุกเข็ญเคื่อง	และรุ่งเรืองมรรฐควยศรัทธา
บานบุรีคีคคอกอกอบานแล้ว	เชิญบานแพรวพรางมกลคนผันหา
และ " บุรี " ที่เรารักจักคู่ฟ้า	หากเมตตาต่างคอกไม้บานในคน ^{๒๐๔}

^{๒๐๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๗.

^{๒๐๔} จินตนา ปิ่นเฉลียว, คอกหม่าสีชมพู, หน้า ๑๓.

ในมทร้อยกรอง " ทางอรุณแห่งมวลมนุษย์ " จินตนา ได้เห็นว่าน้ำใจที่
ปราศจากเล่ห์จะเป็นเครื่องช่วยให้อสันติสุขเกิดขึ้น

ทางรอดของมวลมนุษย์ที่สุกคล้า	มีโชอาวธกกาจเกินคาดถึง
มีโชวิทย์ายุทธสุคลีกซึ่ง	มีโชครึ่งความคิดพิริตคาว
แต่อยู่ที่ดวงหทัยใสพิสุทธิ์	เยือกเย็นคุ่นน้ำค้างกลางห้วงหา
ใสสะอาดปราศเล่ห์เสเพลพราว	ไรคราบคาวชู้ชู้เคยเป็นมา
ดวงใจอันฝันสร้างทางสันติ	ควยหิริ รักอภัย ไรตัณหา
รวมมือกันสร้างทางศรัทธา	รับรู้คาความเข้าใจให้แก่กัน ^{๒๐๕}

๔. แนวความคิดเกี่ยวกับการมองสภาพของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียอย่าง
กว้าง ๆ โดยพยายามชี้ให้เห็นสภาพที่ปรากฏอยู่จริง เช่น เหตุการณ์ในตะวันออกกลาง
เหตุการณ์ในเอเชียอาคเนย์ เหตุการณ์ในอินเดีย ฯลฯ

จีน : ยักษ์ที่ไม่ยอมคืน

ขุนยักษ์แทนนามธรรมแห่งอำนาจ	ซึ่งสามารถศักดิ์สิทธิ์สูงชัน
ควยสามัคคีคังพลังพล	แต่ยักษ์ตนนี้อ่อนออนแอ้นัก ^{๒๐๖}

ยึดพื้นที่คอนพิภพหลับหลบซ่อน	ทรพิษากรองใตกายเคลื่อนไหว
ใครจะปลุกยักษ์ใหญ่ให้ตื่นตน	ในเมื่อคนทั้งมวลล้วนกลัวยักษ์ ^{๒๐๗}

๒๐๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๒ - ๑๖๓.

๒๐๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๑.

๒๐๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๓.

ฉวน : เอเชียวากเมยทำเลเลือก

แม่เมืองเคียวยังตองแบ่งสองฟาก เห็นไอโตพรากพี่น้องเป็นสองฝ่าย
 ซาคีเคียวกันนั้นกลางกันวางวาย ลัทธิร้ายรอนคาปรัชญาเดิม
 แม่เริ่มเพลงสันติภาพพลัวอามภพ ก็เพียงกลมกลองศึกที่ยักเขม
 สัญญาหมดยุคยั้งคือสื่อเชื่อเดิม คนก็เริ่มจุนการผลาญกันเอง^{๒๐๘}

เขมร : นครวัด นครธม พนมเปญ

สุริยวรมันจะกันแสง ศิลาลงสี่พักตร์จักร้องไห้
 เมื่อลูกขอมฆ่าขอมยอมยอบภัย แลจะเหลืออะไรไว้ภูมิใจตน^{๒๐๙}

ตะวันออกกลาง : ทะเล ทราชมาคเลือก

แล้วเลือกค่าน้ำบันอันทรงคา กลายเป็นอาวุธนกาจที่ฟาดนาง
 เคื่อนรอนทุกหยอมหญ้าพาระกาง เพราะสองข้างสองเฒ่าเขาราวี^{๒๑๐}

อินเเคีย - ปากีสถาน : นิมาลัยร้องไห้

ชมพูทวีปหวารทองของศิลปศาสตร์ นานาตรมกันด้วยคัมภีร
 คนยากไร้ภัยพิบัติเต็มอัศรา กคี่ชมเหงซำกันนากัว
 ขนรวมชาติศาสนาภาษาแยก ขนวนแตกคอกันถึงบันหัว
 เลือกทวมแถมนิมาลัยตองไหวตัว สะทอนหัวทิวผาควยอาดูร^{๒๑๑}

๒๐๘ เรื่องเคียวกัน, หน้า ๑๓๕.

๒๐๙ เรื่องเคียวกัน, หน้า ๑๓๘.

๒๑๐ เรื่องเคียวกัน, หน้า ๑๔๐.

๒๑๑ เรื่องเคียวกัน, หน้า ๑๔๓.

จะเห็นว่า จินตนา ปิ่นเฉลียว ได้มองสภาพของประเทศต่าง ๆ ที่กล่าว
มาแล้วตามสภาพของเหตุการณ์ที่เป็นไปในระยะนั้น ซึ่งสำหรับในปัจจุบันบางประเทศ
เหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว แต่ก็ยังมีเหตุการณ์ของบางประเทศที่สืบเนื่องมาจน
ปัจจุบันนี้

๕. แนวความคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และการอนุรักษ์ศิลปกรรม
จินตนา ปิ่นเฉลียว มีบทร้อยกรองเรื่องยาว ๒ เรื่อง คือนิราศพระอาราม และเพลง
ยาวอยุธยาชวนสาธนา ทั้งสองเรื่องมีเนื้อหามาจากประวัติศาสตร์

เรื่องแรกคือเรื่องนิราศพระอารามได้กล่าว ชมพระอารามที่กรุงศรี-
อยุธยา ดังคำกลอนที่ว่า "แจ้งใจสู่กรุงศรีอยุธยา ชมพระอารามหม่นไปคนเคี้ยว"^{๒๑๒}
และยังเขียนโคลงลาวถึง แรงบันดาลใจว่า

ควยใจรักศิลปกรรมอันล้ำค่า จึงเพียรมาเพื่อพิศวินิจฉัย
ชมพระอารามเก่าเส้าอาลัย หากภูมิใจศิลปศาสตร์แห่งชาติเรา^{๒๑๓}

จากข้อเขียนข้างบนนี้ผู้แต่งมุ่งที่จะแสดงแนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลป-
กรรม อันเป็นสมบัติสำคัญที่ควรแสวงหาและมุ่งที่จะให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์
โดยเฉพาะประวัติของพระอาราม เช่น

^{๒๑๒} จินตนา ปิ่นเฉลียว, นิราศพระอาราม, หน้า ๓.

^{๒๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

แล้วคลาไคลไปอวาศราชบูรณะ และพบพระปรากฏปรักสลักศิลป์
 สมัยทนต์อยุธยาเจ้าธานีทร เจ้าอายุที่พระยาสิ้นส่วนทนต์
 ควยสององค์ทรงแก่งแย่งสมบัติ สองกษัตริย์เสียดยุทธหัตถี
 จึงเจ้าสามพระยาครองธานี ถวายเพลิงเจ้าฟ้า ณ ที่นั้น^{๒๑๔}

ส่วนเรื่องเพลงยาวอยุธยาสาสน์ก็เช่นเดียวกัน ผู้แต่งโคลงลาวถึงประวัติ-
 ศาสตร์ไทยตั้งแต่ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา จนถึงกษัตริย์องค์สุดท้าย เป็นการให้
 ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ และขณะเดียวกันก็ได้แสดงข้อคิดให้ชาวไทยเกิดความภูมิใจ
 และกระตุ้นเตือนใจให้ระลึกถึงความเข้มแข็ง ความเจริญรุ่งเรืองของชาติไทยในอดีต
 และให้ระลึกถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลร้ายซึ่งไม่ควรให้เกิดขึ้นอีก ดังเช่น

แล้วอย่าชำระอวิชิตประวัติศาสตร์ สยามชาติก้าวหน้าถ้าแก้ไข
 ที่เคยโรจนโรยแล้วก็แล้วไป สร้างชาติในอนาคตให้คงงาม

บทเรียนจากประวัติศาสตร์อาจสั่งสอน ให้สังวรความเพื่อพุ่งเหอเหิม
 ประมาทหนักมักช้ำกับซ้ำเติม จุดเสื่อมเริ่มจากในหัวใจคน^{๒๑๕}

หากไทยไม่ทรยศคตต่อไทย อัยาหมายว่าหน้าไหนไต่ยาจรม
 สูญสิ้นแล้วเอกราชที่ชาติหวง เพราะไทยลงไทยลับจึงคับลม
 ไขอุบายถายเทควยเลแหลม ไทยจึงล้มลงนวยควยมือไทย

^{๒๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙.

^{๒๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

เสียแผนคินลันร้อผีมือใคร หนอนบอนใส่สอเห็นเป็นสาชก
 ถ้าเรากลาสามัคคีไม่มีหยอน ทวยนาครหรือจะซำน้ำตาคก
 ผีมือใครมาเกินไซ่เย็นยก ที่ซำอกก็เชรระว่าแตกสามัคคี^{๒๑๖}

บัลลังก์เลือดเคื้อคไปเหมือนไฟลน เพราะยอมคนไต่เหตุกิเลสราน
 สืบแก่นันบัลลังก์หลังเลือดโชก วิบโยคจวมอุชยาวสาน

ประวัติศาสตร์แห่งอุชยนั้นสุดเศรา คนไทยเฝ้ามากันชีวันสูญ
 รักสมบัติกว่าราษฎรชาติตระกูล จึงเพิ่มพูนรั้วรอยคางพรอยคด
 เป็นตัวอย่างอันเศราให้เราหมอง ทุกครั้งครองเต็มทวยหาเหตุผด
 ไอศูรย์อาสน์อำนาจพาจลาจล หวังตั้งคนเป็นป็นบดินทร^{๒๑๗}

เสียแผนคินลันยศหมกเกียรติศักดิ์ อาณาจักรบรรลย์เพราะไครมลาญ
 คึกให้คิมี่ชพ่ายไพร่ราญ หากแพชลาที่ในหัวใจคน
 ละเมอสุขเสพลี้ลี้มประมาท จึงพาชาติวิบัติลงซัดสน
 เสื่อมสามัคคีพาจลาจล รอยคางบนประวัติศาสตร์อนาถอาย^{๒๑๘}

๖. แนวความคิดเกี่ยวกับพุทธปรัชญา จินตนาได้แทรกพุทธปรัชญาเพื่อเป็นคำ
 สอนและให้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ท้าย่าง เช่น การแทรกพุทธปรัชญาลงในเพลงยาว
 อุชยาวสาน ว่า

๒๑๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

๒๑๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

๒๑๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

นิกสลคกฏชีวิตอนิจจหนอ
สองพระยาแยงราชย์กึ่งฟาคพัน

ไม่เที่ยงแท้ตลอดวงหยัน
แล้วไครกันไคครองคังตองการ ๒๑๘

หรืออีกตอนหนึ่งไคพูดถึงกิเลสไว้ว่า

ใจคนอ่อนหยอนศีลสิ้นธรรมทาน แต่แข็งพอกอการผลาญกันเอง ๒๒๐

ในบทร้อยกรอง " ก.ช.ค. " จินตนา ก็ได้นำเอาพุทธปรัชญาเกี่ยวกับ
ทางสายกลางมากล่าวถึง เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติในการทำงาน โดยยก
อุทาหรณ์เรื่องการถอเรือมาเป็นข้อคิด

ก.ช.ค. ถอเรือไปเห็นอนำ
ช.ว่าควรแลนเรือยเอื่อยสบาย

ก.ให้จำพายควนเพราะจวนสาย
ค.จึงพายเร็วบ้างช้าบ้างที่

ร.แต่ ก.คงแพแก็ชวัน
ช.คงไมกาวหนาหรือว่าถอย
ในบั้นท้ายไครถึงแก่นสุขแนนนาน

เพราะมุงมัน"กอบ"ผลจนผิดกาล
เพราะไมคอยอีนังโลกโศกหรือศานต์
ค.คงชานคำไชนี้ไคดี ๒๒๑

(๒) กถวิธีในการเขียน เกี่ยวกับกถวิธีในการเขียนจะแยกกล่าวเป็น ๒
หัวข้อใหญ่ คือ ชนิดและรูปแบบคำประพันธ์ และศิลปการประพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๑๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

๒๒๐. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

๒๒๑ จินตนา ปิ่นเฉลียว ฐมพ, หน้า ๑๒.

๓. ชนิดและรูปแบบคำประพันธ์ งานบทร้อยกรองของ จินตนา ปิ่นเฉลียว ทุกชิ้นที่นำมาวิเคราะห์ ล้วนแต่งเป็นกลอนสุภาพทั้งสิ้น โดยปกติคำประพันธ์ประเภทนี้หมายถึงกลอนหก กลอนเจ็ด และกลอนแปด หรือกลอนเก้า ตามจำนวนของคำในประโยค คำกลอนสุภาพมีจำนวนคำในวรรคตั้งแต่ ๖ - ๘ คำ แต่กว่ากลอนแปดนั้นก็มิได้หมายความว่าจำนวนคำในวรรคแต่ละวรรค ๘ คำเสมอไป อาจจะใช้คำ ๖ - ๘ คำก็ได้ ซึ่งมักจะพบอยู่เสมอว่าบางวรรคมีเพียง ๖ คำ บางวรรคก็มี ๗ คำ หรือ ๘ คำ และ ๘ คำ นอกจากจะเคร่งครัดจริง ๆ เท่านั้น

การแต่งกลอนสุภาพของจินตนา ปิ่นเฉลียว ปรากฏอย่างเด่นชัดในงานเขียนทุกเล่มที่กล่าวมาแล้ว และกลอนสุภาพของจินตนา เป็นกลอนสุภาพชนิดกลอนแปดทั้งสิ้น กลอนของจินตนาส่วนใหญ่ไม่เคร่งครัดจำนวนคำภายในวรรคมากนัก คือมีตั้งแต่วรรคละ ๗ คำ ๘ คำ ๘ คำ ก็มี แต่โดยส่วนมากพยายามคงไว้ ๘ คำ มากกว่าอย่างอื่น ส่วนการส่งรับสัมผัสจินตนาเคร่งครัดตามลักษณะของกลอนแปดทุกประการ นอกจากนี้ยังเล่นสัมผัสในแพรวพราวทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร อย่างไรก็ตามจินตนาไม่ได้พัฒนาฉันทลักษณ์ เช่นนักเขียนบทร้อยกรองอื่น ๆ บางคน และงานส่วนใหญ่ก็เป็นกลอนสั้นชนิดแสดงความคิดใดความคิดหนึ่ง และมีโครงเรื่องคล้ายเรื่องสั้น ส่วนกลอนยาวซึ่งเป็นนิราศ และเพลงยาว ก็มีอยู่เพียง ๒ เรื่องเท่านั้น

๔. ศิลปการประพันธ์ งานเขียนบทร้อยกรองของจินตนา ปิ่นเฉลียว มีศิลปการประพันธ์จำแนกออกได้ดังนี้ .-

๔.๑ ศิลปการเลือกสรรใช้คำ จากการศึกษางานเขียนพบว่า จินตนาใช้คำแตกต่างกันอยู่ ๕ แบบคือ

๔.๑.๑ การใช้ถ้อยคำธรรมดาเรียบง่าย จินตนาใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่ายในงานประพันธ์แทบทุกชิ้น ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ช่วยถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้ดียิ่ง เช่น

ป่าเมืองไทยเป็นป่าช้าแล้วครับ
ทั้งดักล่าฆ่าฟันกันทั่วแดน

พวกผมดับคาถูกปืนนับหมื่นแสน
มันน่าแค้นที่เกิคมมาในป่าไทย^{๒๒๒}

เมื่อวานนี้มีเรื่องพี่เคื่องหลาย
ไปลอยหน้าโอมันตะบันตะบิง
นี่จะส่งผู้ใหญ่ไปสู้อ
ครั้นจะรอรุนราวเป็นสาวนาง
เออ-ถารูปสวยนอยส์ักหนอยหนึ่ง
พี่คงออกใจไหวไม่ยากลิ้ม

ชะ พออายหนุ่มกรุ่นมุงมาถึง
พี่เลยทิ้งแทบฟาคให้ขาดกลาง
กระคากหนอเจ้านี่สิบลี้อย่าง
กลัวหนุ่มมางอื่นลอคคอคไปชิม
รู้จักบึงป็นหน้าทาหงิมหงิม
นี่เล่นยิ้มยักยวนจึงชวนลอง^{๒๒๓}

กระโปรงสั้นเห็นเชื้อชาติเจ้าสวม
นั่งไขว่ห้างอย่างตะเอย ตะตา
คนแก่เห็นใจยังเต้นขนาดนี้
สมัยก่อนนอนผามาปิดบัง

ถึงหลวมหลวมก็บังชวนคลั่งทวา
เล่นเอาชาน้ำลายหกอกแทบพัง
ชายชาตรีจะแคไหนไม่คิมัง
เดี๋ยวนี้คลั่งหวังจากลาแยกกาย^{๒๒๔}

ข.๑.๒ ใช้ถ้อยคำที่มีเสียงอ่อนหวานประณีตบรรจง
จินตนา เลือกสรรถ้อยคำไปอย่างประณีตบรรจง เสียงของคำไพเราะรื่นหู
และให้อารมณ์ในงานประพันธ์เพียงบางบทเท่านั้น ซึ่งมีอยู่น้อยมาก แต่จินตนาที่ทำ
ได้ดีเช่น

๒๒๒ จินตนา ปิ่นเฉลียว, ดอกหญ้าสี่ชมพู, หน้า ๓๐.

๒๒๓ จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพู, หน้า ๙๕.

๒๒๔ จินตนา ปิ่นเฉลียว, ดอกหญ้า ๑, หน้า ๔๐ - ๔๑.

บทร่ายกรอง " ฉะวันขึ้นในหัวใจ " ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก

เมื่อความหนาวยาวนานผ่านมาถึง เราเพิ่งซึ่งถึงคำคำว่าหนาว
 ในขางวันสั้นและคืนยืดยาว ก็เปรียบราวตะวันลับดับในทรวง
 ความเย็นเยือกเกลือกตัวเต็มหัวอก น้ำค้างตกในใจทุกซ่ใหญ่หลวง
 เมื่ออ้อมแขนวางเปลาเราแคดวง ฝนก็ร่วงรินไหลในอารมณ์
 ออมตักที่อมอนชาคคุณค่า ไรคนมาหนุนนอนอนผสม
 นำจากฟ้าพรารัชนสะอันตรม เมื่อมันพรมพายลำนนำจากคา^{๒๒๕}

บทร่ายกรองชื่อ " ฉันท์เกลียดความหลัง " และ " แคเชอ ผู้เลอศักดิ์ " ก็เช่นเดียวกัน จินตนาใช้คำที่มีเสียงอ่อนหวาน ไพเราะรื่นหู ก่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตามใดก็ยิ่ง

คุณช้อยชอคคลอเคลียดงเรี่ยนน้ำ ก่อนแคคค่าเคลือบแสงแฉงลาสรวง
 ลมเปาลอชอคคอกหญาระยารวง คาวบางคงพริบพรายที่ชายฟ้า
 ฉันท์นั่งอยู่ริมน้ำในคำโน้น กูคุณโยนกลีบพริ้วปลิวลลา
 ผันกับความสุขสมรมยา แลวไบหนาพรายยืมคาวอิมใจ
 บนลานหญาริมเนินเคยเพดินผัน รินน้ำอันรวิระยับรับคาวใส
 เคยโลกแดนถลาลุกสุขสมวัย เห็นหทัยซันทศสิมฉัสฟ้า^{๒๒๖}

^{๒๒๕} จินตนา ปิ่นเฉลียว, คอกหญ้า ๒, หน้า ๖๔.

^{๒๒๖} จินตนา ปิ่นเฉลียว, คอกหญ้า ๑, หน้า ๖๖ - ๖๗.

เสื่อในป่าคชมิตรตัวหน้าชน
ควายที่โง่ที่ถูกคนสนตะพาย
แค้นขีทำใครเจ็บใจบ้าง
ผมไม่เลวร้ายคุณนุชมน

จึงเรียกคนควาเสื่อเอื่อความหมาย
จึง"อายควาย"เรียกคนงั่งก้งสมญา
ว่าเป็นกลางช่วยแทแหม่นุสา
หนอยมาควา"ไอ..." ผมเสียใจ^{๒๒๘}

ช.๑.๔ ไขถอยคำมีความหมายลึกซึ้ง สูงส่ง แมว่างาน
เขียนบทร้อยกรองในทำนองนี้จะมีอยู่น้อย แต่จินตนาถ์เลือกถอยคำมาใช้ได้คือ ขวณให้คิด
พิจารณา จะเห็นได้จากบทร้อยกรอง " เธอคือใคร " อันเป็นตอนที่ ๔ ของ " แคเธอ-
ผู้เลอศักดิ์ " และ " หิมาลย์ร้องไห้ "

เขอนั้นทรงเทริคเกล้าพราวพิสุทธิ์ คือมกุฎยติธรรมอำไพเื่อง
ครองพิสตราอาภรณ์พรรณอันกรองทอง ซึ่งถักกรองควยชายสายสัจจา
ทรงถนิมมณีเื่องแห่งความรัก ประคัมศักดิ์สร้อยเสกอุเบกษา
คุณธรรมร่าปนสุคนธา สรงขาราสีหิเสรีที่หน้าทรวง
เธออาจเป็นใดก็ใดในความซื่อ และเขคืออมวลบุปผาคาเลอสรวง
คือฤดีชีรชนพันเล่ห์หลวง และคือดวงวิญญาวิรัน^{๒๓๐}

ชะโงกเงื่อมเหลื่อมหล้าสง่าศักดิ์ เอิบอนรรฆเสนท์ในความไพศาล
ทุกยอดกลีบทิวเหยียดเสียดพิมาน อลังการภูผาหิมาลย์
เหมือนตั้งมั่นนิรันครตามความแปรเปลี่ยน วัฏฏะเวียนแวงดวงไม่หลงไหล
สงมม่องผองชนสิ้นสนใจ ยึดแนวในอุเบกขามาเนานาน^{๒๓๑}

๒๒๘ จินตนา ปิ่นเฉลียว, ชมพูและกลอนใหม่, หน้า ๒๑๑.

๒๓๐ จินตนา ปิ่นเฉลียว, คอกหญ้าสี่ชมพู, หน้า ๑๗๓.

๒๓๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๒.

ข.๑.๕ การเล่นคำโดยวิธีซ้ำคำ ในบทร้อยกรองสั้น ๆ ของ
จินตนา ปิ่นเฉลียว ไม่มีปรากฏ แต่ปรากฏในเรื่องยาว คือเพลงยาวอยุธยาแสน และ
นิราศพระอาราม นับว่าเป็นศิลปะที่จินตนาแสดงออกได้อย่างงดงาม

จากเพลงยาวอยุธยาแสน เล่นคำว่า " เสีย " โดยมีคำว่า " เสีย " อยู่
ที่ต้นวรรค เพื่อเน้นความหมาย และทำให้เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์

เสียเสรีเอกราชชาติดินอม	เสียศักดิ์พร้อมเกียรติภูมิกลุ่มใจ
เสียคายนियามความเป็นไทย	เสียยศให้เป็นทาสอนาถนาน
ทั้งเสียชื่อเสียหน้าพาเสียศรี	เพราะเสียที่สีกระเหี่ยเสียแรงหาญ
เสียเมืองมิ่งทั้งกากเป็นทรากกราน	เสียสถานวัดวาศรัทธาปาง
โอเสียทัพอภัยศมควาสนา	เสียสรรเพชญ์พูนาน้ำคารวง
ทั้งวัดวังทั้งพินาศอนาถรวง	เสมอดวงคอกฟามาแหลกลาน ^{๒๓๒}

อีกตอนหนึ่งจากนิราศพระอาราม เล่นคำว่า " ร้อน " โดยให้คำว่า " ร้อน " อยู่
ที่ต้นวรรคทุกวรรค เช่นกัน

ร้อนไฟฟลอมทุกหย่อมหญ้า	ร้อนนี้บ้านเมืองคราฟ้าแดงเหลือง
ร้อนราษฎรสิ้นมโนภักดิ์ชุกชัคเคื่อง	และร้อนเรื่องแรงแคนแนออกคน ^{๒๓๓}

ข.๒ การใช้กวีโวหาร กวีโวหารคือการใช้ชั้นเชิงในการแต่ง
ให้มีรสของถ้อยคำลึกซึ้งกินใจ โดยมีมุ่งเอาความรู้สึกคันอารมณ์เป็นสำคัญ กวีโวหาร
จากงานบทร้อยกรองของจินตนา ปิ่นเฉลียว มีดังต่อไปนี้

^{๒๓๒} จินตนา ปิ่นเฉลียว, เพลงยาวอยุธยาแสน, หน้า ๓๐.

^{๒๓๓} จินตนา ปิ่นเฉลียว, นิราศพระอาราม, หน้า ๓๑.

๒.๑ การอุปมาอุปไมย การอุปมาอุปไมย คือการกล่าวเปรียบเทียบ ทำให้เห็นหรือรู้สึกเจเนยิ่งขึ้นกว่าคำอธิบายธรรมดา เช่น

บทร่ายกรอง " ริดสีดวงสังคม " เปรียบเทียบสังคมที่คอร์ับชั้นว่าเป็นเหมือนโรคริดสีดวง

สังคมเป็นเข้าช้าเวลานี้
เอ็งรู้ไหมคอร์ับชั้นที่พันตุ

ถูกริดสีดวงมกกันจมหู
เหมือนโรครูดึงฝังสังคมเรา

ข้ายังมีหมอปอรักษา

แต่ทว่าสังคมยับคอร์ับชั้น

เหมือนโรคริดสีดวงแฉ่งแข็งทุกวัน

มีใครกันรักษาผาตัดเป็น^{๒๓๔}

" ทากสังคม " ก็เป็นอีกบทหนึ่ง ซึ่งกล่าวเปรียบเทียบผู้ที่เกาะกินสังคมโดยไม่ทำประโยชน์อะไรเลย ว่าเป็นเหมือนทาก

เขาก็เป็นเช่นทากเขาตากดาง ไม่เคยสร้างงานใดได้แต่เกาะ
ต้องการหลับอิมหน้าแคบจำเพาะ สังคมเปราะเพราะมีเขอนี้เนา^{๒๓๕}

" บอนชีวิต " เป็นบทร่ายกรองซึ่งจินตนา ได้เปรียบเทียบไว้อย่างคมคาย

^{๒๓๔} จินตนา บินเจลิยว, ชมพูและกลอนใหม่, หน้า ๖๓.

^{๒๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๘.

ในบ่อนขันพนันนี้ทุกสีหน้า
แม่จะยิ้มก็แสบและโหดพาด
ชีวิตคนกลพันต้องขันแข่ง
โลกเหมือนบ่อนพนันมีโชคช็อค

ยากจะหาพักตร์พริ้มยิ้มอ่อนหวาน
ถึงจะขานก็เทพจนโกงปกยอ
ใครเล่ห์แรงเหลี้ยมเคนมักเป็นต่อ
ไต่หัวรอเสียไปใจก็กรม^{๒๓๖}

บทร่ายกรอง " ผู้ผิด " มีไวยาหารเปรียบเทียบสลัมกับนรกได้อย่างสะใจ

ครบดมมาจากสลัมคำสกรปรก
มันสร้างสำสลัมในใจผู้เขว

คือนรกบนดินดินอับเฉา
ดมผิดหรือลองเอาเท้าตรงคู^{๒๓๗}

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว จินตนา ยังเปรียบเทียบ ผู้หญิงว่าเป็นกาที่ขุกใหม่
เปรียบเทียบจิตใจกับห้วงสมุทร เปรียบเทียบเงินบนดินแดนดินใหญ่ว่าเป็นยักษ์หล่ม
เปรียบเทียบชีวิตเหมือนลานดอกไม้ เปรียบเทียบชีวิตเหมือนดาวเป็นต้น

ข.๒.๒ การใช้สัญลักษณ์ การใช้สัญลักษณ์ เป็นการนำเอาสิ่ง
ที่เป็นรูปธรรม แทนสิ่งที่เป็นนามธรรม ทำให้เกิดความเข้าใจได้กว้างขวางลึกซึ้ง โดย
ไม่คงใช้คำอธิบายเลยก็ได้ งานบทร่ายกรองของจินตนามีสัญลักษณ์ใช้เด่น ๆ อยู่หลาย
บทเช่น

ศูนย์วิทยุทิวศิว
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๓๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒๑.

๒๓๗ จินตนา ปิ่นเฉลียว, ดอกหญ้าสี่หมื่น, หน้า ๓๕.

การใช้ " กล้วย " เป็นสัญลักษณ์เย้ยหยันคนโง่

เขาเห็นทนต์สตะพายเป็นอ้ายจิ้ง กล้วยจึงตั้งเป็นสมญาคำคำได้
ใครที่เมียมี่ชูจัญไร ก็เรียก"ไอ้กล้วยเขาสวมเขากล้วย"^{๒๓๘}

บทร้อยกรอง " บานบุรี " ใจดอกไม้บานเป็นสัญลักษณ์ แทนความรัก ความ

กรุณา

เบิกบานเกิดดอกไม้ในนุมนัย เพื่อช่วยทุกข์ยังจิตคิดอันล
หัวใจที่คลี่บานอ่อนหวานปน ช่วยชี้พินพิษหายาบจากบาปภัย
ดอกไม้แห่งกรรณาอารีรัก จงประจักษ์เจิมกมลพันสาโดย
ใจที่ห่างโหดเห็นชื่นบานใจ จักช่วยให้เบิกบานทั้งบ้านเมือง^{๒๓๘}

" สายรุ้งสลาย " เป็นบทร้อยกรองซึ่งใช้รุ้งเป็นสัญลักษณ์แทนความรัก

ถาลคหยังวิ่งตามควยความรัก ก็อาจจักไขว่คว้าเขามาได้
นิจจากความจงหองของหัวใจ ไม่ยอมให้มันวิ่งไปชิงมา
ฟ้าวันนี้ไม่มีรุ้งยังรุ้งใส ฟ้าใจไร้รุ้งฤทัยไหวฉวา
ยับกับความงามของแห่งท้องฟ้า ก่อนหลบหนาร้องไห้กับใจตัว^{๒๔๐}

"ชีวิตสี่ชมพู " เป็นบทร้อยกรองที่ใช้ สี่ชมพู แทนความรัก

^{๒๓๘} จินตนา ปิ่นเฉลียว, วลีเด็ด, หน้า๕๗.

^{๒๓๘} จินตนา ปิ่นเฉลียว, ดอกหน้าสี่ชมพู, หน้า ๑๓.

^{๒๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๘.

เพียงพบเธอเพื่อว่าสุชาไสว พ่ากัไสสุขก็เียนแล้วเพื่อนเอย
มือตอมือคาคอตากกลางลาวเปรย ว่าโลกเอยชีวิตนี้สี่ชมพู^{๒๔๑}

บทร่ายกรอง " หยาดน้ำค้างและคอกลิ้นหม " จินตนา ไขสัญลักษณ์คือคอกลิ้นหม
แทนความระทม

เพอลมแรงแสรงหยอกคอกสะทาน เหมือนสาวอายุชายชานหวานลิ้มชม
ลมกรรโชกโบกกลูกลิ้นพรูพรอม เหมือนสาวทรมใจตายยามชายเขื่อน
รักลิ้นหมสมซ้อซ้อสะอาด ที่เกลียดที่ชิวาตมเราแมนเหมือน
ชีวิตฉันทวันเสราเพราะเขาเียน คล้ายคอกเกลื่อนรว~~ง~~ทรมเมื่อลมลา^{๒๔๒}

ข.๒.๓ การกล่าวเกินความจริง การกล่าวเกินความจริง
เป็นความนิยมของกรืออย่างหนึ่ง คือกรือจะบรรยายโดยใช้โวหารซึ่งจะนำเอาความจริง
มาจับไม่ได้ แต่ก็เป็นส่วนที่ทำให้บทร่ายกรองเกิดแงงงามขึ้นอีก โวหารที่กล่าวเกินความ
จริงในงานเขียนของจินตนา ป็นเจดีย์ว มีน้อยมาก

" เรามีลิตธิเสรีที่จะรัก " เป็นบทร่ายกรอง ซึ่งใช้โวหารกล่าวเกินความจริง
ซึ่งมีว่าดังนี้

หัวใจเราบินได้ในฟ้ากว้าง เก็บดาวพร่างเคียนพร้อร้อยโลกหลง
คืนเหยียบย่างกรรมโสภที่ โลกทรง สมองทรงความคิดลิตธิเสรี^{๒๔๓}

๒๔๑ จินตนา ป็นเจดีย์ว, ชมพูและกลอนใหม่, หน้า ๕๑ - ๕๑.

๒๔๒ จินตนา ป็นเจดีย์ว, ชมพู, หน้า ๔๖ - ๔๗.

๒๔๓ จินตนา ป็นเจดีย์ว, วลีเลือก, หน้า ๑๐.

ข.๒.๕ โวหารแบบบุคลาธิษฐาน คือโวหารซึ่งกล่าวถึง
สิ่งที่ไม่มีชีวิต ราวกับสิ่งนั้นมีชีวิต แสดงกริยาอาการต่าง ๆ ใดเหมือนคน

" เขา " เป็นบทร้อยกรองซึ่งผู้แต่งมุ่งแสดงถึงการรู้จักเสียสละ เพื่อให้เห็น
ว่าจะหาผู้ที่ดีพร้อม และสู้เสียสละเพื่อประชาชนอย่างแท้จริงนั้นหายาก จนความต้องการ
ของผู้ประสงค์กลายเป็นความฝันไป

ชรณินยินพจนสะกคกลัน กระซิบสั้นกับลำเนาภูเขาเขิน
" คนอย่างนั้นฉันก็รอเหลือเกิน จะเผชิญพบเมื่อไรก็ไม่รู้ " ๒๔๔

" ไม่มีเสียงสรวรรคที่เซซาโว " เป็นบทร้อยกรองแบบบุคลาธิษฐาน ซึ่ง
จินตนา ปิ่นเฉลียว ให้สัตว์ป่าเรียกร้องความเป็นธรรม

ป่าเมืองไทยไกลเป็นป่าช้าแล้วครับ พวกผมคัมคายเป็นนัยหมื่นแสน
ทั้งคักล่าฆ่าฟันกันทั่วแดน มันท่าแดนที่เกิคมมาในป่าไทย

ณมีแต่เขี้ยววาเป็นอาวุธ ปืนมนุษย์มันล่าจนป่าล้น
ทรัพย์สินของชาติพินาศพลัน แล้วใครกันรับฉึกขอบคอมดมที่

และแม่เมื่อกฎหมายนายอำนาจ กฎกรรมอาจทดแทนได้แสนเท่า
ดมมันเพียงสัตว์ปาราคาเขา ผากทรากเนากระซิบถามความเป็นธรรม ๒๔๕

๒๔๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔.

๒๔๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

วิเคราะห์ทร้อยกรองของ " ทวีปวร "

" ทวีปวร " หรือ ทวีป วรคิลก เป็นนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงมานาน เสนีย์ เสาวพงศ์ นักเขียนที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งได้กล่าวถึง " ทวีปวร " ว่า งานเขียนของ " ทวีปวร " เป็นงานเขียนซึ่งเมื่อพิจารณาทางคุณค่าแล้วมีอยู่ ๒ ประเภทคือ ประเภทหนึ่งให้ความบันเทิง และอีกประเภทหนึ่งเป็นเครื่องประเทืองปัญญา^{๒๔๖} งานเขียนที่ให้ความบันเทิงนั้น ความบันเทิงได้มาจากรสของถ้อยคำและภาษาที่ประคินรู้ไว้ภายในกรอบแห่งรูปแบบของฉันทลักษณ์ จะเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ หรือกลอนก็แล้วแต่ และจากเนื้อเรื่องที่คำประพันธ์นั้นระบายออกมา ส่วนที่เป็นเครื่องประเทืองปัญญา ก็คือการทำให้ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของชีวิตและธรรมชาติแผยขยายกว้างออกไป และเป็นส่วนช่วยในการนำไปปรับเข้ากับการพิจารณาหรือการแก้ปัญหาอันเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ของคนเรา ซึ่งนอกเหนือไปจากการประเทืองปัญญาในการให้ความรู้ในวิชาการหรือศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่ง^{๒๔๗}

ผลงานร้อยกรองของ " ทวีปวร " ซึ่งนำมาวิเคราะห์มีดังนี้

๑. แพ้รวมบทกวี มีบทร้อยกรองจำนวน ๑๐๔ ชิ้น
๒. บทร้อยกรองเรื่องยาว ๒ เรื่อง คือ " เพลงแห่งอรุณ " และ " ทะเลชีวิต "
๓. รวมบทกวีที่สรรแล้ว " กวีประชาชน " มีบทร้อยกรอง ๑๒ ชิ้น

^{๒๔๖} ทวีปวรและคณะ, รวมกลอน " ทางนกยูง " (พรนคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, ๒๕๑๐), บทนำ.

^{๒๔๗} เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

๔. รวมกลอนจาก " หางนกยูง " มีบทร้อยกรองจำนวน ๑๒ ชิ้น
 ๕. หนังสือที่ระลึกในงานฌาปนกิจศพ นายน้อม ฐโปลวัฒน์ มีบทร้อยกรอง
 จำนวน ๑๒ ชิ้น

งานของ " ทวีปวร " ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น มีบทร้อยกรองหลายชิ้นที่ข้าพเจ้า
 ทั้งนี้เนื่องมาจากการร่วมงานคนละครึ่งกันนั่นเอง อย่างไรก็ตามเรื่องนี้คงไม่ใช่เป็น
 ปัญหาที่สำคัญเท่าใดนัก

(๑) แนวความคิด งานมร้อยกรองของ " ทวีปวร " ได้เสนอแก่นของ
 เรื่อง หรือแนวความคิดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพสังคม " ทวีปวร " มองสภาพสังคม
 ไว้หลายแง่มุม เช่น ความอดอยาก สภาพสังคมอันแร้นแค้น การไม่แก้ไขปรับปรุง
 สังคมของรัฐ การศึกษา และสภาพของสตรีไทย ฯลฯ

บทประพันธ์ " เพื่อนร่วมโลก " เป็นงานที่สะท้อนให้เห็นถึง
 ความอดอยากของเพื่อนมนุษย์ ซึ่งมีอยู่มากมาย

แถวถนนกล่น กลื่อนเพื่อนร่วมโลก

สมบัติที่มีอยู่คือร่างกาย

ท่ามกลางแดดแค้นเผาเผา รันทศ

สิ่งค้ำตามฤทัยใฝ่ปองนั้น

ชีพวิโยคอนาคตหมคความหมาย

มุ่งมั่นหมายแลกอาหารทุกวาร์วัน

หยาดเหงื่อหยดแต่ละหยาดอาจ

สร้างสรวิศ

เป็นของขวัญล้ำค่าโลกาเรา^{๒๔๔}

“ แคมบาทวีตี ” ทวีปวร ไค้สะท้อนสภาพสังคมออกมาได้อย่างชัดเจน
โดยกล่าวถึงความดิ้นรนของชาวบ้านบนถนนที่มีอยู่เกลื่อนกลาด

ร่างนั้นนอนนอนลาคราหิวโหย
บาทวีตีที่สัญจรอนเหยียดตัว
สิ้นแล้วแรงแกร่งกล้าเคยมานะ
สิ้นแล้วที่มีพลังคังจิตจอง

คู่อิคโรยรยรยปรากฏทั่ว
เนตรหมองมัวสลัวผ่านำตานอง
สิ้นแล้วจะเขยื้อนโลกพลิกโชคของ
สิ้นสุขของชีวิตอับอากัปกัรบ

บาทวีตีที่สัญจร เคยนอนนิ่ง
คำไค้หนอพอจะปลอมให้ชอบชวน

ไม่ไหวคิงเหมือนจะตาย(คล้ายกำสรวด)
ที่ไค้ควรเห็นหนทางกระจ่างใจ^{๒๔๔}

บทร้อยกรอง “ เพลงแห่งอรุณ ” เป็นบทร้อยกรองซึ่งทวีปวรสะท้อนออกมา
เป็นเรื่องราว โดยกล่าวถึงความอดอยาก ความอยู่ติขรรรมของสังคม ซึ่งชาวนาได้
รับไว้อย่างแจ่มชัดยิ่ง

อาหารมีฟานทอง
จักไค้ไค้ครสมควร
หน้ามีคเหมือนจักล้ม
อีกหิวขาดอาหาร

โหยโรยร้องรำไห่หวน
มาช่วยเกื้อเอื้อเออาการ
ทั้งทุกชดมแหบววยปราช
จักแกไค้ฉันไค้^{๒๕๐}

^{๒๔๔} เรื่องเดียวกัน ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๕๐} ทวีปวร เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๕.

นาพอให้ไถหว่านมานานทน
มีก็ไร้ใจก็ยังฝังนิรันดร
แต่ปีแล้วปีเล่าเฝ้าเหนื่อยยาก
ทั้งคอกคนทนทิวที่สุดที่ยืน

ต้องจำนนเข้าจำนองทั้งผองนั้น
จักแข็งขันไถคืนขึ้นชีวิตร
คองตราตราทุกวันอยู่มีรูสิน
เพียงจักกินเขาไปก็ไมพอ^{๒๕๑}

นอกจากความอดอยากหรือสภาพของสังคมอันแร้นแค้นของประชาชนแล้ว
“ ทวีปวร ” ยังมองเห็นต่อไปอีกว่า รัฐบาลมีส่วนในการสร้างคนให้เป็นอาชญากร
เพราะรัฐบาลไม่เคยแก้ไขความอดอยากแร้นแค้นให้ประชาชนอยู่ดีกินดีขึ้นโดยใช้ชกโลก
ของรัฐ

บทร้อยกรอง “ ผู้สร้างอาชญากร ” ได้แสดงลักษณะดังกล่าวไว้อย่างน่า
พิจารณาว่า

ความอยู่ดีกินดีที่ไผ่ฝัน
ยิ่งนานนับกลับทวีกตซีจน
ใครเล่าหนอขอกระทั้งนั่งจับเจ้า
คองชมชานคานหนาหาใส่กาย
นี่แหละรัฐจักว่ามีหน้าที
ประชาชนจนยากลำบากครัน

รัฐประกันเพียงไหนไม่เห็นหน
คองคั่นรนไขว่ควากว่าจะตาย
อคตายเปล่าเป็นวิธีที่แสนง่าย
ให้สมหมายทางไหนใดทั้งนั้น
ช่วยกตซีช่วยกระหน่ำเข้าทำหัน
รัฐช่วยมันเป็นประคาอาชญากร^{๒๕๒}

บทร้อยกรองเรื่องยาว “ เพลงแห่งอรุณ ” ก็ได้กล่าวถึง “ หลวง ” ว่าไม่ได้
เอื้ออำนวยการให้สภาพของผู้ลำบากยากแค้นดีขึ้นหรือมีความหวังขึ้น

^{๒๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

^{๒๕๒} ทวีปวร รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

" หลวง " เอื้ออวยช่วยบางอย่างนั้นหรือ
 อยู่ควยมีอยู่ควยแรงแห่งเรา
 นาพอให้ไถหวานมานานทน
 มีก็ไรใจยังหวังนิรันดร

"หลวง" นั้นคือใครเล่า เป้าหมายหนี
 "หลวง" จักชี้ของให้อย่างไรกัน
 ทองจ่านน เข้าจ่านองทั้งของนั้น
 จักแข็งขันใดคืนชนชั้น^{๒๕๓}

" ทวีปวร " ยังโคกถาวรถึงคุณค่าของมนุษย์ซึ่งถูกกลไกของรัฐบีบบังคับ ทำให้สิทธิ
 และศักดิ์ของมนุษย์ไร้ความหมาย ไม่ได้รับความยุติธรรม เช่น จากบทร่ายกรอง

" ชตากรรมของมิตรในคดีกบฏ "

คำลิลิต
 ช่างเห็นมโหฬารใจชั่ววักวราศี
 คุณค่าของของมนุษย์สุดใจคิด
 กลไกรัฐมัดไว้แน่นแมนเปรียบปวง
 เปิดหน้ากาดจากหนึ่งซึ่งประจักษ์
 รูปเจ็ดเห็นจดยอดยวันตาย

ประกาศิตประกาศเสียงเพียงภูติผี
 สิ้นศักดิ์ศรียุติธรรมพร้าหลอกลวง
 รักษาสิทธิ์เสรีที่แสนหวง
 คุ้งคังบวงมีบอยู่ไม่รูคลาย
 สิทธิและศักดิ์มนุษย์ไร้ไร้ความหมาย
 เจามุ่งร้ายรับใช้โจรโคคนคุณธรรม^{๒๕๔}

ในทางการศึกษา ทวีปวรได้สะท้อนความคิดโดยแสดงให้เห็นว่า เด็กส่วนใหญ่
 ที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปนั้น ยังขาดการศึกษา จึงทำให้การดำเนินชีวิตของเขา
 อับเฉา ไร้ความหวังที่แน่นอน บทประพันธ์ " บนเส้นทางชีวิต " ได้เน้นภาพที่กล่าว
 แล้วคือ

^{๒๕๓} ทวีปวร เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๗.

^{๒๕๔} ทวีปวร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

โลกเขารับนับถือหนึ่งสี่แแน	๒๒ ๒๑
ผู้ไม่รู้รูปร่างเขลาเจ้าอับจน	ผู้ร่ำรวยยอมประเสริญเกิดโลกผล
โอกาสที่มีฉะนั้นเหมือนกันใจ	ทองทุกขันท่างงานหนักประจักษ์มา
โอกาสทองของมนุษย์จุจวจา	ใครเลือกได้กำไรเขลาคิดังปรารถนา
	ยากจักทำให้เหมือนกันอย่างมั่นคง

โอกาสหนุกหนมจกดศใสอยู่	๒๒ ๒๒
หนูนับแสนแนไปในโลกเรา	แต่คุณหนูถากิกไกลใจจักเศร้า
	ชี้อับเฉาเพราะไร่วิทยุคที่ใคร ^{๒๕๕}

แนวความคิดเกี่ยวกับการมองสภาพของสตรีไทย ทวีปวรไคซีให้เห็นสภาพที่เป็นจริง โดยแฝงคำเย้ยหยัน เสียดสี ประชดประชัน ไว้อย่างละเอียด บทประพันธ์ " จากมีคมสว่าง " ไค้สะท้อนภาพผู้หญิงหาเงิน และการเหมายมัวกามไว้ว่า

มีคมบนบนแคนแมนเหมือน	ไร้เรือนอนาคศใส
คือภาพฉายกันค้นไว้	สังคมไค้ไค้เชิญดู
น้ำเต็งเรียงสุขปลุกกาม	บุบมามบาทมหคอคดู
โลกก็ยศรีศรีพริบชู	จรจุจิตรางยางอาย
อเนกนางรางนอยคอยแคง	สำแดงองค์เลิศเจิดฉาย
วัตถุแห่งใครให้ชาย	แย่งมือชื้อช่ายควายทรัพย์ ^{๒๕๖}

"นางกลางโลก " เป็นบทร้อยกรองซึ่งทวีปวร เหย้ยหยันสตรีที่ลุ่มหลงในรูป โดยไม่คำนึงคุณค่าความคิอย่างอื่นมาประกอบว่า

๒๕๕ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๕๖ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

กุสศตรีมี ^๑ กลับไป ^๑ ใน ^๑ สยาม บำ ^๑ รุง ^๑ แ ^๑ ง ^๑ แ ^๑ ส ^๑ ด ^๑ ง ^๑ ท ^๑ ัว ^๑ ย ^๑ ัว ^๑ ก ^๑ า ^๑ มา ค ^๑ ณ ^๑ ค ^๑ า ^๑ ข ^๑ อง ^๑ ฉ ^๑ อง ^๑ ส ^๑ ท ^๑ รี ^๑ ย ^๑ อม ^๑ มี ^๑ อยู่ ร ^๑ วม ^๑ ค ^๑ ั ^๑ ล ^๑ อง ^๑ ข ^๑ อง ^๑ ช ^๑ ี ^๑ ว ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ ส ^๑ ำ ^๑ แ ^๑ ง	ส ^๑ ัง ^๑ ค ^๑ ม ^๑ ท ^๑ ร ^๑ าม ^๑ ส ^๑ อน ^๑ ณ ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ เ ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ง ^๑ ว ^๑ เ ^๑ ื่อ ^๑ ต ^๑ อ ^๑ เ ^๑ ติม ^๑ เ ^๑ ิม ^๑ ร ^๑ า ^๑ ค ^๑ า ^๑ ห ^๑ า ^๑ ห ^๑ า ^๑ ว ^๑ เ ^๑ ง ช ^๑ ี ^๑ ว ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ุ ^๑ เ ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ง ^๑ ข ^๑ า ^๑ ย ^๑ เ ^๑ น ^๑ ห ^๑ า ^๑ ย ^๑ เ ^๑ น ^๑ ง ค ^๑ ว ^๑ าม ^๑ ง ^๑ า ^๑ ม ^๑ เ ^๑ น ^๑ ง ^๑ ค ^๑ ณ ^๑ ช ^๑ ร ^๑ ม ^๑ ล ^๑ ำ ^๑ อ ^๑ น ^๑ เ ^๑ ๒๕๓
--	--

ทวีปาร ยังได้เขียนหนังสือที่ขอบพระทัยประกาศร่างกายด้วยอาการต่าง ๆ ว่า
 การทำเช่นนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ช่วยเชิดชูชีวิตให้ดีขึ้น

โ ^๑ ล ^๑ ก ^๑ จ ^๑ ำ ^๑ เร ^๑ ็ ^๑ ย ^๑ เ ^๑ ิน ^๑ ห ^๑ ำ ^๑ มา ^๑ เ ^๑ ล ^๑ อ ^๑ ย ^๑ ู่ ไ ^๑ ช ^๑ ข ^๑ อง ^๑ เ ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ข ^๑ อง ^๑ แ ^๑ น ^๑ เ ^๑ ห ^๑ ร ^๑ ือ ^๑ ร ^๑ า ^๑ อ ^๑ ัน ^๑ ค ^๑ ณ ^๑ ค ^๑ า ^๑ ภ ^๑ า ^๑ ร ^๑ ก ^๑ ิ ^๑ จ ^๑ ช ^๑ ี ^๑ ว ^๑ ิ ^๑ น ^๑ ั ^๑ ค ^๑ ณ ^๑ ค ^๑ า ^๑ เ ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ม ^๑ เ ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ม ^๑ เ ^๑ ท ^๑ ำ ^๑ ก ^๑ ัน ^๑ เ ^๑ ็น ^๑ ม ^๑ ัน ^๑ ค ^๑ ง	ส ^๑ ິ ^๑ ง ^๑ เช ^๑ ิด ^๑ ช ^๑ ู ^๑ ช ^๑ ี ^๑ ว ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ิ ^๑ บ ^๑ ำ ^๑ ง ^๑ เ ^๑ น ^๑ ท ^๑ เ ^๑ เ ^๑ อ ^๑ เ ^๑ ค ^๑ เ ^๑ ป ^๑ ระ ^๑ ค ^๑ ั ^๑ ม ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ค ^๑ า ^๑ มา ^๑ อ ^๑ ว ^๑ ค ^๑ อง ^๑ ค ^๑ ห ^๑ ึง ^๑ ห ^๑ ร ^๑ ือ ^๑ ข ^๑ า ^๑ ย ^๑ ห ^๑ มา ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ัน ^๑ ส ^๑ ร ^๑ ร ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ส ^๑ ง ^๑ ค ^๑ ส ^๑ ร ^๑ า ^๑ ง ^๑ เ ^๑ ล ^๑ ก ^๑ ร ^๑ เ ^๑ น ^๑ เ ^๑ ย ^๑ ง ^๑ ย ^๑ อ ^๑ ค ^๑ นิ ^๑ ย ^๑ ม ^๑ ๒๕๔
--	--

" เมืองเหนือ " เป็นบทร้อยกรองซึ่งทวีปาร เขียนขึ้นเพื่อเป็นเชิง
 ตักเตือนสาวเหนือ พร้อมกับพยายามให้กำลังใจว่ามีความสำคัญศรี และไม่ควรถือ
 ผู้ใ้โกงาย ๆ

เ ^๑ ื่อ ^๑ ง ^๑ เ ^๑ ื่อ ^๑ ง ^๑ เ ^๑ น ^๑ เ ^๑ ื่อ จ ^๑ ัก ^๑ แ ^๑ น ^๑ ก ^๑ เ ^๑ พ ^๑ ศ ^๑ เ ^๑ ว ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ณ ^๑ อ ^๑ ำ ^๑ ภ ^๑ า ค ^๑ ว ^๑ ย ^๑ เ ^๑ ล ^๑ อ ^๑ ล ^๑ ำ ^๑ อ ^๑ ม ^๑ ฤ ^๑ ค ^๑ ช ^๑ ี ^๑ ว ^๑ ิ ^๑ ค ^๑ ุ ^๑ ง ^๑ ค ^๑ ง ^๑ า ^๑ ม ^๑ ล ^๑ ำ ^๑ อ ^๑ ม ^๑ ริ ^๑ น ^๑ ท ^๑ ร ^๑ เ ^๑ น ^๑ อง ^๑ ค ^๑	เ ^๑ ว ^๑ เ ^๑ ย ^๑ ัง ^๑ เ ^๑ ื่อ ^๑ ส ^๑ ท ^๑ รี ^๑ เ ^๑ ค ^๑ เ ^๑ น ^๑ แ ^๑ น ^๑ ห ^๑ ล ^๑ ำ ล ^๑ ว ^๑ น ^๑ ค ^๑ ณ ^๑ ค ^๑ า ^๑ เ ^๑ สม ^๑ อ ^๑ ก ^๑ ัน ^๑ เ ^๑ ็น ^๑ ม ^๑ ัน ^๑ ค ^๑ ง เ ^๑ ร ^๑ ว ^๑ ะ ^๑ พ ^๑ ิ ^๑ ส ^๑ ท ^๑ ห ^๑ ี ^๑ เ ^๑ ร ^๑ ง ^๑ ส ^๑ ร ^๑ า ^๑ ง ^๑ ส ^๑ ร ^๑ ค ^๑ อ ^๑ ัน ^๑ สูง ^๑ สง ^๑ ย ^๑ า ^๑ ม ^๑ เ ^๑ น ^๑ ม ^๑ ย ^๑ ง ^๑ ค ^๑ ุ ^๑ เ ^๑ ี ^๑ ย ^๑ ง ^๑ มา ^๑ บ ^๑ ร ^๑ ร ^๑ ค ^๑ า ^๑ ข ^๑ า ^๑ ย
--	--

๒๕๓ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๕๔ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ขอเพียงเอ็งเมืองเหนือเชื่อเถิดควา เชออคุยควยคุณคากามันหมาย
ควยศักดิ์ศรีมีอยู่ลำเกริกกำจาย เอ็งเมืองเหนือเชื่อไครงายอຍาหมายเลย^{๒๕๘}

บทร้อยกรอง " ผู้ถวามนตร์เพื่อชีวิต " ทวีปวรไค้กล่าวถึงหญิงสาวที่หลง
 บวงมายา ถูกหลอกดวงว่าทำให้อนาคตสูญสิ้น

กับหน้ากานากดวงบวงมายา	กายเทวาใจปรีศาจสุดคาดไค้
สิ่งลวงล่อนโลกวิโยคไซร	รอบรรลัยเชอຍคมันจึงพลันกิน
มนตร์บทเกาเฝ้าแต่เพื่อละเมอฝัน	ชีวิตนั้นอนาคตกทมคมอดสิ้น
เวลาดอกบอกกำหนดกฎชีวิติน	ยอมจักชินอยู่กับหุรุแก่ใจ
เชอผู้นั้น	แม้นิวพรรณเผื่อคณองไมคองใส
หากแต่ขึ้นฝันเฝ้าฝันเปล่าไว้	ยอมยิ่งไกลจะลวงลับนับวันคืน ^{๒๖๐}

ในบทร้อยกรอง " สาวงามของสมัย " ทวีปวรไค้กล่าวเปรียบเทียบสภาพ
 ของสตรีว่ามั่งสมอยู่ในกาม แล้วให้ชอคิความีหนทางที่จะปรับปรุงสภาพชีวิตขึ้นให้ดีกว่า
 ความมั่งหมั่งเจนนันจะไค้หรือไม่

สมัยนี้	สาวคองศรีไค้อาวคประกคประชัน
บรรจงแต่งแปลงร่างตางตางกัน	อวคทรงอันสะโพกกว้างเป็นนางงาม

^{๒๕๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๖๐} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

สมัยหนึ่ง
พอคากวานกานกามาเลี้ยงไว้

หญิงสาวซึ่งรูปลักษณะพักตร์มองใส
ชายหลังไหลเหนวมลอนประมูล

คุณค่าของดวงสตรีนี้เพียงไหน
หรือมีทางกว้างไกลในชีวิต

วัตถุแก่ความใคร่หรือจอมขวัญ
สูงกวาสรรคมันต์หัวหาตัวรวย ๒๖๑

ในบทอรุณกรอง " ความงามของเธอ " ทวีปวรได้เสนอแนวความคิด
เกี่ยวกับความเสมอภาคของสตรีว่า ผู้หญิงมีใจข้างเท่าหลัง แต่เป็นข้างเท่าหน้าเสมอกับ
ผู้ชาย

เธอมีใจข้างเท่าหลัง เธอหวังว่า
เดินเคียงมาเคียงไหลใจมั่นคง

เป็นเท่าหน้าเกียรติเจ้าหลักศักดิ์สูงส่ง
เทิดทูนวางอยู่ควยศรีสตรีไทย ๒๖๒

หลังจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา สภาพสังคมของเมืองไทย
เราได้เปลี่ยนแปลงไป แต่ทวีปวร ได้เสนอแนวความคิดว่ากลุ่มของผู้พลและโง่งกินชาติ
ยังมีอยู่ การต่อสู้จึงควรจะมีอีกต่อไป ทวีปวรได้สะท้อนความคิดนี้ใน " ลำนำอนาคต " ว่า

แดนนั้น
หน้ากากหลากล้ำอำพัน
ฉากใหม่บทใหม่โคจรจัก
เพียงละครบอนยอกหลอกตา

กิ่งสางกิ่งวันสืบสน
แทถอยทรชนชั่วช้า
เยื้องยักปลอมแปลงแต่งหนา
ปล้นชาติปรีชากว่าเคิม

๒๖๑ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๖๒ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ภารกิจมวณิกทรยังอยู่ แสนสูพันตีกฮักเดิม
 บทเรียนหากเป็ยรทอเคิม พายแพพูนเพิ่มรัชชนะ^{๒๖๓}

“ ทะเลชีวิต ” เป็นบทร้อยกรองเรื่องยาวที่แสดงแนวคิดถึงชาวประมงซึ่ง
 ชีวิตได้คิดเพื่อบุคคลอื่น โดยอาศัยธรรมชาติเป็นความหวัง ทวีปวรได้เน้นความ
 คิดนี้ว่า

ชุมชนหนึ่งซึ่งนำจิตมิตรหญิงชาย ฝากความหวังทั้งหลายด้วยกายใจ
 แดทะเลเวหาดวงอาทิตย์ แดจันทร์พราวดาวพิจิตรนิมิตไซ
 แดสายลมพริ้นระริ้วไป แดของโยหยาดเมฆเสกสร้างมา
 ชีวิตเขาเพราะภักดิ์รักอิสระ สรรณะธรรมชาติคือศาสนา
 ทุกทวงใจใฝ่เสรีศรีวิญญา คุณกนน้อยลอยฟ้าผ่าสายรุ้ง^{๒๖๔}

แต่การฝากความหวังไว้กับธรรมชาตินั้น ในบางคราวธรรมชาตินั้นเองที่ทำให้ลาย
 ชีวิตของพวกเขาก็เช่นชาวประมงผู้หนึ่งในเรื่องนี้ได้จับชีวิตลง

เหล่าชายรับรูดกันมา ไปยังเกศรา
 ปราศเขาเปลาสิ้นตวิโค
 เพียงหมวกเกาคร่าคู่ใจ อยู่ในเรือใบ
 ทั้งลำปลอดสิ้นวิญญา^{๒๖๕}

^{๒๖๓} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๖๔} ทวีปวร, ทะเลชีวิต, หน้า ๑.

^{๒๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

ข. แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง โดยสภาพที่เป็นจริงสภาพสังคมและการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น แต่ที่แยกมากล่าวก็เพราะต้องการให้เห็นแนวความคิดของทวีปารได้เด่นชัดขึ้น

" ระหว่างความเป็นกลางกับความเป็นธรรม " ทวีปารได้ชี้ให้เห็นว่าความเป็นกลางนั้น ไม่มีอะไรแน่นอน เพราะเป็นเพียงคำพูดเท่านั้น ควรที่จะหาความเป็นธรรมมาสรรค์สร้างโลกใหม่

ความเป็นธรรมล้ำค่าศรัทธาฉันนั้น	ไม่ดังเลเห็นเพราะหวั่นไหว
ไม่ขานชลาครวญครองเนื้อพองภัย	ทั้งไม่ไช้มายามาปิดบัง
ควยวจิตที่ไทรเราะเสนาะอ่าง	ความเป็นกลางจะยี่ค้อยู่คู่ก็ขลัง
แท้คำถอยพลอยทิ้งใจจริงจั่ง	ไม่อาจฟังเป็นสัจจะประจักษ์ใจ

ความเป็นกลางพรางตาหาคัวร์อด	แล้วทิ้งทอดประชาไปคูไรคา
ความเป็นธรรมนำสีฟ้าใหม่ใหม่มา	สู่มหานวยุคปลุกโลกพลัน ^{๒๖๖}

ทวีปาร ได้แสดงแนวความคิดในบทร้อยกรอง **Yankees Go Home** เกี่ยวกับการขับไล่อเมริกา ซึ่งเข้ามายังประเทศไทย โดยกล่าวถึงเมืองไทยว่าเป็นของคนไทย ไม่ใช่รัฐหนึ่งของอเมริกา

กลับไปเกิด	ผูกอเกิดภัยสงครามลูกหลานเหล่า
จอมโจรโหดโฉดเนาเบาปัญญา	ถือคอคลลาร์เป็นพระเจ้าเขาครอบครอง
แผ่นดินไทยของคนไทยใช้ใครอื่น	ควยยังยั้งยืนความเป็นไทยในโลกลง
เทอดพิทักษ์ศักดิ์ศรีฤดีปอง	ตามคัลลองเอกราชของชาติไทย

^{๒๖๖} ทวีปาร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

แผ่นดินไทยไช้รัฐที่สี่สิบเก้า	ที่พวกเจาจะเหยียบเลนเป็นผุยผง
แผ่นดินไทยของคนไทยไพ้ซำรง	ไทยทนงความเป็นไทยทั้งใจกาย
จากเหนือสุครุคังไตไค้ยีนเสีียง	เป็นสำเนียงคูกุ้เดียวกันคังมันหมาย
คือ "กลับไป กลับบ้าน เจามารราย"	กิดจะชายแเตอาวุ้สุคังแสนทราม ^{๒๖๗}

ในบทร้อยกรอง " สิ้นธานี " ทวีปวร ไค้กล่าวถึงลัทธิจักรวรรคินิยมว่า จะต้อง
สูญสิ้น เพราะประชาชนจะลุกขึ้นต่อสู้จัดจันสิ้นทราว

ในไม้ซาประชาชัยเกรียงไกรโลก	จักชั้ไซคพวกที่บ้าคาศักดิ์สรพ
คือจักรวรรคินิยมคองลมพลัน	รับโทษทัณฑ์ทวาจะมวดยควยปวงชน
จะแคนคินถิ่นไหนเราไม้รู	ประชาคั้นยีนขึ้นสู้ทุกแห่งหน
หลังโลหิตคฤทศสิ้นยอมยีนยล	เพื่อลุลลความเป็นไทยันไพ้บุญ ^{๒๖๘}

ในบทร้อยกรอง " เพลงแห่งอรุณ " ทวีปวร ยังไค้เน้นว่า ในสมัยหนึ่งลาคยาว
เป็นคินแคนที่ปลดเปลื้องอิสระ และเหยียคหยามความเป็นคน สมควรรที่จะปรับปรุงสภาพให้
ดีขึ้น

อากำแพง	คูกลาแกร่งแข็งชึ้นยีนผอง
สะกักกันคินชีวิตนิคครรลอง	มีป็นจ้องสี่มุมคุมลัศัวเมือง
คูกเกาะร้างกลางคินถิ่นโสโครก	ไกลจากโลกมันลือชื่อฟุ้งเฟื่อง
นาม "ลาคยาว" สะทอนทุกชยุคคั้นเคื่อง	ถิ่นปลดเปลื้องอิสระประกาชน

^{๒๖๗} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๖๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ลาคยารนี้ผู้ร้ายภายในชาติ

ลาคยารอยู่เหยียดหยามความเป็นคน

ลาคยารเป็นแนวเตาเผาเผาหลอม

ชุมเหล็กกลามาสูญแผ่นดิน

เอนจอณาถวาคูกจากทุกหน

ประจักษ์ผลโจรมของครองธานีทร

เข้าโอบอ้อมสุจริตชีวิตสิ้น

ล้างมลทินเอกราชของชาติไทย^{๒๖๘}

" ลาคยารรำลึก " เป็นร้อยกรองอีกบทหนึ่ง ซึ่งทวีปวรได้เสนอภาพของผู้ที่ถูกจับไปขังในลาคยารเกี่ยวกับคดีการเมือง ว่ามีบุคคลหลายอาชีพ บุคคลเหล่านี้ถูกจับเพราะเรียกร้องความเป็นธรรมแทบทั้งสิ้น

๗ ลาคยารเรามีพร้อมพี่น้อง

สันติชนนักการเมืองกระเคื่องคิน

กรรมกรชาวนาผู้สามารถ

ทั้งครูบาอาจารย์เชียวชาญล้ำ

นักประพันธ์นักครบครมพร้อมพรัง

ข้าราชการก็มีที่จับมา

อาชีพไหนจะเป็นใครจับให้หมด

ยังจับลึกสุดจะนิกรรำลึกลวน

ผู้เรียกร้องความเป็นสุขทุกสิ่งสิ้น

นักกฎหมายไปถวิลความเป็นธรรม

เหนื่อยสายตัวแทบขาดเขาจนค่า

เขวชาญผู้นำยุคใหม่มา

ทั้งนักหนังสือพิมพ์แกรงกลา

อีกพอคาซางตัดเสื้อเหลือประมวล

พระภิกษุปรากฏญาเหลือองถวน

การสอบสวนก็หยามขาทารุณทำ^{๒๗๐}

ทวิปวร ยังไคตายทอคสภาพความเป็นอยู่ในลาคยารว่ามีแต่ความทารุณโหดร้าย

^{๒๖๘} ทวีปวร, เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๑๔.

^{๒๗๐} ทวีปวร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

มีทั้งข้อมโยบตีและถีบเตะ

เลวและกว่ายุคใดไหนเกินกว่า

เราต้องกินข้าวแดงแฉ่งกรวดทราย หันระคายชยออกกลิ่นผื่นเต็มที^{๒๗๑}

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ทวีปวรยังไต่യാเรื่องราวเมืองใน " เพลงแห่งอรุณ " ว่า การเมืองเป็นของประชาชน ไม่ใช่เรื่องของอภิชน ซึ่งเป็นวิชาของฝรั่งเท่านั้น

เคยชินชานการ เมือง เรื่องชั่วชา ประจักษ์ตาแก่คนพนสงสัย
 การเมืองของนางประชาคากริกไกร ควยเทอดในอุคณาการหาญสู้รบ
 การเมืองของอภิชนคนส่วนน้อย ล้วนแล้วคอยรีดไถไม่รู้จัก
 โกงกินกันลั่นคือระเบิดพ แต่ลงหลบหลอกหลวงเหนือปางชน
 การเมืองของอภิชนคนเก่งกล้า คือชี้ชาฝรั่งคุมทุกชุมชน
 นาเหยียดหยามความเป็นไทสิ้นในตน เกิดเป็นคนไม่มีชาติทาสทั้งนั้น^{๒๗๒}

ค. แนวความคิดเกี่ยวกับการปลุกใจเพื่อสร้างสรรค์สังคมใหม่ให้มีสภาพดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม ทวีปวร เน้นความคิดในข้อนี้มากกว่า แนวความคิดอื่นใดทั้งสิ้น ซึ่งจะเห็นได้จากบทรอยกรองส่วนใหญ่ว่ามีเนื้อหาปลุกใจ และเราให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แดงอยู่เกือบทุกบท

กลอนเปล่า " ความหวัง " ทวีปวรแสดงให้เห็นว่า เมื่อยังมีชีวิตอยู่ จะต้องต่อสู้ สู้เพื่อความหวัง

^{๒๗๑} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๗๒} ทวีปวร, เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๓๑.

แต่ชีวิตอันมีค่าควรแก่ความเป็นชีวิต
 จักต้องเป็นชีวิตอันต่อสู้ด้วยความหวัง
 ยามมีชัยชนะไม่เพ้อเจ้อ ละเมออยู่กับความฝันจอมปลอม
 เมื่อยามพ่ายแพ้ย่อมไม่ยอมก้มหัวลงด้วยความสิ้นหวัง

ชีวิตยังคงมีอยู่ ก็ขออยู่ด้วยความภูมิใจในคุณค่าของชีวิต
 ชีวิตที่ไม่รู้จักยอมจำนน ชีวิตอันต่อสู้ตลอดไป
 ชีวิตที่อยู่ด้วยความหวัง และจะต่อสู้เพื่อความหวัง^{๒๗๓}

" เสียงเกริกไกร รัยประชา มาแต่ไหน " เป็นบทร้อยกรองที่ทวีปวร เน้น
 ให้เห็นว่าชัยชนะจะต้องเป็นของสามัญชน หากรวมมือกันเคลื่อนไหวต่อสู้

ชัยชนะประชาชนผลด้าเลิศ	กอกำ เน็ดพลังกล้ามาแต่ไหน
จากแรงงานผสวนรวมรวมแรงใจ	ของผองใหญ่ตราคร่ำท่าการงาน
อวิชคนใดก็ไม้อาจ	จะประสาทประสิทธิ์ให้ผลไพศาล
ทั้งไซ เลห์ เทวันคลบันดาล	แท้ทุกทานญูเป็นไทเคลื่อนไหวกัน

คืนเดิครา ผู้รักไทไมโซทาส	รวมอำนาจสร้างสมสังคมิใหม่
ล้างศัตรูผู้พลังทั้งนอกใน	เสียงเกริกไกร"รัยของชาสามัญชน" ^{๒๗๔}

^{๒๗๓} ทวีปวร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๗๔} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

" ของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน " เป็นบทร้อยกรองซึ่งทวีปวร
เราใจให้ปฏิบัติสังคมใหม่ โดยสังคมนั้นต้องเพื่อประชาชน

เมื่อออกอยากยากเข็ญเป็นทุกข์หมด อนาคตอยู่ที่ไหนไม่เห็นหน
มีสิ่งหนึ่งซึ่งจะต้องเป็นของคน โดยและเพื่อประชาชนไม่พ้นไป
สิ่งนั้นหรือคือคำสำคัญขจัด ปฏิวัติสร้างทิพย์ระบบใหม่
ความสุขมองของประชาทั่วหน้าไทย โดยและเพื่อประชาไซร้ไม่หลอกลวง^{๒๗๕}

ทวีปวร ไค้แสดงให้เห็นในบทร้อยกรอง " ไค้ฟ้าอิสรภาพ " ว่าทุกคนต้องการ
อิสรภาพ และต้องการที่จะพิทักษ์อิสรภาพที่มีอยู่จนนิรันดร

อิสรภาพซามซึ่งครึ่งใจมัน ก่อนสิ่งอื่นทุกชีวิตมันประสงค
ควยร้อยรักศรัทธาอาชารง จะยิ่งยง เยี่ยมยอดตลอดไป
อิสรภาพซามซึ่งครึ่งใจมัน คือคำขวัญประกาศกล้าสุกฟ้าใส
จากโรงงานผ่านทุ่งนาปรากฏไกร ทั่วหน้าไทยพิทักษ์มันนิรันดร^{๒๗๖}

บทร้อยกรอง " กระแสธาร " เป็นบทปลุกใจซึ่งทวีปวร เปรียบเทียบการ
รวมใจกับการรวมของน้ำ เป็นจำนวนมากจนมีอำนาจในการทำลายสิ่งกีดขวางให้
แผ่ขยายไค้

น้ำแกวหนึ่ง บำบัดซึ่งความกระหายมลายสิ้น
ยอมอ่านวยอวยเอื้อเกื้อชีวิต หยาดหยดรินระรินน้ำอ้ออื่นใด

๒๗๕ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๗๖ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

แต่ทว่าหาไ้ทำจำนวนจิต
 เพราะถูกแยงแบ่งสรรปันส่วนไป
 หากรวมน้ำ
 จักต้องพรันหวั่นไหวในฤดี
 กระแสธารผานผันคั่นคนภพ
 แรงที่รวมรวมพลังช่างเกรียงไกร

หรืออุกคึกคะนึ่งพรันควยหวั่นไหว
 จึงไ้ใคร่พลังลว่นที่ควรมี
 ชันเป็นลำธารลว่นจึงควรถ
 ยามน้ำนี้ไหลเชี่ยวเป็นเกลียวไป
 พึงทำนบหรือขุนเขาเหล่านี้ไ้
 ผลิตคั่นไ้ให้สิ่งก็คั่นพลังพายภินท์^{๒๓๗}

บทร้อยกรอง " ธารรักจะอยู่อย่างทาส " เป็นบทปลุกใจซึ่งทวีปวรเร้าใจ
 ไ้ประชาชนคั่นรณไ้พ้นจากความเป็นทาส

ล้มแล้วหรือ
 เคยองอาจประกาศแค้นแนใจ
 ชั่วชีวิตคิดไ้จนหรือไ้ยว่า
 สูญสิ้นสิทธิต่ออิสระจะจงรัก
 มิตรของชา
 ยังดำรงจงถวิลไม่สิ้นไป
 เกิดเป็นไทยไ้เป็นทาสหรือคาคคึก
 ไ้คนไ้จกโหดหินหรือวิญญา

เคยเทิดถือไ้ในศรัทธามาเพียงไ้ไหน
 เกิดเป็นไทกลับเป็นทาสอนาถนัก
 คีรกาชีวิตไว้ให้คำศักดิ์
 ไ้เขาตักดวงวิญญาณปานสั้วไพร
 ความแกร่งกล้าอุคมการกั้วานสมัย
 ยังรอชั้ชนะที่ตองมีนา
 ว่าชีวิตเช่นทาสนี้มีคุณค่า
 รักจะอยู่อย่างทาสากั้วหน้าไป^{๒๓๘}

ง. แนวความคิดเกี่ยวกับการมองอดีต เกี่ยวกับเรื่องนี้ทวีปวรมีแนวความคิดว่า ไม่ควรลุ่มหลงในอดีตจนเกินไป ควรมุ่งมั่นไ้ในปัจจุบัน และสร้างสรรค์อนาคต

^{๒๓๗} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๓๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

อย่างไรก็ตาม ทวีปวรัยยังมองเห็นความสำคัญของอดีตอยู่บ้าง บีโชมองไม่เห็นความสำคัญเสียเลยก็หาไม่

บทร้อยกรอง " อดีตหรืออนาคต " ทวีปวรัยได้แสดงแนวความคิดว่าควรมุ่งสร้างอนาคตเพื่อที่จะนำไปสู่ชีวิตใหม่

หากทุกคนตระหนักสำนึกบ้าง	ร่วมกันสร้างอนาคตให้สดใส
ทนลำบากตรากตรำเพื่อนำชัย	ชีวิตใหม่ก็คงสมนิยมปอง
คับเสียเกิดคับอดีตที่กักกัน	เจริญมุ่งมั่นวิถีใหม่อย่าให้หมอง
เดินถอยหลังคงจะบาปหลงคลอง	เจริญชีพนองตอสูสูสุขเอย ^{๒๗๕}

ในบทร้อยกรอง " แคนูสร้างโลก " ทวีปวรัยก็พยายามเน้นว่า ควรเรียนรู้อดีตบ้างเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางแกอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม ทวีปวรัยก็ยังคงเน้นความสำคัญของอนาคตที่สดใสอยู่นั่นเอง

เราควรรู้อดีตเขา	คืออนาคตเราเมื่อหน้า
มือสองตองพลิกพสุธา	จนกว่าจะพิชิตจิตลง
สหายรัก	หน้าที่ทรงศักดิ์สูงสง
แม่เขาจักกูดลึง	แม่หลังจักคงค้อมไป
ชีวิตยังอยู่สูเกิด	เพื่อเกิดอนาคตสดใส
สูเกิดควยแรงควยใจ	เพื่อมหาประชาชัยไกรฟ้า ^{๒๘๐}

๒๗๕ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๘๐ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ของชายหนุ่มหญิงสาว ซึ่งอยู่กินกันโดยไม่ประพฤติตามจารีตประเพณีที่เคยปฏิบัติกันมา
ในบทร้อยกรอง " โศกนาฏกรรมประจำวัน " ว่า

<p>" คุณแม่" เรียกเงินเกินคิด (แม่มีทรัพย์มากทำไป) แต่งแล้วหญิงคงสงแม่ เงินเดือนเธอเหลือสี่ร้อย</p>	<p>สองหมื่นซื้อมิตรถูกใจ แถมขอเงินอนใจในนอย เดือนละพันกันแย(ไชยอຍ) ไชยสอยเพียงนั้นกันตาย</p>
---	--

<p>อายุยี่สิบห้าขวบ คู่รักที่รักตระหนักเนา ตัดสินเสร็จพรากจากบ้าน พันฝ่าจารีตที่ล้าสมัย เรื่องนี้เรื่องจริงเราจัก ประเพณีมีกันกันฉะนี้</p>	<p>ตัดสินชีพได้ไชยเวลา อายุยี่สิบเก้าพอกัน ควยหาญอีกในใจมัน ควรชมจอมขวัญกระไรดี ตระหนักแก้ไขใจฉะนี้ ปากแกลกลสตรี้คิด เทอญ^{๒๘๒}</p>
--	---

ในแง่ของการนำสิ่งที่ เป็นอดีตมาศึกษา เช่น การศึกษาประวัติศาสตร์
ทวีปวรได้แสดงแนวคิดว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ซึ่ง เป็นอดีตนั้น ควรศึกษาสาระแห่ง
ศาสตร์อย่างแท้จริง ประวัติศาสตร์ที่เรียนไม่ควรเน้น " ราชประวัติ" จนเกินไป แต่
ควรจะเน้นสภาพที่เป็นจริงของชีวิตคนไทย " ประวัติศาสตร์อยู่ที่ไหน " เป็นบทร้อยกรอง
ซึ่งทวีปวรได้เน้นความคิดนี้ไว้อย่างชัดเจน

^{๒๘๒} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

อ่านประวัติคัดเขียนฝากเพียรมา
 ลวแพร่วรา"ราชประวัติ"จักมาอ้าง
 ชีวิตของของคนบนแดนไทย
 ภาพสังคมชั้นชั้นยิ่งยุด
 ราชสำนักศักดิ์นาสารพัน
 โอเฝ้าฟ้าจากฟ้ามารอบฟ้า
 แด่ไพรฟ้าเลี้ยงฟ้ามานั่งเมือง

ประวัติศาสตร์ปราชญ์มองดองศึกษา
 ที่พชนชั้นสันติสุขหรือทุกขทาน

ช่างไร้สาระแห่งศาสตร์อนาถใจ
 โลกบางจริงบ้างต่างชานไซ
 ไม่เคยได้เปิดเผยหรือเอ่ยกัน
 จะปลดปล่อยภาพพวงคจฺสรวงสวรรค์
 ล้วนแต่เป็นเป็นพิมานโอฬารเรื่อง
 เคนเคซาทศทิศคิพั้งเพื่อง
 ไม่กระเดื่องคจฺฟ้าบาทหรือคิ

แล้วตั้งหนาเขียนในหมคจฺไซชาน
 เชิญเปิดคนานมีคสนิท-อวิชา^{๒๔๓}

๕. แนวความคิดช่วยจรรโลงสังคม ทวีปรบแน่น ความรัก ความมีน้ำใจ

ความเมตตาปราณี มนุษยธรรม แสงธรรม สันติ ความสุจริตใจ และการกระทำความดี
 ทั้งหมด จะนำมาซึ่งความสงบสุขอย่างแท้จริง

บทร้อยกรอง " ภราครจากดวงใจ " เป็นบทหนึ่งซึ่งเน้นให้เห็นว่าพลัง
 แห่งความรักก่อให้เกิดสันติสุข

พลังรักแห่งประชาคาเลอลบ
 พลังรักแห่งรักจักยืนยัน

ใจเจนจบสัจจธรรมนำชีพมัน
 ค้วยมิ่งขวัญภราครกำจรไป

ภราครสะท้อนเสียงเพียงพิณขับ
 ภราครสะท้อนไกลไมตรีครอง

กังวานศัพท์เสนาะไหวในจีพนอง
 ทุกจิตของสันติสุขปลุกโลกเทอญ^{๒๔๔}

^{๒๔๓} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๔๔} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

"จากไอนิน" เป็นบทร้อยกรองซึ่งทวีปวรกล่าวถึงความรักจะช่วยจรโลง
สังคมและควรจะหวานให้เกิด

กลืนรวงข้าวราวจะนำสำนึกจิต	ความเป็นมิตรสมานฉันท์อันใดเหมือน
ยามพลิกพื้นผืนแผ่นดินรินรักเคื่อน	สายใยเยื้อนเสมือนย่ำคำรักไว้
เพื่อแผ่นดินถิ่นนี้ชื่นชีวิต	เพื่อพิชิตภัยพาลคัจฉานไซ
ซารรักแท้แลเพลินลนดวงใจ	หวานพีชไว้แก่ชีวิตเกิดมิตรมวล ^{๒๘๕}

" กังวาน ตะวัน " เป็นบทร้อยกรองอีกบทหนึ่ง ซึ่งย้าว่าความรักจะทำให้โลก
ทางยุคเชษฐ

แรงตะวันอันอร่ามงามผืนภพ	ควยกราคกลบรัตติกาลไพศาลสมัย
แรงรักรวมวิถีชีวิตไซ	ลบโลกให้ทางยุคเชษฐเป็นสุขเอย ^{๒๘๖}

ทวีปวร ได้เน้นในบทร้อยกรอง " ซารน้ำใจ " ว่า ความมีน้ำใจเมื่อบังเกิด
ขึ้นแล้ว จะให้ความชื่นน้ำใจ

๗ แคนดินถิ่นใดในโลกกว้าง	มนุษย์สร้างสิ่งสรรพคุณั้นหมาย
ซารน้ำใจไหลหลังอยู่พรังพราย	อวลอบอายุอุทยานผสวนรัก
๗ แคนดินถิ่นนั้นเชอผันถึง	สัจจะซึ่งจกทรวงไม่หนวงหนัก
เย็นเยือกกับคัมภรอนผอุณพัก	ไซเชื่อนชกชิงชังเบียดบังใจ

^{๒๘๕} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๘๖} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ณ แคนดินถิ่นสถิตมวลมิตรระนี้
นำขึ้นลำน่านำคางชาวชัชวาล

น้ำใจที่หลังไหลสุคไพศาล
ยามพองพานกลีบบุปผาวิภาพราย^{๒๔๗}

" เหนือนิรันดร " เป็นบทร่ายกรองของทวีปวร ซึ่งเห็นว่า ความเมตตา
ปรานี เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความชุ่มชื้นแก่ชีวิต

ความเมตตาปรานีมีอยู่ที่ไหน
ชุ่มชื้นล้ำอมฤตชีวิตวัน

ดวงอำไพราวพรอมรสวรรค
ราวของขวัญเทพประทานลอยผ่านฟ้า^{๒๔๘}

Above All Nations is Humanity เป็นก้อนแปลนบทหนึ่ง
ซึ่งทวีปวรได้เห็นว่า มนุษยธรรมมีค่าสูงสุดในชีวิต เพราะนำมาซึ่งความรัก และความหวัง

ชวาลาแห่งสัจจะชัชวาลขึ้นแล้วทางเบืองบูรพา
รังสีมาแผ่ไกลไปทั่วผืนภพอันไพศาล
นำมาซึ่งอุดมการณ์ที่ร่วมกันของผู้ถูกกดขี่ ไพบูลย์ด้วยคุณค่า
นำมาซึ่งศรัทธาแห่งความรัก ความหวังอันเอนกอนันต์ในดวงใจ
มนุษยธรรม มนุษยธรรม คำศักดิ์สิทธิ์
มนุษยธรรม คำอันอุบัติพร้อมด้วยความเป็นมนุษย์
เหนือพันธะ ชาติประเทศใด ๆ และเหนือนิรันดร^{๒๔๘}

๒๔๗ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๔๘ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๔๘ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ในบทร้อยกรอง " ผันของเขอ " ไต่กล่าวถึงแสงธรรม และความไม่เบียด-
เบียนกันว่าเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความสงบสุข

เขอผันถึงแสงธรรมนำชีวิต
พิฆาตเคียดเกลียดคดลับคัมเมื่อโย
เชอผันถึงคุณความนุญนี้
มิใช่ขบขุดยามเหยียดครั้งเกี่ยวกัน

ให้มวลมิตรสหายก็สุขทุกสิ่งได้
เหตื้อดวงใจและดวงใจไค้ผูกพัน
กงจกมีค้ำมือสองครองมิ่งขวัญ
ไข่มุกมันกชี่เป็ยบปีหา^{๒๕๐}

" ศานติพิชิตมิตรรัก " เป็นบทร้อยกรองซึ่งทวีปวรชี้ให้เห็นว่า ศานติ จะ
ร้างมร้างทั้งปวง และจะทำให้โลกสงบสุข

ศานติมนุษยสุคหวัง
โลกสุขแลงเสราเราใจ

รวมพลังก่อเกื้อเพื่อให้
ศานติสัททย์ไฝ่ปอง

ศานติพิชิตมิตรรัก
ศานติพิชิตนิจนิรันคร

ทรงศักดิ์สัจธรรมนำขวัญ
ยึดมั่นชวชชัยไว้เทอญ^{๒๕๑}

บทร้อยกรองชื่อ " คำขานรับ " ทวีปวรได้เห็นว่า การประกอบคุณงามความดี
นั้นจะนำมาซึ่งความรื่นรมย์ใจ และสันติสุข

สำเนียงนั้น
พิชคุณงามความดีที่หวานใจ

คอยกล่อมขวัญชาวประชาว่าสิ่งไหน
เริ่มผลิตไบบผลิตคอกอกณณา

๒๕๐ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๒๕๑ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

อำนาจความที่ที่สาม คือ เพลงพรหมพราัยพริ้วลิ่วหล้า
 สำเนียงเรียกเพรียกพรองกองแคนฟ้า แสงหรรษาสันติสุขปลูกแผ่นดิน^{๒๕๒}

(๒) กวีธิในการเขียน เกี่ยวกับกวีธิในการเขียนจะแยกกล่าวเป็น ๒ ประเด็น คือ ชนิดและรูปแบบคำประพันธ์ และศิลปะการประพันธ์

ก. ชนิดและรูปแบบคำประพันธ์ ทวีปวร เป็นนักเขียนบทร้อยกรองรวม-
 สมัยที่ใช้คำประพันธ์มาแต่หลายชนิด จากงานเขียนที่รวบรวมมาได้ พอที่จะแยกแยะ
 ชนิดของคำประพันธ์ได้ดังนี้

คำประพันธ์ประเภทกลอนมี กลอนหก กลอนแปด

คำประพันธ์ประเภทโคลงมี โคลงสี่สุภาพ

คำประพันธ์ประเภทกาพย์มี กาพย์ยานี ๑๑, กาพย์ยั้ง ๑๖, และ

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๔

คำประพันธ์ประเภทฉันท์มี สัททูลวิกิพีตฉันท ๑๘, ฤชงคประยาตฉันท ๑๒
 อินทริวิเชียรฉันท ๑๑, วสันตคิลฉันท ๑๔, และอิทิสังฉันท ๒๐

คำประพันธ์ประเภทร่ายมี ร่ายสุภาพ

นอกจากคำประพันธ์ที่กล่าวแล้ว ทวีปวร ยังมีผลงานเขียนซึ่งเป็นกลอนเปล่า
 ที่รวบรวมได้อีก ๓ บท คือ Above all Nations is Humanity ซึ่งเน้น
 มนุษยธรรมว่าเหนือสิ่งอื่นใด " ความหวัง " เน้นว่าทรายใดที่มีลมหายใจความหวัง
 ก็ยังคงมีอยู่ " อนันตภาวะ " เน้นให้เห็นว่า ภาวะต่าง ๆ ในโลกจะดำเนินต่อไปไม่มี
 ที่สิ้นสุด

งานเขียนบทหรือกรองของทวีปวรทุกชิ้นพิถีพิถันในการเลือกรูปแบบ และเกรงครัดจนพิถีพิถันมาก ความงามในเรื่องรูปแบบลักษณะคำประพันธ์จึงเป็น ลักษณะเด่นในงานของเขา นอกจากนี้การเลือกใช้คำประพันธ์ก็ทำตามทวีปวรยัง ต้องคำนึงความสัมพันธ์กับเนื้อหาด้วยว่าจะไปกันได้หรือไม่ ด้วยเหตุนี้เองงานของเขาจึงเป็นงานที่ให้คุณค่าในด้านความบันเทิง และเป็นเครื่องประเทืองปัญญาสม กับที่เป็นงานประพันธ์ที่ควรแก่การยกย่องอย่างยิ่ง

ลักษณะงานเขียนของทวีปวร ที่เด่นอีกอย่างหนึ่งคือ ทวีปวรได้พัฒนางานเขียนของเขาให้แปลกและใหม่ขึ้น คือทวีปวรได้เขียนบทหรือกรองเรื่องยาว ๒ เรื่อง โดยใช้คำประพันธ์หลายชนิดสลับกัน เช่น กลอนหก กลอนแปด โคลงสี่สุภาพ กาพย์-สรุภคณางค์ กาพย์ยานี กาพย์ฉมัง อินทวิเชียรฉันท ฯลฯ ซึ่งการเขียนทำนองนี้จะเรียกว่าลิลิตก็ไม่ใช่ จึงถือได้ว่าทวีปวรได้สร้างสรรค์งานเขียนขึ้นมาตามความถนัด ของตนเอง ซึ่งเหมือนกับงานเขียนของ จิตร ภูมิศักดิ์ แต่ไม่สามารถทราบได้ว่าใคร ได้ยึดแบบอย่างของใครกันแน่

ข. ศิลปการประพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องนี้จะแยกกล่าวเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ศิลปการเลือกสรร คำมาใช้ และการใช้ทวิโวหาร

ข.๑ ศิลปการเลือกสรร ใช้คำ จากการศึกษางานเขียนของ ทวีปวร พบว่าทวีปวรใช้คำในบทประพันธ์ของเขาแตกต่างกันอยู่ ๕ แบบคือ

ข.๑.๑ การใช้คำธรรมดาเรียบง่าย ซึ่งแฝงการปลุกเร้าอยู่ในที่ ทวีปวรอาศัยทวิโวหารของคำในการเรียบเรียงทำให้เกิดความรู้สึกว่า มีความเด็ดเดี่ยว เด็ดขาดในถ้อยคำ สมกับที่ทวีปวรได้กล่าวไว้ " บทประพันธ์ของเขานั้นทางทำนองของคำ จะต้องไปกันได้กับเนื้อหา " ^{๒๕๓} บทประพันธ์ต่อไปนี้แม้จะ

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ทวีปวร, วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ สำนักงานพัฒนาความ
ชโลปถัมภ์.

เรียบเรียง แต่ทำให้ความรู้สึกเคียดชัง ลำพอง ผยองอยู่ในที่

" เพลงแห่งอรุณ "

คำเรียกขานอันไพเราะปานกับสัตว์
หากพละคณิกนิกนอยพลอยเจิบตัว
แดนติดกันนั้นในใจไม่กล้า
ผู้คุมหอรระยอเห็นเป็นอาจิม

ระบุมัชฌิมนคนชาติชั่ว
ขมิโกลัวแหลจะกราบรามกับคิน
ผู้ตองหากการเมืองกระเคื่องสิ้น
หายโหดหินด้วยเคศาสามัคคี^{๒๕๔}

" แคว้นครุฑของชีวิต " :

จงเป็นอาทิตย์เมื่ออุทัย
พากเพียรเรียนรู้โลกา
แรงอรุณหนุนเนื่องเรื่องเล่า
มีคมนอนธกาลทานทุกข

พลังใหม่เข้มแข็งแกร่งกล้า
เปลี่ยนแปลงสู่อาริยะยุค
แรงครุฑจักนำสันติสุข
มือ สองจักปลุกประกายพลัน^{๒๕๕}

" แคนผู้สร้างโลก " :

ชีวิตยังอยู่สู่เด็ก
สู่เด็กควยแรงควยใจ
ชัยชนะที่เห็นชัยชนะ
สังจธรรมที่ทานศรัทธา

เพื่อเกิดอนาคตสดใส
เพื่อมหาประชาชัยไกรฟ้า
คงจะคงอยู่คู่เหล่า
คงจะโรจน์โชติทินภาชวันนิรันดร^{๒๕๖}

^{๒๕๔} ทวีปวรร, เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๓๐.

^{๒๕๕} ทวีปวรร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๕๖} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

" ถารักจะอยู่อย่างทาส " :

เกิดเป็นไทยเป็นทาสหรือคาคคิ

ให้คนโศกโศกหินชื่อวิญญา

ว่าชีวิตทาสนี้มีคุณค่า

รักจะอยู่อย่างทาสักหมื่นไป^{๒๕๓}

ช.๑.๒ การไขว่คว้าที่มีเสียงอันหวานประณีตบรรจง
ทวีปวร^{๒๕๒} ไขว่คว้าในลักษณะเช่นนี้ ไ้คงดงามวิจิตรบรรจง ในลักษณะของคำประพันธ์ทุก
ประเภท เขาสามารถเลือกหาถ้อยคำที่ไพเราะ ให้ความรู้สึกมาใช้ได้ดีมาก คือมีเสียง
จังหวะ และความหมายของคำเด่น บทร้อยกรองต่อไปนี้จะทำให้มองเห็นลักษณะดังที่กล่าว
มาแล้วได้อย่างดี

" ทะเลชีวิต " :

พระพายพลิ้วพะพานพราย

วะแววย้าวิเวกยิน

ทิวาไขว่วิลควร

พิภพใหม่พิพัฒนาแมน

ละเลื่อมสายละลอก^{๒๕๒}

สลอนกันสร้างแสน

วิจิตรมวลวิจิตรแมน

นลิ่งผองเมื่องพรหม^{๒๕๔}

" นิตราเกิด " :

หยาดน้ำค้างอย่างแก้วแพร้วใบหญ้า

หลอकिनุ่มชุ่มน้ำลำแดง

นิตราเกิดเนคฉายประกายชีวิต

หลับเนตรแล้วแผ่วพิไลในวิญญาณ

ยะเยือกพาเป็นพริ้วลิลี่สว่าง

คอยโน้มดวงสนิพนันพันันครักกาล

สาโคสทิศพิงอุบติควยทัตถาญ

ชีวิตใหม่ไขกังวานผานภพเทอญ^{๒๕๕}

^{๒๕๓} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๒๕๔} ทวีปวร, ทะเลชีวิต, หน้า ๒.

^{๒๕๕} ทวีปวร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

" กังวานชีวิต "

มาลัยรักสลักเสลาเราแนบหมอน ในยามนอนมนัสนันต์ด้วยฝันหวาน
มาลัยพจนบทกวีมีวิญญาณ คือกังวานชีวิตสถิตทรวง
ถ่ายทอดสุขทุกข์โศกในโลกนี้ เสียงคีตส์ธารเสนาะเซาะซาหลดง
เมฆกล่อมดาวพราววิภาเต็มฟ้าปราง ชึ่งแคดวงสมพรพรำคำมกรัก^{๓๐๐}

" อันดินแดนรมฤทัยไขปลายทาง "

เมฆชมพูปลูมพรายพรหมฟ้า นวลนัยน์ตาเต็มครามยามลอยล่อง
ตะวันรอนออนโรยไปรยวิวทอง คุจโยยของหยาดรุ้งรุ้งนิมิต
เนินหญ้านุ่มลุ่มล่อคังมรกต ธาราหยดยะเยือกทรวงจับดวงจิต
ตะแบกรมกมกายหมายบุญมิตร คอกมวงชัคเช่นฟูฟปลุกนิทรา^{๓๐๑}

บทร้อยกรองของทวีปวรซึ่งใจถอยคำที่อ่อนหวานประณีตบรรจง เช่นนี้ยังมี
อยู่อีกจำนวนไม่น้อย เช่นบทร้อยกรองที่ชื่อ " ฝันของเซอ " " ที่สุดของชีวิต " "
" สันติภาพจงเจริญ " " ทาสอุปาทาน " " ทะเลชีวิต " " ดวงใจในแดนฟ้า " ฯลฯ
จึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ทวีปวร มีความสามารถในการใช้คำให้เกิดแง่มุมใน
ลักษณะเช่นนี้ ไม่แพ้นักเขียนบทร้อยกรองคนอื่น ๆ แม้วางงานในระยะหลังของเขาจะ
ค่อนข้างแข็งกร้าวไปมากก็ตาม

๓๐๐ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๓๐๑ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ช.๑.๓ การกล่าวคำซ้ำ ทวีปรวกล่าวคำซ้ำไว้ในบท
 ร้อยกรองหลายบท การใช้ถ้อยคำเช่นนี้ ได้ผลในการเล่นคำให้มีเสียงไพเราะ
 และเป็นการเล่นหรือย้ำความที่ต้องการเน้นนั้นให้แจ่มชัดยิ่งขึ้น การกล่าวคำซ้ำของ
 ทวีปวรรที่นาสนใจมีดังนี้

“ เพลงแห่งอรุณ ” มีการซ้ำ ๑ คำ และ ซ้ำ ๒ คำ เช่น
 การกล่าวคำซ้ำ ๑ คำ ในทวิวรรคของกลอน
 ยิ่งบรรคมาหาชนอยู่นิ่ง ยิ่งซาบซึ้งสุขสำราญวิมานสรวง
 ยิ่งอดอยากยากเข็ญเป็นทุกข์ปาง ยิ่งตักดวงมิรู้ลืมกระหม่อมใจ^{๓๐๒}

การใช้คำซ้ำ ๒ คำ เมื่อขึ้นบทใหม่ทุกบท

แคนไทยหมายถึงนครพิงค์	ทุกสิ่งแจ่มเลิศเจิดหล้า
หมายถึงทุกสถานลานนา	พืชพันธุ์ชุกชุมอุตุคม
แคนไทยหมายถึงที่ราบสูง	พลอยจูงใจสลกระหม่อม
หลาแดงแห่งผากตราครม	สำสมเพลิงรบอบอวล
แคนไทยหมายถึงดินทรยุค	ภาคกลางร่างสุขกำสรวล
นาเหลืองเรื่องวันขึ้นชวณ	แฉลวนของเขาเจ้าคน
แคนไทยหมายถึงทะเลรอบ	ชื่นชอบชาวประมงส่งผล
ลมลินสนันเพรียกเรียกคน	วอนวนเกศราดาดม ^{๓๐๓}

^{๓๐๒} ทวีปวรร, เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๒๒.

^{๓๐๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

การใช้คำซ้ำ ๒ คำในบทแรก แล้วกลับคำที่ซ้ำในบทต่อไป

ที่สุดकुङ्คङ्คังหังวาค	ชีวิตคิณพลาตมาคหมาย
ที่สุดकुङ्คङ्คองพรางพราย	กลับกลายมีคหมองครองครวญ
สุดที่ชีวิตคิณหัง	กินทังพิมานพรำกำสรวอ
สุดที่ชีวิตคิณมวล	แลลวนหลายลับคัมไป ^{๓๐๔}

การใช้คำซ้ำ ๓ คำในวรรคแรกของทุกคำกลอน

ใจนางอย่างลมณสมพัก	โบทสมักไปยังยังเฉย
ใจนางอย่างรุ่งรุ่งเลย	เปลี่ยนทิสซิคเซชขอบฟ้า
ใจนางอย่างดาวสกาวิโชติ	เรื่องโรจนร่วงโรยโหยหา
ใจนางอย่างสมุทรสุคตา	สะอื้นอ้าเปลี่ยนชายหลายใจ ^{๓๐๕}

การใช้คำซ้ำ ๕ คำในวรรคแรกของทุกคำกลอน

ณ แคนคินดินไคไรเซตคัน	ปรากฏการกันมนุษย์กลับคัมสินสูญ
ณ แคนคินดินไคไรกองกุนต์	คอยเพิ่มพูนความเกลียดเคียดซึ่งแค้น
ณ แคนคินดินไคไพรพฤษชาติ	คารคาษมรกตหมคจคแสน
ณ แคนคินดินไคไชรักแทน	ความคูลแคลนอาฆาตมาคทำลาย ^{๓๐๖}

^{๓๐๔} ทวีปวร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

^{๓๐๕} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๓๐๖} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ข.๑.๘ การใช้คำในวรรคแรกของบทกอนให้เหลือเพียง ๓ คำ
ลักษณะการใช้คำแบบนี้มีปรากฏทั่วไปในงานเขียนบทหรือกรอนที่เป็นกลอนสุภาพชนิดกลอนแปด
มักจะเป็นการบอกหรือแสดงอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะมีหรือเกิดขึ้นต่อไปและการใช้คำแบบนี้
นี้จะให้ความรู้สึกเหมือนบทสนทนา หรือแสดงความสงสัยอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังเช่นในบท
รอนกรอน " ยิงชีวิต " และ " เซอที่ฉันรัก "

อะไรหนอ
สิ่งนี้ของทรงคุณอนโลกา

เกิดขึ้นมา
ไม่ยอมหยุดรุดหน้าชั่วคาปี

สิ่งอันนั้น
เป็นที่รวมรวมพลังหวังดาวาย

สิ่งนั้นหรือ
เทอดอยู่มั่นขวัญดวงใจสู้ไฟรี

เพราะไคเห็น
เซอหยักอยู่สู่โลกโศกประชัน

อยากจักขอฝากคำราฟิ่งว่า
ใหญ่ยิ่งกว่าดวงชีวันนั้นสิ่งใด

จากวิญญูการราวแกร่งกำแหงที่
ไม่เคยมีคำว่าแพแก่ผู้ใด

พลิกโลกอันอัปลักษณ์จักมาคหมาย
กองประกายกราดชันรินชีวิต

ประจักษ์คืออุมการไพศาลศรี
ไม่เคยมีที่จะลดปลดเปล้าปอง^{๓๐๗}

เซองามเคนอยู่ควยแรงที่แข็งขัน
ไม่เคยพรันหวั่นไหวทั้งใจกาย

^{๓๐๗} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

เขื่อนั้น
ถือสัจจะประจำใจไรมารยา

เอนกอนันต์ทั่วไปในแดนเหล่า
คงคุณค่าควางานหนักเป็นหลักชัย

เพราะเหตุนี้
เขอลีมีวีรกรรมค่าโลกา

เธอแหละที่ควรเทิดเลิศเลอค่า
ถึงแม่วานิรนามทุกยามไป^{๓๐๘}

๓๐๕ การไขชดถอยคำรุนแรง ก้าวร้าว ส่วนใหญ่เป็นคำคำ
ซึ่งปรากฏในบทร่ายกรอง " เพลงแห่งอรุณ " คำคำที่ทวีปวรใส่ให้แก่วลละครแม่จะมี
อยู่น้อยแต่ก็สะใจ ถึงใจ ให้ความรู้สึกน่าเกลียดคนากลัวอย่างยิ่ง เช่น

ก้าวพลาคบาวทวิถีนไฉน	รถเก่งเกรียงไกร
เนียดเกือบชนกลมคลาน	
เสียงคา"ซาคีหมา"ชมชาน	ถุย คนจันฑาล
เคินเคาไปกูดูทาง	
รถกุส่วยหรุส่าอาง	เกือบเประอะเลอะปาง
เซอะชะซัคเซเรมา ^{๓๐๘}	

เขายินเสียงย่าพราพจี	เบิกมาเห็นมี
คนโซเหม็นสาบเหม็นสาบ	
ชีวีว่หอมสรพวงค	ที่ไกลว้ายวาง
ทวาดสง "ใส่หัวมึงออกไป	

^{๓๐๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๓๐๘} ทวีปวร, เพลงแห่งอรุณ, หน้า ๑๐.

ชีพคำรงค์อยู่จงสู้เถิด
 คุจนางแอนแควนกระไรไมจ่านน

จึงก่อเกิดพลังกล้าพาสบผล
 ทอฟ้าฝนมรสุมรมชีวิต^{๓๑๒}

บทร้อยกรอง " ที่สุดของชีวิต " ทวีปวรรได้เปรียบเทียบความงามของนางกับ-
 สิ่งต่าง ๆ และในขณะที่เดียวกันได้เปรียบเทียบใจนางกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งหาความแน่นอน
 มิได้

พักตร์นางแสนดวงโลภิต
 สองปรางพรางพรมชมพู
 เนตรนางนอมขนงกรับ
 ขวนชายหมายขอบหมอบกราบ

เพ็ญแพหาคือคอดู
 อรุณดวงสองสุคูปาน
 คำขลิบยี่งวาดหยาดหวาน
 แทบบาทนงคราญครวญรัก

ใจนางอย่างลมผสมหัต
 ใจนางอย่างรุ่งรุ่งเลย
 ใจนางอย่างดาวสกาวิโชติ
 ใจนางอย่างสมุทรสุดตา

โบทสัคไปยั้งยั้งเฉย
 เปลี่ยนทิศซิคเซชขอบฟ้า
 เรื่องโรจน์ร่วงโรยโทยหา
 สะอื้นอ้าเปลี่ยนชายหลายใจ^{๓๑๓}

ในบทร้อยกรอง " แคว้นครุฑของชีวิต " ซึ่งทวีปวรรระบุว่า เขียนบทนี้ให้แก่เด็ก
 คนหนึ่งซึ่งเกิดในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๕ นับว่าเป็นบทอุปมาอุปไมยที่คมคายและเข้มแข็ง
 ในถ้อยคำอย่างยิ่ง

^{๓๑๒} ทวีปวรร, รวมบทกวี, ไม่มีเลขหน้า.

^{๓๑๓} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

เขอนั้นถ้าคือตะวันอันงามโรจน์
บ่งบอกความงามเอื้อเห็นอสิ่งใด

ฉายช่วงโชติขึ้นชีวิตมิตรสุกใส
ถิ่นไหนไหนเขอทั้งหลายกายกร่างงาน^{๓๑๗}

ข.๒.๒ การใช้สัญลักษณ์ การใช้สัญลักษณ์ในงานบทร้อยกรอง
ของทวีปวรมีให้เห็นอย่างเด่นชัดอยู่หลายบท เช่น

บทร้อยกรอง " ภราครจาตดวงใจ " ทวีปวริช้สายรุ้งเป็นสัญลักษณ์ของความ
รุ่งโรจน์ของชีวิต

เมื่อสายรุ้งรุ้งระยับประดับฟ้า
เมื่อการบุญคุณธรรมรักคำจ่าย

แสงทรรษาแห่งสรวงโชติช่วงฉาย
เหมือนภาพหมายดวงมณุษย์อุตุคมกล^{๓๑๘}

บทร้อยกรอง " สำเภาทองของชีวิต " ใช้สำเภาทองเป็นสัญลักษณ์ของการดำเนิน
ชีวิตอย่างมีอุดมการณ์มั่นคงเพื่อให้ชีวิตมุ่งไปสู่เป้าหมาย

สำเภาทองมีทองฟ้า
กลีฏุกแหละพรากคือ

เพราะเหตุพายุโหมฮือ
มีเคลื่อนสมอุคมการ

อรุณทองอรามเกิด

นิมิตเกิดประเจิดไกล

สำเภาทองจะท่องไป

มิเปลี่ยนแปลงกระแสนาร^{๓๑๙}

^{๓๑๘} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๓๑๙} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ทวีปวรีไชยี่ศาง เป็นสัญลักษณ์แทนความชั่วร้าย และใช้พิราบขาวแทนสันติภาพ
ในบทร้อยกรอง " ศานติพิชิตมิตรรัก "

ก่อนโลกคือหลักปักมั่น
เคซามหาชนฉนวน
พลังสันติสุขอยู่ทุกกลับ
ปีศางไม่อาจยื่นยัน

โรมรันสงครามกำสรวล
ชนะมวลดทหาอาชรรม
ร่างับของภัยใหญ่หมั่นต
ไผ่ผันจุดเพลิง เรืองรณ :

พิราบขาวพราวพรายกรายฟ้า
ความหวังฝังอยู่ใจ

ขึ้นตาภาพพจน์สกลไส
แดนใดของนุคคุงัน^{๓๒๐}

ในบทร้อยกรอง " วสันต์แห่งชีวิต " ทวีปวรีไชยี่เมฆคำ แทนความยากไร้ของ
ชีวิต เช่นชีวิตที่เป็นทาส ซึ่งจะตองกินรณให้หลุดพ้น

ก่อนฝนโปรบ
เสียงคำรบนนทางค้อย่างชีพใน
เมฆหมิพรินคำคังสำหรับ
ทาสชีวิตคิกใจนให้เรารอน

ชีวิตโดยอาตุรพุนหวนไหว
ผันร้ายให้โหยหาออกอาทร
ใหนอมรับแทนนิมิตจิตสังทรณ
ใครจะนอนแนวนนาคเป็นทาสไป^{๓๒๑}

นอกจากการใช้สัญลักษณ์ดังกล่าวแล้วทวีปวรีไชยี่ยังมีสัญลักษณ์อื่นๆ อีกเช่น ไข่แอก
แทนสิ่งที่ทำให้หมกอิดระ ไข่บัวขาว แทนวัยเด็กที่บริสุทธิ์ ไข่ความมืดแทนสิ่งชั่วร้ายทั้งหมด
แต่สัญลักษณ์ที่ทวีปวรีไชยี่บอยที่สุดคือ "ปีศาง"

^{๓๒๐} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

^{๓๒๑} เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

ข.๒.๓ โวหารแบบบุคลาธิษฐาน คือโวหารซึ่งกล่าวถึงสิ่ง
ไม่มีชีวิต ราวกับว่าสิ่งนั้นมีชีวิต แสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ได้เหมือนคน โวหารการเขียน
ทำนองนี้มีอยู่น้อยมาก

บทร้อยกรอง " ดวงดาวโรจน์ " ใช้ ลม และ คาว มาสนทนากันเป็นปรัชญาที่
น่าสนใจ

ลมตอบดอยรอยคำลำไพอเราะะ

"ข้าทองไปในดินไคยเกิน

ไคเห็นภาพทราบตระหนักปักจิตว่า

อญหนึ่งอญหนึ่งซึ่งครรรไล

เห็นชีวิตสถิตอยู่ชั่วครู่แล้ว

จากเชือซึ้งถึงชีวิตคิคเนิ่นนาน

คาวแยมสรวลทวนเสนาะเสียงเยาะหยัน

ความเรื่อโรจน์ไซ้ชคิชีวิตคิคอันไค

"ข้าทองแสงแรงสรามูมานานเนิ่น

ลมที่ล่องทองฟามาไกลกราย

แสนเสนาะไหวกราวกลางหาวเห็น

ข้าพลอยเหลินผืนฟามาแสนไกล

ทั่วแดนหล้าโลกทั้งมวลล้วนเคลื่อนไหว

ล้วนล่องไปแปรผันนิรันดรกาล

ประกายแฉวมอคคัมฉับถิ่นฐาน

ล้วนผันผวนเกิดสำหรับคัมมอกไป "

พระพายผันพรายผอนซาบออนไหว

เกิดแล้วไยจะมีคัมไปพักฉับกลาย

คองามเกินกว่าจะคัมฉับแสงฉาย

ไยขยายปรัชญาบ้าเกินการ "๓๒๒

ทวีปวร ไคกล่าวถึงคำตอบของฉีเสื่อ, กุหลาบแดง ในบทร้อยกรอง "ชีวิตเริ่ม-
เมื่อไรหนอ " ไว้อย่างน่าฟังว่า

ชีวิตเริ่มเมื่อไรหนอขอถามดอຍ

"เริ่มเมื่อวันอันอรุณอรุณา

ชีวิตเริ่มเมื่อไรหนอชอกลาวถาม

สัญลักษณ์แห่งรักพัคครแจ่มใจ

ฉีเสื่อน้อยที่รอนเรในเวหา

เชยบุปผาควยจวบแนวแล้วฉับไป "

กุหลาบงามแดงเคนเห็นสคไส

"เริ่มเมื่อไล้จมน้ำค่างพรางพัศุรา"๓๒๓

๓๒๒ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.

๓๒๓ เรื่องเดียวกัน, ไม่มีเลขหน้า.